

**Het Nederlandse militaire optreden
in Nederlands-Indië/Indonesië
1945 - 1950**

Een bibliografisch overzicht

**Het Nederlandse militaire optreden in Nederlands-Indië/Indonesië
1945-1950.**

Een bibliografisch overzicht.

**Nederlands Instituut voor Militaire Historie
&
Stichting het Veteraneninstituut**

Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie in Den Haag is een gespecialiseerd kennis-en onderzoekscentrum op het gebied van de Nederlandse militaire geschiedenis. Het instituut publiceert wetenschappelijke studies, verzorgt onderwijs aan militaire opleidingsinstituten en universiteiten en maakt zijn verworven kennis en audiovisueel bezit toegankelijk voor een breed publiek. Voor informatie zie: www.defensie.nl/nimh.

De Stichting het Veteraneninstituut in Doorn brengt in opdracht van het Ministerie van Defensie een belangrijk deel van het Nederlandse veteranenbeleid ten uitvoer met als doel de nazorg voor veteranen te verbeteren en hun maatschappelijke erkenning te vergroten. Het instituut beschikt daartoe onder meer over een kennis- en onderzoekscentrum dat de voor het veteranenbeleid relevante kennis verzamelt, genereert, bewerkt en verspreidt. Voor informatie zie: www.veteraneninstituut.nl.

Onderzoek: Verhoog & Warmerdam. Bureau voor bedrijfshistorie en genealogie
Mw. drs. L. Brama, mw.dr.s. T.H.L. van de Wetering, mw. T. de Lange, drs. M.
Elands en M.J. van Eek, MA
Redactie: Drs. M. Elands en dr. J.A. de Moor
Vormgeving en productie: Eljzen Grafische Producties, Ede

© Nederlands Instituut voor Militaire Historie van het Ministerie van Defensie, Den Haag, 2004
Aangevulde en gecorrigeerde uitgave voor de websites van het NIMH en het Veteraneninstituut
(www.defensie.nl/nimh en www.veteraneninstituut.nl), 2011

Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De meningen en opvattingen die in deze publicatie worden uitgesproken, zijn en blijven de verantwoordelijkheid van de betreffende auteur. Zij geven niet noodzakelijk de mening van de minister van Defensie of de Raad van Bestuur van de Stichting het Veteraneninstituut weer.

Inhoudsopgave

Woord vooraf

Inleiding

Nederland en de Indonesische dekolonisatiestrijd

Overzicht Nederlandse strijdkrachten

Bibliografisch overzicht

- A. De Nederlandse strijdkrachten in Indonesië
 - 1. Landstrijdkrachten
 - 1a. Algemeen
 - 1b. Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL)
 - 1c. Koninklijke Landmacht (KL)
 - 2. Zeestrijdkrachten
 - 2a. Koninklijke Marine (KM)
 - 2b. Gouvernementsmarine
 - 3. Luchtstrijdkrachten
- B. De Nederlandse landstrijdkrachten in Indonesië. Onderdelen
 - 1. Divisies
 - B-divisie
 - 1 Divisie (C-divisie) ‘7 December’
 - 2. Brigades
 - T-brigade
 - U-brigade
 - W-brigade
 - X-brigade
 - Y-brigade
 - Z-brigade
 - 1e Infanteriebrigadegroep
 - 4e Infanteriebrigade
 - Mariniersbrigade
 - 3. Infanterie
 - a. KNIL-onderdelen
 - Infanterie I
 - Infanterie II
 - Infanterie IV
 - Infanterie V
 - Infanterie VI
 - Infanterie X, XI en XII
 - Infanterie XXIII
 - Indisch Instructie Bataljon
 - Speciale Troepen
 - b. KL-onderdelen
 - Garderegiment Grenadiers
 - Garderegiment Jagers
 - Garderegiment ‘Prinses Irene’
 - 1^e Regiment Infanterie
 - 2^e Regiment Infanterie
 - 3^e Regiment Infanterie
 - 4^e Regiment Infanterie
 - 5^e Regiment Infanterie
 - 6^e Regiment Infanterie
 - 7^e Regiment Infanterie
 - 8^e Regiment Infanterie

9^e Regiment Infanterie
10^e Regiment Infanterie
11^e Regiment Infanterie
12^e Regiment Infanterie
13^e Regiment Infanterie
14^e Regiment Infanterie
15^e Regiment Infanterie
Mitrailleurbataljons
Regiment Stoottroepen

4. Artillerie

Algemeen
4^e Afdeling Veldartillerie
6^e Afdeling Veldartillerie
7^e Afdeling Veldartillerie
9^e Afdeling Veldartillerie
2^e Regiment Veldartillerie
6^e Regiment Veldartillerie
8^e Regiment Veldartillerie
12^e Regiment Veldartillerie
41^e Regiment Veldartillerie
43^e Regiment Veldartillerie
1^e Regiment Luchtdoelartillerie

5. Cavalerie/pantsertroepen

Algemeen
1^e Eskadron Pantserwagens
2^e Eskadron Pantserwagens
3^e Eskadron Pantserwagens
4^e Eskadron Pantserwagens
6^e Eskadron Pantserwagens
2^e Regiment Huzaren van Boreel
3^e Eskadron Vechtwagens
5^e Eskadron Vechtwagens
6^e Eskadron Vechtwagens
7^e Eskadron Vechtwagens
8^e Eskadron Vechtwagens
9^e Eskadron Vechtwagens
Verkenningsskadrons

6. Genie

Algemeen
Geniebataljon 1 Divisie '7 December'
2^e Genieparkcompagnie
4^e Genieveldcompagnie
5^e Genieveldcompagnie
6^e Genieveldcompagnie
8^e Genieveldcompagnie
10^e Genieveldcompagnie
12^e Genieveldcompagnie
14^e Genieveldcompagnie
15^e Genieveldcompagnie
43^e Genieveldcompagnie
16^e Compagnie Legergenietroepen

7. Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee

8. Aan- en afvoertroepen

Algemeen
1^e Compagnie Aan- en afvoertroepen
7^e Compagnie Aan- en afvoertroepen
15^e Compagnie Aan- en afvoertroepen
16^e Compagnie Aan- en afvoertroepen
35^e Compagnie Aan- en afvoertroepen

37° Compagnie Aan- en afvoertroepen

42° Compagnie Aan- en afvoertroepen

9. Geestelijke Verzorging
10. Geneeskundige dienst
11. Gravedienst/erevelden
12. Inlichtingendienst
13. Intendance
14. Juridische Dienst
15. Kwartiermeester-generaal/Leger Technische Dienst
16. Militaire Administratie
17. Troepentransport
18. Verbindingsdienst
19. Vrouwenkorpsen
- C. Zeestrijdkrachten: onderdelen
 1. Marineschepen
 2. Marine Vrouwenafdeling
 3. Marine Inlichtingendienst
 4. Marine Luchtvaartdienst
- D. Luchtstrijdkrachten: onderdelen
 1. Militaire Luchtvaart KNIL
 2. Overigen
- E. Overige publicaties
- F. Fictieve literatuur

Index

Afkortingen

Geraadpleegde instellingen en tijdschriften

Woord vooraf

Indië blijft ons bezighouden. Met deze pakkende titel sloeg de bekende Indiëveteraan en publicist Anton P. de Graaff in 2003 de spijker op zijn kop. Toen ik in 1989 het voorwoord voor een bibliografie van herinneringsliteratuur over het militaire optreden in voormalig Nederlands-Indië schreef, dacht ik dat de toenmalig grote belangstelling voor dit thema weer geleidelijk zou afnemen. Niets bleek minder waar. Indiëveteranen, historici en schrijvers van uiteenlopend pluimage bleven energiek produceren. Ook de doelgroep van hun noeste arbeid bleef groeien. Niet alleen zochten steeds meer veteranen naar aanvullende informatie om hun eigen ervaringen te kunnen duiden, ook hun (klein)kinderen raakten in toenemende mate geboeid door het militaire verleden van (groot)vader of (groot)moeder. Hun nieuwsgierigheid past overigens naadloos in de toenemende maatschappelijke belangstelling voor het nationale verleden.

Indië blijft dus niet alleen veteranen bezighouden, maar boeit ook steeds meer anderen. Het valt voor geïnteresseerden echter niet altijd mee de weg te vinden in het uitdijende woud van Indië-publicaties. Het is bovendien lastig op de hoogte te blijven van het verschijnen van in eigen beheer uitgegeven boeken en van artikelen in veteranenbladen en militaire tijdschriften. Daarom besloten de militair-historische afdelingen van de krijgsmacht – die in 2005 zijn opgegaan in het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) – tot het uitgeven van een nieuwe bibliografie over het Nederlandse militaire optreden in Nederlands-Indië/Indonesië en deze uitgave ditmaal niet te beperken tot herinneringsliteratuur.

Met het oog op de doelgroep en het dienstverlenende karakter van deze publicatie lag samenwerking met het Veteraneninstituut (Vi) voor de hand. In harmonieuze eendracht kon de aanzienlijke werklast worden verdeeld, met name over mevrouw drs. L. Brama (NIMH), dr. J.A. de Moor (NIMH) en drs. M. Elands (Vi). Het NIMH en het Vi maakten verder dankbaar gebruik van de (onderzoeks)diensten van het Bureau Verhoog & Warmerdam en van de historica drs. T.H.L. van de Wetering. De samenstellers werden bovendien met raad en daad bijgestaan door diverse instellingen en personen. Ik ben vooral de tijdens het onderzoek geraadpleegde instellingen, de militaire musea en de heren B.C. Cats en A.J. van Veen zeer erkentelijk voor hun commentaar, adviezen en ondersteuning van het onderzoek. In 2008 is een gecorrigeerde, digitale versie van de bibliografie verschenen op de websites van het Vi en het NIMH. Deze vernieuwde versie uit 2008 is door mevrouw T. de Lange verzorgd.

Na de laatste versie uit 2008 zijn er opnieuw veel publicaties verschenen over het Nederlandse militaire optreden in Nederlands-Indië/Indonesië. Mede door het zogenaamde Sweepproject heeft het NIMH tal van eigen publicaties van Indiëveteranen mogen ontvangen en is bovendien gebleken dat de aandacht voor het onderwerp onverminderd aanwezig is. Deze publicatie is door M.J. van Eek, MA (NIMH) in 2011 aangevuld en gecorrigeerd. Drs. M. Elands (Vi) bleek als vanouds een betrouwbaar ‘partner in crime’. Ik hoop en verwacht dat deze (inmiddels vierde) editie zal voorzien in de groeiende vraag naar informatie over deze belangrijke periode uit de Nederlandse militaire geschiedenis.

Drs. P.H. Kamphuis

Directeur Nederlands Instituut voor Militaire Historie

2011

Inleiding

Onderzoeksmethode en vindplaatsen

De samenstellers hebben gestreefd naar een handzaam overzicht waarmee de gebruiker snel en doelmatig de belangrijkste literatuur over het Nederlands militair optreden (van eenheden/onderdelen) in voormalig Nederlands-Indië kan vinden. Gezien de enorme hoeveelheid literatuur en het grote aantal potentiële vindplaatsen moesten wij ons bij het vervaardigen van deze bibliografie beperkingen opleggen. Er is in de eerste plaats gezocht naar literatuur in boekvorm en in de vorm van tijdschriftartikelen. Krantenartikelen blijven derhalve buiten beschouwing. Voor het opnemen van artikelen gold het selectiecriterium dat ze ten opzichte van de in boeken gepresenteerde kennis en inzichten van onmiskenbaar toegevoegde waarde zijn of een handzaam overzicht bieden.

Een tweede beperking bij het onderzoek was die naar de vindplaats van de literatuur. Bij het zoeken naar literatuur in boekvorm zijn alleen die instellingen bezocht waarvan redelijkerwijs verwacht mocht worden dat er een zekere hoeveelheid relevante literatuur aanwezig is, te weten: de Stichting COGIS (voorheen ICODO) te Diemen (COGIS), de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag (KB), het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde te Leiden (KITLV); het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek te Arnhem (KTOMM); het Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum 'Generaal Hofer' te Delft (KNLWM); de Koninklijke Militaire Academie te Breda (KMA), het Mariniersmuseum te Rotterdam (MMR), het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies te Amsterdam (NIOD), het Stoottroepenmuseum te Assen (RSPB), het Cavaleriemuseum te Amersfoort (CAV) en het Nederlands Instituut voor Militaire Historie van het Ministerie van Defensie te Den Haag (NIMH). In het NIMH zijn in 2005 opgegaan het Instituut voor Militaire Geschiedenis van de Koninklijke Landmacht, het Instituut voor Maritieme Historie van de Koninklijke Marine, de Sectie Luchtmachthistorie van de Koninklijke Luchtmacht en het Bureau Marechaussee Historie van de Koninklijke Marechaussee. In de bibliotheken van de genoemde instellingen is via de catalogi systematisch gezocht naar relevante literatuur. Verder zijn in de geraadpleegde tijdschriften en in de via de catalogi gevonden boeken titels van andere relevante publicaties gevonden. In de bibliografie zijn bij de titels zoveel mogelijk vindplaatsen vermeld. De adressen van deze instellingen zijn in een bijlage opgenomen. Bij het zoeken naar tijdschriftartikelen zijn, naast de (on-line) catalogi van de genoemde instellingen, (indien nog nodig) de jaargangen van een beperkt aantal tijdschriften (meest militaire tijdschriften en veteranenperiodieken), waarvan aangenomen mocht worden dat ze relevante artikelen bevatten, systematisch doorzocht.

Een derde beperking was die naar onderwerp. Zoals reeds uit de titel van deze bibliografie blijkt, is alleen gezocht naar publicaties over het Nederlandse militaire optreden zelf (voorbereiding, uitvoering en afwikkeling). Dit betekent dat aanverwante publicaties over onderwerpen als de afwikkeling van de Tweede Wereldoorlog, de Bersiap-periode, de (internationale) politieke aspecten, de veteranenorganisaties en het veteranenbeleid goeddeels buiten het bestek van deze uitgave zijn gebleven.

De laatste beperking was die naar taal. We hebben ons in het onderzoek alleen gericht op publicaties in het Nederlands. Hoewel hiermee weliswaar het overgrote deel van de literatuur wordt bestreken, betekent dit dat bijvoorbeeld Engelstalige publicaties en Indonesische werken buiten beschouwing blijven.

De eerstgenoemde beperking van het onderzoek – een zoektocht in (de catalogi van) tien bibliotheken en door jaargangen van een twintigtal tijdschriften – droeg het risico in zich dat sommige herdenkingsboeken (vooral die in een beperkte oplage en in eigen beheer zijn uitgegeven) onontdekt zouden blijven. Om de bibliografie toch zo compleet mogelijk te maken is daarom contact gezocht met organisaties van Indiëveteranen en met militair-historische instellingen. Vertegenwoordigers van beide groepen hebben de concept-bibliografie kritisch gezien en op grond van hun uitgebreide kennis en documentatie verder aangevuld.

Indeling bibliografie

De bibliografie is vrijwel geheel naar soort strijdkrachten en onderdeel (eenheid) ingedeeld. De inhoudsopgave spreekt wat dat betreft voor zich. Met behulp van het op deze inleiding volgende overzichtsartikel en de in tabellen gepresenteerde informatie over troepenopbouw en ingezette onderdelen kunnen de in de bibliografie behandelde eenheden in een grotere context geplaatst worden. Voor de boeken en artikelen die niet specifiek betrekking hebben op één of een beperkt aantal eenheden/onderdelen is voorzien in een aparte categorie ‘Overige publicaties’. Tot slot is ook aandacht besteed aan fictieve literatuur (romans, korte verhalen en gedichten) over de strijd in Nederlands-Indië. Dit levert een indeling in zes hoofdcategorieën op:

- A. De Nederlandse strijdkrachten in Indonesië. Algemeen
- B. Landstrijdkrachten. Onderdelen
- C. Zeestrijdkrachten. Onderdelen
- D. Luchstrijdkrachten. Onderdelen
- E. Overige publicaties
- F. Fictieve literatuur

De bibliografie wordt afgesloten met een auteursregister, een afkortingenlijst en een overzicht van geraadpleegde instellingen, tijdschriften en personen.

Nederland en de Indonesische dekolonisatiestrijd¹

In het laatste jaar van de Tweede Wereldoorlog, toen de val van Duitsland aanstaande leek, ging de Nederlandse regering er vanuit dat de eigen strijdkrachten een rol zouden spelen bij de herovering van Indië op de Japanners en de gezagshandhaving daarna. Door het verloop van de strijd kwam hiervan weinig terecht. Slechts één bataljon van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL) en twee squadrons van de Militaire Luchtvaart KNIL (ML-KNIL) vochten uiteindelijk aan Australische zijde mee bij de herovering van Tarakan en Balikpapan op Borneo. De onverwacht snelle capitulatie van Japan op 15 augustus 1945 noodzaakte tot het bijstellen van alle plannen. Nederlands-Indië kwam, volgens afspraken gemaakt op de conferentie te Potsdam, diezelfde dag (15 augustus) te vallen onder het *South-East Asia Command*, het bevelsgebied van de Britse admiraal lord Louis Mountbatten. Voordien viel de archipel, met uitzondering van Sumatra, binnen de *South-West Pacific Area*, waarover de Amerikaanse generaal Douglas MacArthur de scepter zwaaide. De Britten hadden niet onmiddellijk troepen voor hun nieuwe bevelsgebied beschikbaar, de Nederlanders evenmin. Van deze gelegenheid konden de Indonesische nationalistinnen onder leiding van Soekarno en Mohammed Hatta profiteren. Laatstgenoemden riepen op 17 augustus onder druk van radicale jongerengroepen de Republiek Indonesië uit. Om diverse redenen werden zowel de Japanners als de Nederlanders niet meer als heersers geaccepteerd. De Indonesische nationalistinnen wilden zelf het lot van Indonesië bepalen.

Onder deze omstandigheden stelden de Britten zich zeer terughoudend op. Eind september arriveerden de eerste troepen, merendeels Brits-Indiërs die, nu de oorlog voorbij was, snel terug naar huis wilden. Zij richtten een aantal bruggenhoofden ter verdediging in: Batavia-Bandoeng, Semarang en Soerabaja op Java en Medan, Padang en Palembang op Sumatra. Als hun voornaamste taken beschouwden zij het ontwapenen en afvoeren van de Japanse militairen en het bevrijden van de Nederlandse geïnterneerden en krijgsgevangenen op Java en Sumatra. Dit bleek een zeer zware opgave. De situatie escaleerde vanaf oktober zeer snel. In die maanden, ook wel de *bersiap*-periode genoemd, vielen groepen jonge revolutionairen Nederlanders, Britten, Chinezen, Molukkers en anderen aan. Binnen en buiten de interneringskampen vielen enkele duizenden burgerslachtoffers. De Britten verloren 655 man aan gesneuvelden en 325 man aan vermisten, onder wie zich ook deserteurs bevonden. Deze gebeurtenissen bepaalden mede het negatieve Nederlandse beeld van de Indonesische republiek.

De eerste troepen naar Indië

De onverwacht snelle capitulatie van Japan en de uitroeping van de Republiek Indonesië twee dagen later brachten Nederland in militair opzicht in een lastig parket. Er was in Indië een revolutie uitgebroken. Al snel bleek dat er zeer veel troepen nodig zouden zijn om het Nederlandse gezag te herstellen. Het KNIL was voor deze taak nog lang niet gereed. Er was nog maar pas een begin gemaakt met de vorming van nieuwe, voornamelijk met ex-krijgsgevangenen gevulde KNIL-eenheden. Er moesten derhalve op zeer korte termijn troepen naar Indië worden

¹ Dit artikel is een bewerking van: Jan Hoffenaar en Ben Schoenmaker, *Met de blik naar het Oosten. De Koninklijke Landmacht 1945-1990* (Den Haag, 1994) blz. 25-39

gestuurd. Al tijdens de Tweede Wereldoorlog had de Nederlandse regering met het oog op de bevrijding en herbezetting van de Indonesische archipel voorbereidingen getroffen voor het uitzenden van een expeditionaire macht en gezagsbataljons. Hoewel zich in Nederland hiervoor al duizenden oorlogsvrijwilligers (OVW'ers) hadden gemeld en een deel van hen een militaire opleiding had gekregen, verkeerde de Expeditionaire Macht nog in een embryonaal stadium, terwijl de vorming van gezagsbataljons voor Indië was vertraagd en de Australische regering haar medewerking hieraan om economische en politieke (anti-koloniale) redenen stopte. De eveneens tijdens de oorlog voor bezettingstaken in Duitsland opgerichte *Light Infantry Battalions* (LIB's) waren de enige beschikbare troepen. Deze vooral met OVW'ers gevulde eenheden werden daarom voor inzet in Indië bestemd. Het geallieerde opperbevel ging hiermee akkoord, mits de Expeditionaire Macht, nadat zij operationeel zou zijn, ter beschikking van het Britse bezettingsleger zou komen. Vele OVW'ers bij de LIB's hadden niet op deze verandering van bestemming gerekend.

De uitzending van de LIB's had nog wel wat voeten in de aarde, omdat evenals bij de vrijwilligers voor de Koninklijke Marine (KM) de 'lang-verbanders' (die zich wel tot overzeese uitzending bereid hadden verklaard) van de 'kort-verbanders' moesten worden gescheiden. Uiteindelijk zijn er van september 1945 tot januari 1946 zeventien LIB's naar Nederlands-Indië verscheept. Deze OVW-bataljons gingen via Malakka, omdat ze toen nog geen toestemming van de Britse regering hadden om op Java en Sumatra te landen. Vanaf maart 1946 werden deze OVW-infanteriebataljons op Java en Sumatra toegelaten en gevolgd door nog eens zeven LIB's uit Nederland. Van die laatste zeven bataljons werden er vijf in Nederlands-Indië verdeeld over de eerste zeventien bataljons en de inmiddels geformeerde KNIL-bataljons om deze op voldoende sterkte te brengen. Nadat de eerste zeventien OVW-infanteriebataljons in 1948 waren gerepatriëerd, werden deze residu's (detachementen) weer bij elkaar gebracht en ingedeeld in drie nieuwe bataljons, de zogenaamde 'blijvertjes'. De vorming van gezagsbataljons voor Nederlands-Indië werd begin september 1945 stopgezet. Er zijn in totaal 1.473 man voor deze eenheden uitgezonden, van wie er 566 al vóór de Japanse capitulatie in Australië waren aangekomen. Uit een deel van de laatste groep is een compagnie voor het KNIL geformeerd. De andere voor de gezagstroepen uitgezonden OVW'ers zijn in andere verbanden in Indië ingezet. Dat gold ook voor hen die nog niet waren uitgezonden. Zij vulden voor een deel de gaten in de LIB's op die ontstonden toen deze eenheden voor de inzet in Indië werden geheergroepeerd.

Een bijzondere eenheid die tegelijk met de OVW-bataljons naar Indië was gezonden, was de voornamelijk met oorlogsvrijwilligers gevulde Mariniersbrigade die bestond uit drie bataljons. Deze brigade behoorde administratief tot de KM, maar stond onder operationeel bevel van de (KNIL-) legercommandant. Evenals de LIB's kreeg deze brigade aanvankelijk geen toestemming van Mountbatten op Java en Sumatra te landen en werd zij eerst naar Malakka gestuurd. De bijdrage van de KM aan de strijdkrachten in Nederlands-Indië bestond overigens uit meer onderdelen dan de Mariniersbrigade. De Marine Luchtvaartdienst (MLD) had al in 1945 een squadron Catalina's beschikbaar. Ook kon de marine, die gedurende de Tweede Wereldoorlog in deze contreien operationeel was gebleven, enkele schepen en onderzeeboten inzetten. Op 15 september 1945 arriveerde de lichte kruiser *Hr.Ms. Tromp* als eerste Nederlandse oorlogsschip vanuit Australië in Batavia. In de jaren 1945-1946 vertrokken in totaal 19 marineschepen voor korte of langere tijd naar Indië, waaronder het vliegdekschip *Hr.Ms. Karel Doorman* (met 860 Squadron aanvalsvliegtuigen) dat tot na de Eerste Politieele Actie in de archipel bleef. Om al deze uitzendingen naar Nederlands-Indië te kunnen verwezenlijken, was de KM (evenals de KL) in belangrijke mate afhankelijk van de werving van oorlogsvrijwilligers. Uiteindelijk wist de KM in de periode

november 1944 tot het voorjaar van 1946 ongeveer 10.000 oorlogsvrijwilligers aan zich te binden. Hiervan was 30% bestemd voor de vloot, 10% voor de MLD en bijna 60% voor de Mariniersbrigade. Behoudens laatstgenoemde brigade stonden alle marine-onderdelen in de Oost vanaf 25 januari 1946 onder bevel van de Commandant Zeemacht in Nederlands-Indië, vice-admiraal A.S. Pinke.

De Nederlandse troepen werden begin maart 1946 op Java toegelaten. De herbezetting van Sumatra zou nog enige maanden op zich laten wachten. Al zeer snel werd duidelijk dat de samenstelling van de LIB's, die oorspronkelijk voor bezettingstaken in Duitsland waren geformeerd, niet voldeed. Hoewel diverse LIB's reeds op Malakka waren gestart met de vorming van ondersteuningscompagnieën, misten zij de daarvoor vereiste zware bewapening en het overige materieel. Na een bezoek van kolonel M.R.H. Calmeyer aan Indië kwam daar verandering in en gingen er ook hulpwapens naar Indië. Op zijn voorstel werden vanaf midden 1946 zes eskadrons pantserwagens, zes afdelingen veldartillerie, zeven pioniercompagnieën, acht compagnieën aan- en afvoertroepen, enige verbindingsafdelingen, pelotons elektromechanische uitrusting, geneeskundige onderdelen en magazijnpersoneel als aanvullende eenheden naar Indië gestuurd. De te verwachten strijd en het omvangrijke en onoverzichtelijke gevechtsterrein maakten de komst van deze 'Calmeyer-eenheden' noodzakelijk. Met de tot normale (gevechts)infanteriebataljons omgevormde LIB's en de vanaf de herfst van 1945 wederom geformeerde KNIL-eenheden werden zeven brigades gevormd, aangeduid met de letters T tot en met Z. Zij werden aanvankelijk door KNIL-officieren gecommandeerd. De X-brigade en de Mariniersbrigade werden op hun beurt weer georganiseerd in de A-divisie en de V- en de W-brigade (en later ook de T-brigade) in de B-divisie. De drie brigades die eind 1946 naar de drie bruggenhoofden op Sumatra werden overgebracht, de U-, Y- en Z-brigade, werden niet in divisieverband georganiseerd. Alle troepen stonden vanaf 31 januari 1946 onder bevel van de legercommandant, luitenant-generaal (KNIL) S.H. Spoor.

Onderhandelingen en verdere militaire opbouw

Ondertussen waren er onder Engelse druk onderhandelingen tussen de Nederlanders, onder leiding van luitenant gouverneur-generaal H.J. van Mook, en de Republiek Indonesië op gang gekomen. De besprekingen liepen een aantal malen vast, maar mondde op 15 november 1946 uit in de parafering van het Akkoord van Linggadjati. Nederland zou het *de facto*-gezag van de Republiek over Java, Madoera en Sumatra erkennen, er zou een federale staat worden opgezet en het Koninkrijk der Nederlanden zou worden omgezet in een Nederlands-Indonesische Unie, waarvan aan de ene kant Nederland, Suriname en Curaçao (Nederlandse Antillen) deel zouden uitmaken en aan de andere kant de Verenigde Staten van Indonesië. Hoewel dit akkoord in maart 1947 door de parlementen van Nederland en de Republiek werd geratificeerd, bleek er toch geen echte overeenstemming te bestaan. De tekst van het akkoord bood namelijk ruimte voor verschillende interpretaties en van die ruimte werd dankbaar gebruikgemaakt. Beide partijen moesten rekening houden met hun radicale achterban. In de Republiek waren de jongerenbewegingen en het leger met niets minder tevreden dan volledige onafhankelijkheid. In Nederland was een groot deel van de bevolking en haar politieke en militaire leiders niet rijp voor een versnelde onafhankelijkheid van de kolonie. Zij hielden vast aan de rede die koningin Wilhelmina op 7 december 1942 voor de Amerikaanse radio had gehouden, waarin de Indonesiërs op den duur meer zelfstandigheid binnen het Koninkrijk werd beloofd. In de rede werd geen termijn aangegeven. De conflicten tussen Nederland en de Republiek spitsten zich toe op de

vraag wie van beide in de overgangperiode tot de soevereiniteitsoverdracht verantwoordelijk was voor het handhaven van rust en orde op Java en Sumatra. Beide partijen eisten deze verantwoordelijkheid op.

Terwijl de onderhandelingen voortduurden, had Nederland zijn troepenmacht verder versterkt. Eind 1946 waren naast de genoemde eenheden van de KL en de KM ruim 37.000 KNIL-militairen operationeel. Deze laatste waren op dat moment in grote lijn verdeeld over 23 infanteriebataljons, het Depot Speciale Troepen en de School Opleiding Parachutisten, 4 eskadrons lichte tanks, 3 artillerie-afdelingen, 3 geniecompagnieën, het Vrouwenkorps (VK-KNIL), 7 squadrons (bommenwerpers, jacht-, transport- en verkenningsvlieguigen) van de ML-KNIL, het Korps Militaire Politie, een verzorgende dienst onder een Kwartiermeester-Generaal en diverse staven. In totaal dienden in de jaren 1945-1950 ongeveer 70.000 man bij het KNIL. Toen het begin 1946 duidelijk was geworden dat de politiek-militaire situatie in Indië niet snel zou verbeteren en er de komende jaren meer troepen zouden moeten worden uitgezonden, stond minister J. Meynen voor het probleem te bepalen welke daarvoor in aanmerking kwamen. Wie moest hij nu in het voorjaar van 1946 oproepen? De geestdrift om zich als oorlogsvrijwilliger aan te melden was verflauwd. Dienstplichtigen van de lichte 1939 waren weliswaar reeds geoefend, waardoor hun opleiding voor de taak in Indië korter kon zijn dan die van ongeoeffenden, maar het was zowel in economisch als in sociaal opzicht zeer problematisch om deze 26- en 27-jarigen weer op te roepen. Ten slotte koos de minister voor het oproepen van de nieuwe lichte 1945. Dit had als belangrijk voordeel dat er met een enigszins normale legeropbouw begonnen kon worden.

De voor 1 Divisie bestemde dienstplichtigen gingen in mei 1946 de kazernepoort binnen voor hun eerste oefening en werden vanaf september in enkele slagen naar Indië ingescheept. Eind 1946 arriveerde de hoofdmoot van 1 Divisie '7-December' op West-Java. De divisie, die in Indië de C-divisie werd genoemd en waarvan de 1^e, 2^e en 3^e Infanteriebrigadegroep de operationele kern vormden, stond onder bevel van generaal-majoor H.J.J.W. Dürst Britt. Eind 1946, begin 1947 volgden twaalf bewakingsbataljons, eenheden die aanvankelijk waren bestemd om dienst te doen in Nederland of in Duitsland, en nog enkele al genoemde Calmeyer-eenheden. 2 Divisie, bestaand uit onder meer de 4^e, 5^e en 6^e Infanteriebrigade en gevormd uit de lichte 1946, reisde in de periode maart-juni 1947 af. Als gevolg van grote materieeltekorten vond het vertrek ruim een maand later plaats dan gepland. 2 (D-)Divisie, ook wel de 'Palmbloom-divisie' genoemd, was net als 1 Divisie '7 December' samengesteld met het oog op een oorlog met moderne middelen. Zij hadden bijvoorbeeld anti-tank- en luchtdoelartillerie, terwijl de tegenstander nagenoeg geen tanks of vliegtuigen bezat. Dat de samenstelling toch gehandhaafd bleef, had onder andere te maken met de toekomstige legervorming in Europa, waar die eenheden wel nodig zouden zijn. De enige aanpassing aan de lokale omstandigheden was dat er met 2 Divisie geen vuurmonden voor de veldartillerie werden meegezonden. In november 1947 tot en met februari 1948 volgden de dienstplichtigen van de lichte 1947, die administratief als E-divisie werd aangeduid, hoewel zij niet in divisieverband werden uitgezonden. Daarna werden elk half jaar een zelfstandige infanteriebrigade en drie bataljons infanterie naar Indië gestuurd. Van juli tot en met september 1948 vertrok 41 Zelfstandige Infanteriebrigade (ZIB), van januari tot en met april 1949 volgde 42 ZIB en van juli tot met september 1949 sloot 43 ZIB deze rij. Deze drie brigades kregen in Indië respectievelijk de namen F-, G- en H-brigade. In totaal werden meer dan 120.000 KL-militairen in de Oost ingezet, onder wie ongeveer 95.000 dienstplichtigen.

Hoewel het aandeel van de KM in getalsmatig opzicht bescheidener van omvang bleef, had ook deze bijdrage, onder leiding van vice-admiraal Pinke, vanaf 1946 een gestage groei doorgemaakt. Zij bestond in het voorjaar van 1947 naast de Mariniersbrigade uit vier torpedobootjagers, acht korvetten, acht mijnenvegers (plus

moederschip), zeven landingsvaartuigen en ruim dertig kleine patrouillevaartuigen, terwijl de MLD een squadron Catalina's en vijftien Dakota's operationeel had. Ook maakte de KM dankbaar gebruik van tientallen kleine boten en schepen (o.m. landingsvaartuigen) van de tevens voor militaire en politionele taken ingezette Gouvernementsmarine (GM), die ressorteerde onder de (civiele) Dienst van Scheepvaart. Behalve over de door de waldienst ondersteunde vloot, die Soerabaja als belangrijkste basis had en met beroepsmilitairen, oorlogsvrijwilligers en dienstplichtigen was bemand, beschikte de KM net als het KNIL en de KL over een vrouwenafdeling (MARVA). Ongeveer 15% van het KM-personeel, medio 1947 ongeveer 14.000 man sterk (inclusief de 7.000 mariniers), was van Indonesische afkomst. In tegenstelling tot de situatie bij de KL was het aandeel van dienstplichtigen bij de KM aanvankelijk minimaal (enkele honderden in totaal). In de jaren 1948-1949 steeg hun aandeel bij de vloot en MLD echter aanzienlijk, omdat de meeste oorlogsvrijwilligers in deze periode repatrieerden en hun plaatsen moesten worden bezet. In totaal heeft de KM ruim 20.000 militairen ingezet: ongeveer 6.500 OVW'ers, 5.000 beroepsmilitairen, 5.000 dienstplichtigen en reservisten en – tot slot – enkele duizenden Indonesiërs.

Politiek-militaire ontwikkelingen in Nederlands-Indië/Indonesië

Zoals al uit het overzicht van de troepenversterkingen viel op te maken, waren de onderhandelingen ondanks het tijdelijk succes in Linggadjati uiteindelijk vastgelopen. Tezamen met de overweging dat Nederland om financiële en sociale redenen niet veel langer een grote strijdmacht in Indië kon handhaven, deed dit de regering na moeizaam intern beraad besluiten over te gaan tot een grootschalig militair optreden. Deze zogenaamde Eerste Politionele Actie (21 juli – 5 augustus 1947) had als codenaam *Operatie Product*. Dat gaf aan waar het om ging: het onder Nederlands gezag brengen van de belangrijkste plantages en olievelden.

De actie werd volgens de speerpuntenstrategie van legercommandant Spoor uitgevoerd. Volgens deze strategie zou in de eerste fase, de operatiefase, de militair-technische superioriteit van de Nederlandse troepen en het overwicht ter zee en in de lucht moeten worden uitgebuit door zeer snel de militaire sleutelposities in het te bezetten gebied in te nemen. De vijand zou dan zo gedesorganiseerd en gedemoraliseerd zijn, dat het gebied in de tweede fase, de pacificatiefase, gezuiverd zou kunnen worden van de in het zijterrein gevluchte guerrillagroepen. De operatiefase verliep volgens plan. De deels vanuit de lucht en een enkele maal vanuit zee ondersteunde grondtroepen ondervonden slechts her en der tegenstand van betekenis (vooral in de vorm van hindernissen en vernielingen). De pacificatie leverde veel meer problemen op. Het Republikeinse leger, de *Tentara Nasional Indonesia* (TNI), en de vele zelfstandige gevechtsgroepen legden zich steeds meer toe op een guerrilla. Zij vermeden grote gevechten. Kleinschalige aanslagen op militaire posten en patrouilles en vernieling van wegen en bruggen kwamen daarvoor in de plaats. Zowel vanuit het niet bezette gebied, als vanuit de berggebieden in het bezette gebied kon een dergelijke oorlog worden gevoerd.

De Nederlandse eenheden probeerden de bezette gebieden door zeer intensieve patrouillegang daadwerkelijk te beheersen. Van essentieel belang daarbij was de steun van de plaatselijke bevolking. Die was immers de belangrijkste informatiebron voor gegevens over de vijand. Bovendien zorgde zij voor bevoorrading en schuilplaatsen. De medewerking van de bevolking werd zowel door de TNI als door de Nederlandse troepen desnoods met geweld afgedwongen. Aan Nederlandse kant deed daarbij het Depot (later: Korps) Speciale Troepen, onder commando van kapitein R.P.P. Westerling, van zich spreken. Detachementen van het depot voerden na de

Eerste Politionele Actie diverse zuiveringsoperaties in moeilijk te pacificeren gebied uit. Daarbij deden zich ook geweldsexcessen voor.

De militaire rol van de Nederlandse zee- en luchtmacht was tijdens de pacificatiefase vooral ondersteunend van karakter. Aangezien de Republiek Indonesië nauwelijks over schepen en vliegtuigen beschikte, was de strijd hoofdzakelijk een strijd tussen grondtroepen. De MLD en de ML-KNIL verleenden uiteraard ook in de pacificatiefase (zuiveringsacties) vele malen luchtsteun en speelden op het gebied van bevoorrading, verkenning en het bewaken van het luchtruim een belangrijke rol. Het zeevarende deel van de KM, daarbij ondersteund door de Gouvernementsmarine, bleef bij gebrek aan directe tegenstand veelal buiten de gevechtshandelingen. De taak van deze schepen bestond vooral uit patrouillevering (zee- en kustbewaking), het vervoer van troepen en het bestrijden van infiltraties en van de voor de Republiek zo belangrijke smokkel (wapens en goederen) over zee.

Het leger in Indië, dat de militaire kracht van de Republiek (en van de vele autonome strijdgroepen) dagelijks aan den lijve ondervond, paste in de loop van het conflict zijn organisatie aan de guerrilla en de pacificatie aan. Het bleek nodig de onderdelen in zeer kleine eenheden te splitsen om de intensieve patrouillegang mogelijk te maken. In de dagelijkse praktijk van de guerrillastrijd werd de divisie niet als tactische eenheid ingezet. De grootste eenheden waren de infanteriebrigades (infanteriebrigadegroepen). Daarin waren, anders dan de naam wellicht doet vermoeden, alle wapens en diensten opgenomen. Het belang van de inlichtingendienst en de verbindings-, genie- en aan- en afvoertroepen nam toe, evenals het belang van de luchtmacht (verkenning, luchtsteun en transport). Naast het uitschakelen van de tegenstander in bezet gebied moesten de militairen ook politionele (civiele) taken uitvoeren, zoals het helpen bij de economische wederopbouw, bij bestuurlijke aangelegenheden en bij de rechtshandhaving. De samenstelling van de administratieve E-divisie, die eind 1947, begin 1948 in Indië aankwam, was al meer op deze omstandigheden toegesneden dan die van de eerder aangekomen C- en D-divisie. Zij was immers niet als een infanteriedivisie georganiseerd, maar bestond uit vijftien losse infanteriebataljons, vier compagnieën aan- en afvoertroepen, personeel voor vier eskadrons tanks ter vervanging van de KNIL-militairen, en kleinere onderdelen. Een belangrijke reden om deze 'divisie' in kleinere eenheden uit te zenden was dat zij over de gehele archipel kleine eenheden moest aflossen. De vervanging van ervaren KNIL- en OVW-eenheden door jonge onervaren dienstplichtigen van de E-divisie bezorgde alle betrokkenen heel wat hoofdbrekens.

Na de Eerste Politionele Actie kwamen onder toezicht van de Verenigde Naties (VN) de onderhandelingen weer op gang. Zij mondten op 17 januari 1948 uit in het Renville-akkoord, genoemd naar het Amerikaanse schip waarop het werd ondertekend. Het akkoord had in grote lijnen dezelfde inhoud als de Linggadjati-overeenkomst. Ook nu bleek uitwerking van de afspraken onmogelijk door de onverzoenlijke uitgangspunten. De guerrilla nam weer toe en Nederland was genoodzaakt een grote troepenmacht in Indië te houden. In de zomer arriveerde de 41 Zelfstandige Infanteriebrigade, oftewel de F-brigade, die ter versterking van de 1 Divisie '7 December' op West-Java werd ingezet. Zij bestond uit zes bataljons infanterie met ondersteunende wapens en diensten.

De tijd werkte in het voordeel van de Republiek. Van doorslaggevend belang was dat de Verenigde Staten vanaf de zomer van 1948 hun beleid van stilzwijgende steun aan Nederland wijzigden in openlijke steun aan de Republiek. De Amerikaanse beleidsmakers meenden dat de halsstarrige houding van Nederland het communisme in Indië eerder in de kaart speelde dan tegenhield. Bovendien zagen zij dat het Indonesische nationalisme aan

kracht won en dat een georganiseerd bestuur van de grond kwam. Toen de Republiek er in september 1948 in slaagde een communistische opstand in Madioen (Oost-Java) te beteugelen, was het voor hen duidelijk dat het conflict zo snel mogelijk moest worden beëindigd en dat de Republiek daarbij als partij moest worden gehandhaafd.

Andere factoren gingen ook een steeds grotere rol in het conflict spelen. De economische wederopbouw in Nederland kostte veel geld en mankracht. De instandhouding van een groot militair apparaat overzee werd daarom steeds bezwaarlijker; de strijd in Indië putte Nederland financieel uit. Tevens moest er met spoed worden gewerkt aan de opbouw van strijdkrachten in Europa. De communistische coup in Praag in februari 1948 deed ook het grote publiek het belang daarvan beseffen. Bovendien was het steeds moeilijker te verantwoorden om zoveel jongemannen lange tijd uit het gezin en de werkkring te houden.

Gezien het bovenstaande kan worden gesteld dat de eind 1948 ingezette Tweede Politieele Actie een wanhoopsoffensief was. De actie was in militair opzicht veel minder succesvol dan de eerste. Nieuw en verrassend was de inzet van luchtlandingstroepen. Parachutisten landden bij het politieke en militaire centrum Djokjakarta en bij Djambi op Sumatra. De Republikeinse politieke leiders werden gevangengenomen, maar de legerleiding wist te ontsnappen. Daarmee werd een van de belangrijkste militaire strategische doelen slechts ten dele bereikt. Daarnaast verliep de opmars op Midden- en Oost-Java zeer moeizaam en gelukte het, ondanks enkele met behulp van de (Gouvernements)marine uitgevoerde amfibische operaties, niet om de TNI-troepen te omsingelen en vervolgens de gebieden te zuiveren. De ruimere inzet van artillerie- en luchtvuursteun (inclusief enkele luchtaanvallen) kon daarin geen verandering brengen.

In internationaal politiek opzicht was de actie geen succes. Nederland stond alleen en was gedwongen gehoor te geven aan resoluties van de Veiligheidsraad van de VN, waarin de onmiddellijke vrijlating van de Republikeinse leiders en de terugtrekking uit Djokjakarta werden geëist. Onder druk van de Verenigde Staten en in het toenemend besef dat het conflict in de maanden na de Tweede Politieele Actie in een uitzichtloze militaire patstelling was verzand, gaf Nederland ten slotte geheel toe. De Amerikanen hadden de economische hulp, de zogenoemde Marshall-hulp, voor Indonesië al stopgezet en dreigden dat ook met de hulp aan Nederland te doen. De in mei 1949 tot stand gekomen Van Roijen-Roem-overeenkomst bepaalde dat er geen overgangperiode zou komen en dat de soevereiniteit onmiddellijk zou worden overgedragen. Midden augustus werd er een wapenstilstand afgekondigd. Tijdens de daaropvolgende Ronde-Tafelconferentie kreeg de Republiek in vrijwel alles haar zin. Toen op 27 december 1949 de soevereiniteit over Indonesië aan de Verenigde Staten van Indonesië (VSI) werd overgedragen, stond Nederland met lege handen. De TNI, en niet het KNIL, ging de kern van het federale leger vormen. De TNI werd de ruggengraat van de Republiek. Al in 1950 werd de federatie omgezet in een eenheidsstaat. Onder deze omstandigheden was de samenwerking in het kader van de Nederlands-Indonesische Unie als de kleren van de keizer. De Unie werd in 1956 opgeheven. Alleen Nieuw-Guinea bleef als doekje voor het bloeden in Nederlandse handen.

Wat gebeurde er met de militairen na de tweede actie? De ontgoocheling was groot. Zij werden geconfronteerd met een verheviging van de guerrilla. Het antwoord was een toename van de contra-guerrilla. Niet alleen eenheden van het Korps Speciale Troepen, maar ook andere *task forces* werden daarvoor ingezet. De al eerder aan diverse onderdelen toegevoegde inlichtingen- en veiligheidsgroepen maakten vaker gebruik van hardhandige methodes om bij de bevolking gegevens over de tegenstander los te krijgen. Bovendien moest het luchtwapen er steeds vaker aan te pas komen om eenheden te ontzetten of konvooien te beschermen. Tekenend

voor de verharding van de strijd zijn de Nederlandse verliescijfers tot de wapenstilstand van augustus 1949. Van de 2.526 gesneuvelde militairen vielen er ruim 1.100 in de zeven maanden na de tweede actie. Hierbij moet worden opgemerkt dat er naast de gesneuvelden ook nog eens 2.225 militairen overleden ten gevolge van ziekte of een ongeval. De Republikeinse strijdkrachten verloren in deze periode naar schatting ongeveer honderdduizend man. Ook zij leden in de laatste maanden van de strijd zware verliezen, mede door toegenomen inzet van de artillerie en het luchtwapen aan Nederlandse zijde. Dat met dit laatste ook het aantal Indonesische burgerslachtoffers toenam, behoeft weinig betoog.

De terugtrekking uit Djokjakarta konden de Nederlandse militairen niet of moeilijk begrijpen. Hoewel de onderlinge band meestal hecht bleef, daalde bij velen de bereidheid om zich in te zetten voor in hun ogen onbegrijpelijke politieke doelstellingen. Daar kwam bij dat de repatriëring verschillende malen werd uitgesteld. De meeste militairen waren al langer in Indië dan de twee jaar die hun was voorgespiegeld, en wilden naar huis. Halverwege 1949 werden zelfs nog nieuwe eenheden naar Indië gestuurd, namelijk 42 en 43 Zelfstandige Infanteriebrigade, in Indië respectievelijk de G- en H-brigade genoemd.

In de maanden na december 1949 vertrokken het personeel, de schepen en de vliegtuigen van de KM uit Indonesië om nieuwe taken in bondgenootschappelijk verband, in de West of in Nieuw-Guinea uit te voeren. De KL-militairen werden in deze periode via verzamelrayons naar Nederland vervoerd. Het merendeel van hen kwam in de eerste helft van 1950 thuis. De in Nederland terugkerende militairen werden, gemeten naar de toenmalige maatstaven, in materieel opzicht behoorlijk goed ontvangen, hoewel een aantal van hen tussen wal en schip is geraakt. Overheidsinstanties en particuliere organisaties hielpen hen bij het zoeken naar een baan en een woning. Voor de meesten was het echter moeilijk bij familie en vrienden begrip te vinden voor hun verhalen. Bovendien werd de veteranen in deze tijd van economische wederopbouw geen tijd gegeven hun ervaringen psychisch te verwerken. Van de gevolgen van traumatische oorlogservaringen op langere termijn, zoals die heden ten dage aan de dag kunnen treden, had men helemaal geen weet.

Veel dramatischer was het lot van de KNIL-militairen. Het besluit om het KNIL op te heffen kwam voor de meesten van hen als een complete verrassing. Aanvankelijk wisten zij niet beter of zij zouden een centrale plaats in het federale leger en de Uniedefensie krijgen. Toen duidelijk werd dat de TNI alle touwtjes in handen kreeg en dat deze alleen individuele KNIL-militairen tot de gelederen wilde toelaten, ontstond er een groot probleem. Uiteindelijk werd tijdens de Ronde-Tafelconferentie besloten dat Indonesische KNIL-militairen tot het federale Indonesische leger konden toetreden of konden demobiliseren, en dat de Nederlandse militairen konden demobiliseren of tot de KL konden toetreden of, na aanvaarding van het Indonesische staatsburgerschap, van het KNIL naar het Indonesische leger konden overstappen. Toen het KNIL op 26 juli 1950 ophield te bestaan, was ruim de helft van de Indonesische militairen, bijna 26.000 man, individueel of per onderdeel tot het federale leger toegetreden en was ruim de helft van de Europese militairen naar de KL overgegaan. Van de laatste groep, 7.845 man, gingen 661 officieren en 6.400 onderofficieren naar de landmacht en vonden 84 officieren en 700 onderofficieren emplooi bij de luchtmacht.

Na de opheffing van het KNIL bleven er nog een paar duizend KL-militairen in Indonesië. De reden daarvoor was dat Molukse ex-KNIL-militairen na het uitroepen van de onafhankelijke *Republik Maluku Selatan* op 25 april 1950 niet meer, zoals zij wensten, naar Ambon of elders in Oost-Indonesië mochten worden afgevoerd. Pas nadat de Indonesische strijdkrachten in december 1950 de belangrijkste plaatsen op Ambon hadden veroverd, gaf de Indonesische regering de Molukkers de mogelijkheid om terug te keren. Onder die omstandigheden echter

wilden de Molukkers niet meer terug. Zij gaven te kennen naar onbezett gebied afgevoerd te willen worden, hetgeen op Indonesisch verzet stuitte. Ten slotte werd in februari 1951 overeengekomen de 4000 militairen en hun 8500 familieleden tijdelijk naar Nederland te sturen. Bij aankomst werden zij, zonder dat hun dat van tevoren was meegedeeld, uit de dienst ontslagen. De laatste militairen verlieten Indonesië medio 1951. Alleen een Nederlandse Militaire Missie bleef achter. De adviserende en instruerende rol bij de opbouw van de Indonesische strijdkrachten van de daartoe behorende militairen van de KL en de KM bleef zeer beperkt. In 1954 werd de militaire missie opgeheven.

Overzicht Nederlandse strijdkrachten

In het voorgaande overzichtsartikel is reeds het nodige verteld over de samenstelling en organisatie van de Nederlandse strijdkrachten in Nederlands-Indië/Indonesië. Daarom beperken we ons hier tot het geven van een overzicht op hoofdlijnen van de ingezette onderdelen. Het accent ligt op de gevechtseenheden en op de grotere eenheden. Hoewel de onderdelen van de landstrijdkrachten uiteraard bij een territoriaal troepencommando (TTC) en/of een divisie of brigade waren ingedeeld, opereerden deze onderdelen gezien de grote troepenspreiding in de uitgestrekte archipel tot op zekere hoogte zelfstandig. Wat betreft de zeestrijdkrachten zij nogmaals vermeld dat alle marine-onderdelen (behalve de Mariniersbrigade) onder bevel van de Commandant Zeemacht in Nederlands-Indië (CZMNI) stonden. Dit gold uiteraard ook voor de MLD, terwijl de ML-KNIL onder bevel van de legercommandant stond.

Voor de niet in de militaire organisatie ingewijde lezer, behoeven de tabellen wellicht nog enige uitleg. Dat betreft waarschijnlijk vooral de aanduiding van sommige eenheden van de landstrijdkrachten. Daarom eerst enkele voorbeelden ter verduidelijking:

3 GRG	3 ^o bataljon van het Garderegiment Grenadiers
1-1 RI	1 ^o bataljon van het 1 ^o Regiment Infanterie
3-1-1 RI	3 ^o compagnie van het 1 ^o bataljon van het 1 ^o Regiment Infanterie
413 BI	413 ^o Bataljon Infanterie
1 RS	1 ^o bataljon van het Regiment Stoottroepen
1-1 RHvB	1 ^o eskadron van de 1 ^o afdeling van het Regiment Huzaren van Boreel
3-12 RVA	3 ^o afdeling van het 12 ^o Regiment Veldartillerie

Verder geldt dat bij de categorie 'personeel' het type personeel wordt vermeld waarmee de betreffende eenheid goeddeels was gevuld. Dit neemt niet weg dat het kader van de eenheden nagenoeg altijd voor een deel uit beroepsmilitairen bestond.

Landstrijdkrachten

Infanterie Garderegimenten (KL)

PERSONEEL	BATALJON	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
Dienstplichtigen	3 GRG	1 ^o Inf.Brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	4 GRG	4 ^o Infanteriebrigade	O-Java
Dienstplichtigen	5 GRG	verdeeld	Kl. Soenda-eilanden
Dienstplichtigen	6 GRG (411 BI)	F-brigade	W- en M-Java
Dienstplichtigen	7 GRG (431 BI)	H-brigade	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	1 GRJ	U-brigade	W-Java/M-Sumatra

Dienstplichtigen	3 GRJ	1° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	4 GRJ	4° Infanteriebrigade	O-Java
Dienstplichtigen	5 GRJ	TCC Molukken	Grote Oost
Dienstplichtigen	6 GRJ (421 BI)	G-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	3 GRPI	1° Inf.Brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	4 GRPI	4° Infanteriebrigade	O-Java
Dienstplichtigen	5 GRPI	TTC M-Sumatra	M-Sumatra
Dienstplichtigen	6 GRPI (412 BI)	F-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	7 GRPI (434 BI)	H-brigade	M-Sumatra/N-Guinea

Infanterieregimenten (KL)

PERSONEEL	BATALJON	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
Oorlogsvrijwilligers	1-1 RI	Z-brigade	O-Java/N-Sumatra
Dienstplichtigen	3-1 RI	2° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	4-1 RI	5° Infanteriebrigade	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	5-1 RI	TTC M-Sumatra	M-Sumatra
Dienstplichtigen	6-1 RI (403 BI)	F-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	7-1 RI (432 BI)	H-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	3-2 RI	3° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	4-2 RI	6° Infanteriebrigade	N-Sumatra
Dienstplichtigen	5-2 RI	TCC Celebes	Grote Oost/Borneo
Dienstplichtigen	6-2 RI (402 BI)	F-brigade	W- en M-Java
Dienstplichtigen	7-2 RI (433 BI)	H-brigade	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	1-3 RI	V-brigade	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-3 RI	verdeeld	
Oorlogsvrijwilligers	3(7)-3 RI	verdeeld	
Dienstplichtigen	3-3 RI	Z-brigade	N-Sumatra
Dienstplichtigen	4-3 RI	TTC Bandoeng	W-Java
Dienstplichtigen	5-3 RI	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	6-3 RI (413 BI)	F-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	7-3 RI (436 BI)	H-brigade	N-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	1-4 RI	W-brigade	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-4 RI	W-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	4-4 RI	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	5-4 RI	TC ZO-Borneo	ZO-Borneo
Dienstplichtigen	6-4 RI (426 BI)	G-brigade	M-Java
Oorlogsvrijwilligers	1-5 RI	V-brigade	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-5 RI	X-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	3-5 RI	X-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	4-5 RI	X-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	5-5 RI	T-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	6-5 RI (423 BI)	G-brigade	O-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-6 RI	T-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	4-6 RI	W-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	5-6 RI	V-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	6-6 RI (425 BI)	G-brigade	M-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-7 RI	T-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	3-7 RI	TTC Semarang	M-Java
Dienstplichtigen	4-7 RI	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	5-7 RI	2° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	6-7 RI (424 BI)	G-brigade	N-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	1-8 RI	U-brigade	W-Java/M-Sumatra
Dienstplichtigen	3-8 RI	3° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	4-8 RI	1° Inf.brigadegroep	W-Java

Dienstplichtigen	5-8 RI	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	6-8 RI (422 BI)	G-brigade	O-Java
Oorlogsvrijwilligers	1-9 RI	V-brigade	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-9 RI	verdeeld	
Dienstplichtigen	3-9 RI	2° Inf.brigadegroep F-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	4-9 RI	V-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	5-9 RI	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	2-10 RI	X-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	3-10 RI	1° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	4-10 RI	BC Batavia	W-Java
Dienstplichtigen	5-10 RI	TTC N-Sumatra	N-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	1-11 RI	W-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	3-11 RI	W-brigade	Z-Celebes/M-Java
Dienstplichtigen	4-11 RI	W-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	5-11 RI	TTC N-Sumatra	N-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	1-12 RI	X-brigade	O-Java
Oorlogsvrijwilligers Dienstplichtigen	2-12 RI	verdeeld	
Dienstplichtigen	3-12 RI	2° Inf.brigadegroep	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-13 RI	T-brigade	M-Java
Oorlogsvrijwilligers Dienstplichtigen	5-13 RI	W-brigade	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-14 RI	U-brigade	W-Java/M-Sumatra
Dienstplichtigen	3-14 RI	3° Inf.brigadegroep	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	1-15 RI	T-brigade	M-Java
Oorlogsvrijwilligers	2-15 RI	X-brigade	O-Java
Oorlogsvrijwilligers	3-15 RI	Z-brigade	N-Sumatra

Regiment Stoottroepen

PERSONEEL	BATALJON	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
Oorlogsvrijwilligers	1 RS	T-brigade	M-Java
Oorlogsvrijwilligers	3(7) RS	Y-brigade	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	3 RS	3° Inf.brigadegroep	W-Java
Oorlogsvrijwilligers	4(8) RS	Y-brigade	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	4 RS	6° Infanteriebrigade	N- en M-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	5(9) RS	verdeeld	
Dienstplichtigen	5 RS	T-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	6 RS (401 BI)	F-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	7 RS (435 BI)	H-brigade	Z-Sumatra

KNIL

PERSONEEL	BATALJON	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
KNIL	Infanterie I	V-brigade	W-Java/M-Java
KNIL	Infanterie II	U-brigade	W-Java/M-Sumatra
KNIL	Infanterie III	TTC N-Sumatra	N-Sumatra
KNIL	Infanterie IV	Z-brigade X-brigade	N-Sumatra O-Java
KNIL	Infanterie V	V-brigade	W-Java/M-Java
KNIL	Infanterie VI	TTC N-Sumatra TTC Z-Sumatra	N-Sumatra Z-Sumatra
KNIL	Infanterie VII	TTC Bangka	Bangka

KNIL	Infanterie VIII	TTC Riouw	Riouw
KNIL	Infanterie IX	TTC West-Borneo	W-Borneo
KNIL	Infanterie X	Y-brigade	Bali/Z-Sumatra
KNIL	Infanterie XI	Y-brigade	Bali/Z-Sumatra
KNIL	Infanterie XII	Y-brigade TTC Bali/Lombok	Bali
KNIL	Infanterie XIII	TTC ZO-Borneo	ZO-Borneo
KNIL	Infanterie XIV	TTC ZO-Borneo	O-Borneo
KNIL	Infanterie XV	TTC Z-Celebes	Z-Celebes
KNIL	Infanterie XVI	TTC Z-Celebes	Z-Celebes
KNIL	Infanterie XVII	TTC Z-Celebes	Z-Celebes
KNIL	Infanterie XVIII	TTC N-Celebes	N-Celebes
KNIL	Infanterie XIX	TC N-Molukken	N-Molukken
KNIL	Infanterie XX	TTC N-Guinea	N-Guinea
KNIL	Infanterie XXI	TTC Molukken	Z-Molukken
KNIL	Infanterie XXII	TTC Timor	Timor
KNIL	Infanterie XXIII	TC Borneo A-divisie	Z-Borneo Oost-Java
KNIL/KL	Speciale Troepen	TC Z-Celebes TTC Bandoeng	Z-Celebes Java
KNIL Inheemse hulpkorpsen	Korps Barisan Tjakra Madoera	A-divisie	O-Java

Vrouwenkorpsen

PERSONEEL	EENHEID	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
KNIL	VK	Hoofdkwartier/MGD Staven	gehele archipel
KL	VHK	Hoofdkwartier/MGD/ Staven	West-Java
KM	MARVA	Hoofdkwartier/Staven	Oost-Java

Korps Mariniers

PERSONEEL	BATALJON	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
OVW/dpl/beroeps	1° Mar.bataljon	Mariniersbrigade	O-Java
OVW/dpl/beroeps	2° Mar.bataljon	Mariniersbrigade	O-Java
OVW/dpl/beroeps	3° Mar.bataljon	Mariniersbrigade	O-Java
dpl/beroeps	4° Mar.bataljon	Mariniersbrigade	O-Java
dpl/beroeps	5° Mar.bataljon	Mariniersbrigade	O-Java
dpl/beroeps	Artilleriebataljon	Mariniersbrigade	O-Java

Pantsertroepen/Cavalerie

PERSONEEL	ESKADRON	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
KNIL	1° Eskadron VEW	W-brigade	W-Java
KNIL	2° Eskadron VEW	V-brigade	W-Java
KNIL	3° Eskadron VEW	T-brigade	M-Java
KNIL	4° Eskadron VEW	X-brigade	O-Java
KNIL/KL-dpl	5° Eskadron VEW	Z-brigade	N-Sumatra
KNIL/KL-dpl	6° Eskadron VEW	V-brigade	M-Java
KNIL/KL-dpl	7° Eskadron VEW	T-brigade	M-Java
KNIL/KL-dpl	8° Eskadron VEW	A-divisie	O-Java

KNIL	9° Eskadron VEW	Legertroepen	W- en O-Java
Oorlogsvrijwilligers	1° Esk.PAW RHvB	Z-brigade TTC N-Sumatra	W-Java N-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	2° Esk.PAW RHvB	T-brigade	M-Java
Oorlogsvrijwilligers	3° Esk.PAW RHvB	Y-brigade TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers Dienstplichtigen	4° Esk.PAW RHvB	V-brigade	M-Java
Oorlogsvrijwilligers Dienstplichtigen	5° Esk.PAW RHvB	U-brigade TTC M-Sumatra	M-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers Dienstplichtigen	6° Esk.PAW RHvB	W-brigade TTC M-Java	M-Java
Dienstplichtigen	1-1 RHvB	1° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	2-1 RHvB	3° Inf.Brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	3-1 RHvB	2° Inf.Brigadegroep TC Bandoeng	W-Java
Dienstplichtigen	1-2 RHvB	X-brigade TTC O-Java	O-Java
Dienstplichtigen	2-2 RHvB	X-brigade TTC O-Java	O-Java
Dienstplichtigen	3-2 RHvB	4° Inf.Brigade TTC O-Java	O-Java
KNIL-dienstplichtigen	Esk PAW M-Java	TTC M-Java	M-Java
Dienstplichtigen	41 ZVE	F-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	42 ZVE	G-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	43 ZVE	H-brigade	W-Java

Artillerie

PERSONEEL	AFDELING	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
KNIL	1° Afd.Veldartillerie	T-brigade	M-Java
KNIL	2° Afd.Veldartillerie	X-brigade	O-Java
KNIL	3° Afd.Veldartillerie	U-brigade W-brigade	W-Java
KNIL	Veldartillerie I	TTC M-Sumatra	M-Sumatra
KNIL	Veldartillerie II	X-brigade	O-Java
KNIL	Veldartillerie III	Y-brigade TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
KNIL	Veldartillerie IV	Z-brigade TTC N-Sumatra	N-Sumatra
KNIL	Veldartillerie V	T-brigade	M-Java
KNIL	Veldartillerie VI	TTC M-Java	M-Java
OVW	4° Afdeling VA	U-brigade TTC M-Sumatra	M-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	5° Afdeling VA	V-brigade	W-Java/M-Java
Oorlogsvrijwilligers	6° Afdeling VA	Y-brigade TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	7° Afdeling VA	Z-brigade TTC N-Sumatra	N-Sumatra
Dienstplichtigen Oorlogsvrijwilligers	8° Afdeling VA	Y-brigade TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Dienstplichtigen Oorlogsvrijwilligers	9° Afdeling VA	Z-brigade TTC N-Sumatra	N-Sumatra
Dienstplichtigen	1-2 RVA	1° Inf.Brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	2-2 RVA	T-brigade	W-Java/M-Java
Dienstplichtigen	3-2 RVA	1° Inf.brigadegroep	W-Java

Dienstplichtigen	1-6 RVA	2° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	2-6 RVA	2° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	3-6 RVA	V-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	1-8 RVA	3° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	2-8 RVA	W-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	3-8 RVA	3° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	1-12 RVA	A-divisie	O-Java
Dienstplichtigen	2-12 RVA	W-brigade	M-Java
Dienstplichtigen	3-12 RVA	TTC Semarang	M-Java
Dienstplichtigen	16 RVA	verdeeld over KMG	
Dienstplichtigen	18 RVA	verdeeld over KMG	
Dienstplichtigen	1-41 RVA	1° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	2-41 RVA	2° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	3-41 RVA	3° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	42 RVA	TC O-Java	O-Java
Dienstplichtigen	1-43 RVA	TC W-Java	W-Java
Dienstplichtigen	2-43 RVA	TC W-Java	W-Java
Dienstplichtigen	3-43 RVA	TC W-Java	W-Java
Dienstplichtigen	1° Reg.Li.LUA	1 Divisie LUA-groep ML-KNIL	W-Java
Dienstplichtigen	2° Reg.Li.LUA	2 Divisie (en verdeeld over KMG)	
Dienstplichtigen	41° Afd.Li.LUA	41 ZIB (en verdeeld over KMG)	
Dienstplichtigen	1° Reg. AT Art.	1 Divisie (verdeeld)	W-Java
Dienstplichtigen	2° Reg. AT Art.	2 Divisie (verdeeld)	Java/Sumatra
Dienstplichtigen	41 Afd.Pantserdoel Art.	41 ZIB (verdeeld)	W-Java

Genie

PERSONEEL	COMPAGNIE	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
Oorlogsvrijwilligers	16° Cie Legergenietr.	B-divisie	W-Java
Dienstplichtigen	18° Cie Legergenietr.	TC W-Java	W-Java
Dienstplichtigen	1° Genieparkcie.	TC W-Java	W-Java
Dienstplichtigen	2° Genieparkcie.	B-divisie	M-Java
KNIL-dienstplichtigen	3° Genieparkcie.	TC O-Java	O-Java
Dienstplichtigen	41° Genieparkcie.	F-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	42° Genieparkcie.	G-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	43° Genieparkcie.	H-brigade	M-Java
KNIL	1° Genieveldcie.	Z-brigade B-divisie	N-Sumatra M-Java
KNIL	2° Genieveldcie.	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Oorlogsvrijwilligers	3° Genieveldcie.	TTC M-Sumatra BC Batavia	M-Sumatra W-Java
Oorlogsvrijwilligers	4° Genieveldcie.	W-brigade TTC Semarang	W-Java M-Java
Dienstplichtigen Oorlogsvrijwilligers	5° Genieveldcie.	T-brigade	W-Java/M-Java
Dienstplichtigen Oorlogsvrijwilligers	6° Genieveldcie.	X-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	8° Genieveldcie.	TTC N-Sumatra	N-Sumatra
Dienstplichtigen	9° Genieveldcie.	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	10° Genieveldcie.	A-divisie/4° Inf.brigade	O-Java
Dienstplichtigen	11° Genieveldcie.	1° Inf.brigadegroep	W-Java/M-Java
Dienstplichtigen	12° Genieveldcie.	2° Inf.brigadegroep	W-Java

Dienstplichtigen	13° Genievelddie.	3° Inf.brigadegroep	W-Java
Dienstplichtigen	14° Genievelddie.	TTC M-Sumatra	M-Sumatra
Dienstplichtigen	15° Genievelddie.	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
Dienstplichtigen	41° Genievelddie.	F-brigade	W-Java
Dienstplichtigen	42° Genievelddie.	G-brigade	O-Java
Dienstplichtigen	43° Genievelddie.	H-brigade	W-Java
KNIL	1° Geniearb.cie.	BC Batavia	W-Java
KNIL	2° Geniearb.cie.	TTC W-Java TTC Semarang	W-Java M-Java
KNIL	3° Geniearb.cie.	TC N-Sumatra	N-Sumatra
KNIL	4° Geniearb.cie.	TC W-Java	W-Java
KNIL	5° Geniearb.cie.	TC Semarang	M-Java
KNIL	6° Geniearb.cie.	Mariniersbrigade	O-Java

Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee

PERSONEEL	EENHEID	INGEDEELD BIJ	OPERATIEGEBIED
KNIL/KL	1 MP I	TC W-Java	W-Java
KNIL/KL	2 MP I	TC W-Java	W-Java
KNIL/KL	3 MP I	TC W-Java	W-Java
KNIL/KL	4 MP I	TC W-Java	W-Java
KNIL/KL	5 MP I	TC W-Java	W-Java
KNIL/KL	6 MP I	TC M-Java	M-Java
KNIL/KL	Det.MP I	TC Borneo	W-Borneo
KNIL	9 MP I	verdeeld	
KNIL/KL	1 MP II	TC Z-Celebes	Z-Celebes
KNIL/KL	2 MP II	TC Z/O-Borneo	Z/O-Borneo
KNIL/KL	3 MP II	TC N-Celebes TC Molukken	N-Celebes Molukken
KNIL/KL	1 MP III	TTC M-Sumatra	M-Sumatra
KNIL/KL	2 MP III	TTC N-Sumatra	N-Sumatra
KNIL/KL	3 MP III	TTC Z-Sumatra	Z-Sumatra
KNIL/KL	1 MP IV	TTC M-Java	M-Java
KNIL/KL	2 MP IV	TTC M-Java	M-Java
KNIL/KL	3 MP IV	TTC M-Java	M-Java
KNIL/KL	4 MP IV	TTC M-Java	M-Java
KNIL/KL	1 MP V	TTC O-Java	O-Java
KNIL/KL	2 MP V	TTC O-Java	O-Java
KNIL/KL	3 MP V	TTC O-Java	O-Java
KNIL/KL	Schoolcie. MP		
KNIL/KL	Mil. strafgevangenissen Mil. provoosthuizen		

Staven en diensten die niet in het overzicht zijn opgenomen:

- Kabinet van de Legercommandant, waarbij o.m. ingedeeld een Dienst Legercontacten
- Algemeen Hoofdkwartier/Generale Staf, waaronder het Legerpantserstroepencommando, het Legerartilleriecommando, het Legergeniecommando, het Legerluchtvaartcommando, de Legerverbindingsdienst, de Topografische Dienst, het Directoraat Centrale Militaire Inlichtingendienst en het Directoraat Centrale Opleidingen

- Hoofdkwartier van de Kwartiermeester-Generaal met de Legermaterieeldienst, de Verplegings- en transportdienst, de Leger Technische Dienst, de Leger Aanschaffingsdienst, de Legerproductiebedrijven, de Dienst Coördinatie Militair Vervoer en de Veldpostdienst
- Hoofdkwartier van de Adjudant-Generaal, waaronder o.m. de Militair Geneeskundige Dienst, de Gravendienst en de Welfare (Welzijnszorg)

Zeerijdkrachten

Koninklijke Marine

Schip	Type
Hr.Ms. Karel Doorman	vliegdekschip
Hr.Ms. Van Galen	torpedobootjager
Hr.Ms. Piet Hein	torpedobootjager
Hr.Ms. Kortenaer	torpedobootjager
Hr.Ms. Evertsen	torpedobootjager
Hr.Ms. Banckert	torpedobootjager
Hr.Ms. Tjerk Hiddes	torpedobootjager
Hr.Ms. Tromp	lichte kruiser
Hr.Ms. Jacob van Heemskerk	luchtverdedigingskruiser
Hr.Ms. Van Kinsbergen	artillerie-instructieschip
Hr.Ms. Jan van Brakel	escorteschip
Hr.Ms. Willem van der Zaan	mijnenlegger
Hr.Ms. Abraham Crijnsen	mijnenveger
Hr.Ms. Wieringen	mijnenveger
(Ijsselmonde)	mijnenveger
Hr.Ms. Tholen	mijnenveger
Hr.Ms. Walcheren	mijnenveger
Hr.Ms. Schokland	mijnenveger
Hr.Ms. Duiveland	mijnenveger
Hr.Ms. Overflakkee	mijnenveger
Hr. Ms. Voorne	mijnenveger
Hr.Ms. Jan van Gelder	mijnenveger
(Vlieland)	mijnenveger
Hr. Ms. Pieter Florisz	mijnenveger
Hr.Ms. Abraham van der Hulst	mijnenveger
Hr.Ms. Merbaboe	mijnenveger
Hr.Ms. Rindjani	mijnenveger
Hr.Ms. Semeroe	mijnenveger
Hr.Ms. Tijgerhaai	onderzeeboot
Hr.Ms. O 21	onderzeeboot
Hr.Ms. O 23	onderzeeboot
Hr. Ms. O 24	onderzeeboot
Hr.Ms. K XIV	onderzeeboot
Hr.Ms. K XV	onderzeeboot
Hr.Ms. Ambon	korvet
Hr.Ms. Banda	korvet
Hr.Ms. Batjan	korvet
Hr.Ms. Boeroe	korvet
Hr.Ms. Ceram	korvet
Hr.Ms. Morotai	korvet
Hr.Ms. Ternate	korvet
Hr.Ms. Tidore	korvet
Hr.Ms. Beatrix	sleepboot
Hr.Ms. Margriet	sleepboot
Hr.Ms. PBM 26	motortorpedoboot
Hr.Ms. PBM 33	motortorpedoboot
Hr.Ms. Woendi	landingship tank
Hr.Ms. Triton	duikvaartuig
Hr.Ms. RP 101-118, 138-139	patrouilleboten HDML

Hr.Ms. LT 101-109	landingcrafts tank
Hr.Ms. RP 119-136	patrouilleboten Higgins
Hr.Ms. RP 142, 144, 153	patrouilleboten

Luchtstrijdkrachten

Militaire Luchtvaart KNIL

Squadron/Afdeling	Type
16 Squadron	bommenwerpers
17 Squadron VARWA	verkenningsvliegtuigen
18 Squadron	bommenwerpers
19 Squadron	transportvliegtuigen
20 Squadron	transportvliegtuigen
120 Squadron	jachtvliegtuigen
121 Squadron	jachtvliegtuigen
122 Squadron	jachtvliegtuigen
322 Squadron-LSK	jachtvliegtuigen
NEI PEP	bommenwerpers/jachtvliegtuigen
Photo Verkenning Afd	verkenningsvliegtuigen
6 Squadron ARVA	verkenningsvliegtuigen

Marine Luchtvaartdienst

Squadron	Type
321 Squadron	transportvliegtuigen/vliegboten
Oost. Verkenning en Transport Squadron	transportvliegtuigen
860 Squadron	aanvalsvliegtuigen
Nieuw-Guinea Squadron	transportvliegtuigen

Bibliografisch overzicht

A. De Nederlandse strijdkrachten in Indonesië

1. Landstrijdkrachten

1a. Algemeen

- Amersfoort, H., e.a., *Een kwestie van vertrouwen. De geschiedenis van het opperbevel in Nederland en Nederlands-Indië*. Den Haag, 2001; 85 blz.
Onderzoek naar de Nederlandse ervaringen met het opperbevelhebberschap in Europa en in Nederlands-Indië. Behandelt ook de periode 1945-1949.
NIMH.
- Bank, J., *De Excessennota. Nota betreffende het archiefonderzoek naar de gegevens omtrent excessen in Indonesië begaan door Nederlandse militairen in de periode 1945-1950*. Den Haag, 1995; 281 blz.
Overzicht van de gedocumenteerde geweldsexcessen; lijsten van excessen en vonnissen. Chronologisch overzicht van het Indonesische vraagstuk. Heruitgave van de in 1969 aan de Tweede Kamer aangeboden nota.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Bijkerk, R., M. Elands en K. Kornaat, *Oorlogen en vredesmissies: ervaringen van Nederlandse veteranen 1940-2010*. Amsterdam, 2010; 264 blz.
NIMH; COGIS; KMA; KTOMM.
- Borghart, C., 'De demobilisatie van de Indonesië-veteranen'.
Maatschappij en Krijgsmacht, jrg. 11 (1989) 4, 9-18.
- Bosdriesz, J., en G. Soeteman, *Ons Indië voor de Indonesiërs*. Den Haag/Franeker, 1985; 138 blz.
Een bewerking van de gelijknamige NOS-documentaire door C. van Heekeren met o.a. interviews met Indiëveteranen uit de periode 1945-1950.
NIMH; KNLWM.
- Budding, R.P., *Beheersing van geweld. Het optreden van de Nederlandse strijdkrachten in Indonesië 1945-1949*. Amsterdam, 1996; 80 blz.
Antwoord op de vraag wat de Nederlandse legerleiding gedaan heeft om het geweld te beheersen.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Calmeyer, M.R.H., *Herinneringen. Memoires van een christen, militair en politicus*. Den Haag, 1998; 928 blz. Ingeleid en bewerkt door J. Hoffenaar.
Calmeyer schrijft in dit proefschrift onder meer over de troepenopbouw voor Indië en zijn eigen rol hierin met het bezoek aan Indië in december 1945 en de oprichting en uitzending van de zogeheten 'Calmeyer-eenheden'.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Cats, B.C., 'Dieren in Indië-emblemen'
Mars et Historia, jrg. 25 (1995) lustrumnummer, 47-54.
- Cats, B.C., 'Heraldiek in de tropen'.
Mars et Historia, jrg. 2 (1967/1968) 10, 10-11; 11, 5-8; 12, 7-13; jrg. 3 (1968/1969) 1, 8-11, 13-15; 6, 6-7; jrg. 4 (1969/1970) 1, 4-5; 2, 4-6; 4, 3-6; 5, 2-4; jrg. 7 (1972/1973) 5, 10-13; 6, 22-24; jrg. 8 (1973/1974) 4, 17-20.
- Cats, B.C., 'Militaire heraldiek in de tropen'.
Armamentaria, afl. 16 (1981) 182-195 en *Armamentaria*, afl. 17 (1982) 108-124.

- Cats, B.C., *Overzicht mouwemblemen Nederlands-Indië 1945-1950*. Deel 1. Z.p., z.j.; ongepagineerd. Gestencild werk voorzien van illustraties door C. van Ekeris
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Cribb, R.B., 'De HAMOT's van luitenant Koert Bavinck. Het bendewezen van Djakarta in dienst van het Nederlands gezag, 1947-1949'.
Mededelingen van de Sectie Militaire Geschiedenis Landmachtstaf, deel 12 (1989) 68-78.
- *De eeuwige boodschapper*. Z.n., z.p., z.j.; 26 blz.
Fotoboekje waarin het dagelijks leven van de overzeese soldaat centraal staat.
NIMH; KITLV.
- Doorn, J.A.A. van, e.a., *Vijftig jaar na de soevereiniteitsoverdracht Nederland – Indonesië. Verslag van het symposium van het Veteranen Platform op 16 december 1999 bij de K.M.A. te Breda*. Maastricht, 2000; 49 blz.
Terugblik op de afgelopen vijftig jaar met betrekking tot inzetervaringen en veteranenbeleid.
NIMH; KB; KITLV.
- Doorn, J.A.A. van, en W.J. Hendrix, *Het Nederlands-Indonesisch conflict. Ontsporing van geweld*. Rotterdam, 1970; 309 blz.
Studie van de strijd gedurende de jaren 1945-1949. Een aangevulde druk van deze publicatie is in 1983 uitgegeven.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Escher, R.Th., Ph.G. de Lange en S.A. Lapré, *Orde en vrede: de humanitaire/militaire missie in Nederlands-Indië 1945-1950*. Zutphen, 1997; 192 blz.
Publicatie waarmee een beter begrip van en meer waardering voor de inspanningen van de 'Indiëveteranen' wordt beoogd. Met nagenoeg identieke tekst ook uitgebracht onder de titel: *Het Leger van orde en vrede: de mens achter de militair in Nederlands Oost-Indië 1945-1950*. z.p. 1997.
NIMH; KNLWM; KTOMM; KITLV.
- Esterik, C van, en K. van Twist, *Daar werd iets grootsch verricht*. Weesp, 1980; 112 blz.
De bewerkte tekst van de radiodocumentaire met dezelfde titel, welke door de IKON in december 1979 en in de zomer van 1980 werd uitgezonden. Onder andere komen er Indiëveteranen aan het woord die vertellen over hun persoonlijke ervaringen in de periode 1945-1950.
NIMH.
- Groen, P.M.H., en D.W. Staat, *Inzet in Nederlands-Indië 1945-1950*. Amsterdam, 1992; 88 blz.
(Foto)overzicht van de inzet van de Nederlandse strijdkrachten in Nederlands-Indië 1945-1950.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Groen, P.M.H., *Marsroutes en dwaalsporen. Het Nederlands militair-strategisch beleid in Indonesië 1945-1950*. Den Haag, 1991; 359 blz.
Proefschrift over het Nederlands militair-strategisch beleid in het Nederlands-Indonesische conflict.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Groenhart, R.J., en F.J.M. Smits, *Een ander pakje aan...: de ideeën van dienstplichtige militairen over het conflict tussen Nederland en de Republiek Indonesië 1945-1950*. Amsterdam, 1989; 144 blz.
Scriptie over de beeldvorming over de Indonesische revolutie onder de dienstplichtige militairen.
KITLV.
- Heijboer, P., *De Politionele Acties. De strijd om 'Indië' 1945/1949*. Haarlem, 1979; 160 blz.
Chronologische beschrijving van de strijd om Nederlands-Indië, met bijzondere aandacht voor de twee politionele acties.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.

- Helmer, H., *Even liatten mannen*. Zenderen, 1951; 64 blz.
De auteur was majoor-aalmoezenier. Dit herinneringsboekje is geschreven voor gerepatriëerden.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Hertog, A. den e.a., 'Nederlandsche troepen in Indië'. Z.p., 1946; 52 blz.
Het Indië-nummer van *Ons Leger* 30 (1946) 9/10 (september/oktober).
NIMH; KNLWM.
- Heshusius, C.A., 'Vaandelopschriften Nederlands-Indië 1945-1950'.
Mars et Historia, jrg. 12 (1978/1979) 3, 88-89.
- Heuvel, E., R. van der Rol en M. Sobering, *De terugkeer*. Amsterdam, 2010; 64 blz.
Stripverhaal betreffende de dekolonisatiestrijd in Nederlands-Indië.
NIMH; COGIS; KTOMM; NIOD.
- Hoffenaar, J., 'De Indonesische kwestie 1945-1950'
Militaire Spectator, jrg. 156 (1987) 4, 172-180.
- Hoffenaar, J., 'De militaire aftocht uit Indonesië 1949-1951'.
Militaire Spectator, jrg. 159 (1990) 9, 412-419.
- Hoffenaar, J., 'Een zeer tere kwestie. Voorlichting aan militairen in de weekbladen 'De Penguin' en 'Het Lichtspoor' (1945-1951)'.
Mededelingen Sectie Militaire Geschiedenis van de Landmachtstaf, deel 9 (1986) 75-101.
- Hofwijk, J.W., *De hitte van de dag. Onze soldaten in Indonesië*. Heemstede, 1947; 255 blz.
Dit boek bevat een keuze uit artikelen die J.W. Hofwijk als correspondent voor de dagbladers schreef gedurende zijn verblijf bij de Nederlandse troepen (oktober 1946-april 1947).
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Hofwijk, J.W., *Blubber*. Heemstede, 1948; 287 blz.
Vervolg op *De hitte van de dag*.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Huizinga, L., *Gesprek met de generaal*. Amsterdam, z.j.; 57 blz.
Verslag van gesprekken van de schrijver met generaal S.H. Spoor uit 1947. In deze uitgave is ook een kort verhaal opgenomen over de soldaat Jan Plotseling.
NIMH; KTOMM; KNLWM.
- Imandt, F., *De onverbloemde waarheid? Interne legervoortlichting met betrekking tot Indonesië 1945-1950, en de relatie met moreel*. Rotterdam, 1988; 129 blz.
In deze doctoraalscriptie komt niet alleen de inhoud van de voorlichting aan de Indiëgangsters aan bod, maar worden ook de organisatie en het effect van de voorlichting besproken.
NIMH.
- Imandt, F., 'De onverbloemde waarheid. De interne voorlichting aan militairen over Indonesië'.
Mededelingen Sectie Militaire Geschiedenis van de Landmachtstaf, deel 12 (1989) 79-92.
- Jong, L. de, *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*. (Deel 12 tweede helft) Den Haag, 1988; 692-1078 blz.
Hoofdstuk 7 behandelt de dekolonisatie van Nederlands-Indië en de inzet van de militairen.
NIMH; KB; KNLWM.
- Jonge, J. de, J. Leenhouts en I. Schuurman, *Strijd overzee: soldaat in Nederlands-Indië*. Amsterdam, 2009; 72 blz.
Kinderboek over de dekolonisatiestrijd in Nederlands-Indië.
NIMH.

- Koenen, J., *De politionele acties: feiten en meningen*. Wognum, 2010; 154 blz.
KB; KITLV.
- *Koers West*. Z.n., Haarlem, 1947; 143 blz.
Driedelige uitgave over de repatriëring van de Nederlandse troepen.
NIMH; KNLWM.
- Kok, R., E.L.M. Somers, L. Zweers en O. Groot, *Koloniale oorlog 1945-1949. Van Indië naar Indonesië*. Amsterdam, 2009; 224 blz.
NIMH; KMA; KTOMM; NIOD.
- Kornaat, K., *Veteranen. Ingezet in dienst van de vrede*. Z.p., 2007; 96 blz.
NIMH.
- Kruls, H.J., *Op inspectie*. Amsterdam/Brussel, 1947; 112 blz.
Het verslag van luitenant-generaal H.J. Kruls van zijn inspectiereis naar de Nederlandse troepen in de Indonesische archipel in de periode voor de Eerste Politonele Actie.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Lapré, S.A., *Nederlands-Indië 1940-1950 in kort bestek en enkele gevolgen, o.a. de coup Westerling en het Zuidmolukse verzet*. Ermelo, 1990; 223 blz.
Overzicht in grote lijnen van de periode 1940-1950; vanaf het vooroorlogse klimaat tot na de soevereiniteitsoverdracht.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Loderichs, M.A., *Verhalen in documenten. Over het afscheid van Indië, 1940-1950*. Amersfoort, 2008; 119 blz.
NIMH; COGIS; KB; KITLV; KTOMM; NIOD.
- Maalderink, P.G.H., *De Militaire Willems-orde sedert 1940*. Z.p., 1982; 383 blz.
Hoofdstuk XII beschrijft beknopt de krijgsverrichtingen in Nederlands-Indië en vermeldt bovendien de Ridders MWO uit die periode met hun mutaties.
NIMH; KNLWM.
- Maurik, H. van, *Djokja achter de horizon*. Nijmegen, 1949; 324 blz.
De gebundelde frontreportages van journalist H. van Maurik uit de periode 1945-1949; voorwoord van generaal S.H. Spoor. Illustraties van R. Molenaar.
NIMH; KNLWM.
- Meelhuijsen, W., *Revolutie in Soerabaja: 17 augustus – 1 december 1945*. Zutphen, 2000; 304 blz.
Overzichtswerk over de gebeurtenissen in Soerabaja, 17 augustus tot en met 1 december 1945, tijdens de Bersiap-periode, waarin ook aandacht voor de rol van KNIL-militairen en hun familie en de verhouding tussen het Nederlandse en het Britse gezag.
NIMH; KNLWM.
- Moor, J.A. de, *Generaal Spoor. Triomf en tragiek van een legercommandant*. Amsterdam, 2011; 461 blz.
Biografie over het leven van generaal S.H. Spoor, legercommandant in Nederlands-Indië in de periode 1946-1949.
NIMH; KMA.
- Nijenhuis, H., *De laatste drie weken van generaal Spoor. Terugblik op de Indische kwestie*. De Rijp, 1997; 20 blz.
Persoonlijke kijk van de auteur op de omstandigheden waaronder generaal S.H. Spoor de dood vond en op het conflict tussen Nederland en de Republiek Indonesië.
NIMH.

- Salleveldt, H., *Het woordenboek van Jan Soldaat in Indonesië*. Alphen a.d. Rijn, 1980; 223 blz.
Met lijsten van woorden, terminologieën, herinneringsboeken, romans, kranten en tijdschriften uit die tijd.
NIMH; KTOMM; KNLWM.
- Scagliola, S., *Last van de oorlog. De Nederlandse oorlogsmisdaden in Indonesië en hun verwerking*. Amsterdam, 2002; 447 blz.
Onderzoek naar de ‘verwerking’ van het Nederlands-Indisch conflict in Nederland vanaf 1950. De visies van historici, politici, journalisten en veteranen worden geanalyseerd.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Schilling, T., *Spoor, onze generaal*. Amsterdam, 1953; 165 blz.
Levensbeschrijving van generaal S.H. Spoor over de periode 1946-1949 toen hij commandant was van de landstrijdkrachten in Nederlands-Indië.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM.
- Schilling, T. (red), *Soldaat overzee*. Z.n., Hengelo, 1947; 137 blz.
Foto’s en tekeningen over het leven en werken van de militairen van de KL en het KNIL. Omvat de periode tot de Eerste Politie Actie en foto’s van de periode daarna.
NIMH; KTOMM; KITLV; KNLWM.
- Schoonoord, D.C.L. en M. Bossenbroek (red.), *Weerzien met Indië. De politie acties*, deel 48 Zwolle, 1996; 21 blz.
Korte geïllustreerde, populaire uitgave over de politie acties.
NIMH; KNLWM.
- Schouten, T., *Dwaalsporen. Oorlogsmisdaden in Nederlands-Indië 1945-1949*. Zutphen, 1995; 176 blz.
Belichting van diverse zaken; de Bersiap-periode, berechting van verdachten, de Bondowoso-affaire.
NIMH; KMA; KNLWM; KITLV.
- Schulten, J.W.M., ‘De Tweede Politie Actie. Politieke en militaire achtergronden’.
Militaire Spectator, jrg. 167 (1998) 12, 624-630.
- Schumacher, P., en G. de Boer, *De zaak Aernout: hardnekkige mythes rond een Indische moord ontrafeld*. Soesterberg, 2009; 134 blz.
NIMH; KTOMM; NIOD.
- Smulders, R.M., *Een stem uit het veld: herinneringen van de ritmeester-adjutant van generaal S.H. Spoor*. Amsterdam, 1988; 144 blz.
Herinneringen van een officier aan zijn diensttijd in Nederlands-Indië (1946-1949) en aan zijn periode als adjutant van generaal Spoor.
NIMH; COGIS; KITLV; KTOMM; KNLWM.
- Snijtsheuvel, C., *Onthullingen vanachter het bamboegordijn*. Utrecht, z.j.; 160 blz.
Persoonlijke ervaringen van de auteur vanaf de Japanse inval tot de soevereiniteitsoverdracht in 1949. De auteur diende tijdens en na de oorlog bij het militaire weekblad *Wapenbroeders*.
NIMH; KNLWM.
- Stürler Boekwijt, R.J. de, *Soldatensouvenirs in Batik, 1945-1950: catalogus van de batikdoeken op de gelijknamige tentoonstelling in het Legermuseum te Delft*. Delft, 1998; 108 blz.
NIMH; KNLWM.
- Teitler, G., ‘Generaal Spoor en de Eerste Politie Actie.’
Militaire Spectator, jrg.156 (1987) 8, 327-333.
- Teitler, G., ‘De Eerste Politie Actie: aanloop en uitvoering’.
KIM-Spiegel, jrg. 23 (1988) 90, 49-92.

- Teitler, G., 'Onder Britse bevelen: februari-november 1946'
KIM-Spiegel, jrg. 23 (1988) 89, 15-56.
- Teitler, G., 'Naar de soevereiniteitsoverdracht: januari-december 1949'.
KIM-Spiegel, jrg. 24 (1989) 92, 40-63.
- Teitler, G., 'Onrust aan de top. De betrekkingen tussen KNIL en KL en het vertrek van generaal-majoor H.J.J.W. Dürst Britt uit Indië in de zomer van 1948'.
Mededelingen van de Sectie Militaire Geschiedenis Landmachtstaf, deel 13 (1990) 78-98.
- Teitler, G., en P.M.H. Groen (red.), *De Politionele Acties*. Amsterdam, 1987; 160 blz.
Bundel over de volgende thema's: financiële aspecten van de politionele acties, thuisfront, Europese planters, legerhervormingen, besluitvorming, Korps Speciale Troepen, smokkel.
NIMH; KNLWM; KTOMM; KMA; KB; KITLV.
- Teitler, G., en J. Hoffenaar (red.), *De Politionele Acties: afwikkeling en verwerking*. Amsterdam, 1990; 128 blz.
De bundel handelt onder meer over de ontbinding van het KNIL, de Molukse KNIL-militairen, de APRACoup, de terugkeer van Nederlandse militairen, de veteranenproblematiek en de verwerkingsprocessen.
NIMH; KNLWM; KTOMM; KMA; KB; KITLV.
- *VARA's 'Achter het Nieuws' 1945 Nederlands-Indië, 1949 Indonesië, 1969 Achter het Nieuws*.
Hilversum, 1969; 109 blz.
Publicatie met de volledige teksten van de drie spraakmakende 'Achter het Nieuws' uitzendingen over gebeurtenissen in Nederlands-Indië, waarin vooral aandacht wordt besteed aan excessieve geweldpleging van Nederlandse zijde. Met medewerking van een aantal oud-militairen uit die tijd, onder wie J.E. Hueting.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Verhoog, A., *Onze laatste oorlog. De voorgeschiedenis van en de strijd om de onafhankelijkheid van Indonesië*. Utrecht, 1982; 136 blz.
De strijd van 1945-1949 tegen de achtergrond van een langdurige Nederlandse aanwezigheid in Indonesië.
NIMH; COGIS; KNLWM.
- Wigbold, H., *Achter het Nieuws in Zuid-Celebes. Een VARA-productie*. Hilversum, 1969; 48 blz.
In de volledige tekst van deze VARA-uitzending o.a. een interview met R.P.P. Westerling
KITLV; KNLWM.
- Wolthuis, R., *Voorlichtingsbeleid met betrekking tot Nederlands-Indië, 1945-1950*. Rotterdam, 2008; 161 blz.
KITLV.
- Zwaan, J. e.a., *Oorlog en verzet in Nederlands-Indië 1941-1949, en de voorlichting aan de naoorlogse generaties*. Amsterdam, 1989; 80 blz.
Besteedt aandacht aan de 'Bersiap'-tijd, strijd en diplomatie in het na-oorlogse Indië en aan Nederlands-Indië in het Nederlandse geschiedenisonderwijs.
NIMH; KB; KNLWM.
- Zweers, L., *Agressi II. Operatie Kraai: de vergeten beelden van de Tweede Politionele Actie*. Den Haag, 1995; 120 blz.
Boek gebaseerd op de later ontdekte negatieven van de in 1950 opgeheven Dienst Legercontacten.
NIMH; KMA; KNLWM.
- Zweers, L., *Front-Indië: Hugo Wilmar, ooggetuige van een koloniale oorlog*. Zutphen, 1995; 120 blz.
Boek met foto's van frontfotograaf H. Wilmar die in de roerige tijden voor de politionele acties opnames maakte voor o.a. *De Panorama*. Met foto's die destijds niet mochten worden gepubliceerd.
NIMH; COGIS; KNLWM; KTOMM.

- Zweers, L., *Strijd om Deli. De verboden foto's van de Eerste Politionele Actie op Sumatra*. Zutphen, 1997; 96 blz.
Boek naar aanleiding van de vondst van een collectie negatieven van de militaire inlichtingendienst.
NIMH; COGIS; KMA; KNLWM.
- Zweers, L., *Indië voorbij*. Zutphen, 1998; 128 blz.
Onderzoek naar de relatie tussen beelden, geschiedenis en beeldvorming van de dekolonisatie van Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM.
- Zwitzer, H.L., 'Documenten betreffende de Eerste Politionele Actie (20/21 juli - 4 augustus 1947)'. Den Haag, 1983; 198 blz.
Bijdragen van de Sectie Militaire Geschiedenis, nummer 14 (1983).
NIMH; KNLWM.

1b. Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL)

- Beets, N., *De verre oorlog: lot en levensloop van krijgsgevangenen onder de Japanners*. Meppel, 1981; 476 blz.
Deze uitgave gaat over de strijd in Nederlands-Indië 1942-1950, bladzijden 311 t/m 356 beschrijven de periode 1945-1950.
NIMH; KITLV.
- Bevaart, W., D.W. Staat e.a., *Vijftig jaar Regiment van Heutsz 1950-2000*. Den Haag, 2000; 208 blz.
Regimentsgeschiedenis met daarin een hoofdstuk over de geschiedenis van het KNIL (1830-1950).
NIMH; KB; KNLWM.
- Boer, J., *Koninklijke Olie in Indië. De prijs voor het vloeibaar goud 1939-1953*. Bergen, 1997; 378 blz.
Levensverhaal van een voormalig KNIL-officier (1946-1950) en Shell-medewerker die als (gemilitariseerd) burger tevens actief was tijdens de oorlogsjaren 1941-1945.
NIMH.
- Dames, G.W.T., *Oom Ambon van het KNIL*. Den Haag, 1954; 158 blz.
De schrijver vertelt in dit boek over de Molukse militairen van het KNIL. Hij besteedt ook aandacht aan hun optreden in de jaren 1945 tot 1950.
NIMH; KITLV; KB; KNLWM.
- Elands, M., *Van strijd tot veteranenbeleid. Het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger en zijn veteranen, 1941-2001*. Amsterdam, 2002; 80 blz.
Overzichtsgeschiedenis van het KNIL en de KNIL-veteranen in de 20^e eeuw. Uitgegeven in samenwerking met de Stichting Veteranen Platform.
NIMH; KMA; KNLWM.
- *Gedenkboek Korps Beroepsofficieren van het Koninklijk Nederlands Indonesisch Leger 1940-1950*. Z.n., Amsterdam, 1951; 137 blz.
Bevat een overzicht van tien jaar krijgsverrichtingen, een verlieslijst en een erelijst, alsmede de naam- en ranglijsten van de beroepsofficieren van dat leger naar de toestand van 27 december 1949.
NIMH; KTOMM; KNLWM.
- *Gedenkboek Ons Aller Belang 1902-1952*. Z.n., z.p., ca. 1952; 205 blz.
Gedenkboek van de onderofficiersvereniging van het KNIL, 'Ons Aller Belang', ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Giebel, C., *Morotai: De bevrijding van de Grote Oost en Borneo*. Franeker, 1976; 251 blz.
De ervaringen van de schrijver die tijdens en na de oorlog als kolonel van het KNIL nauw was betrokken bij de bevrijding van de Grote Oost en Borneo, april 1944 - april 1946.
NIMH; KTOMM; KMA; KNLWM; KITLV

- Heshusius, C.A., *KNIL 1830-1950: soldaten van de kompanie: een fotodocumentaire over het dagelijks leven van het koloniale leger in Nederlands-Indië*. Houten, 1986; 192 blz.
Een fotodocumentaire over het dagelijks leven van het koloniale leger in Nederlands-Indië. De pagina's 170-177 hebben betrekking op de periode 1945-1950.
NIMH; KNLWM; KTOMM.
- Heshusius, C.A., *Het KNIL van Tempo Doeloe*. Amsterdam, 1988; 192 blz.
De geschiedenis van het KNIL vanaf de Atjeh-oorlog tot aan de onafhankelijkheid van Indonesië, waarin ook aandacht voor de periode van de politionele acties.
NIMH; KMA; KNLWM.
- Meel, P. van, *Tanda mata KNIL: foto's en verhalen als herinnering aan het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger*. Dordrecht, 1983; 182 blz.
In dit boek ook aandacht voor de periode 1945-1950.
NIMH; KB; KNLWM.
- Meel, P. van, *Getekend als koloniaal. Een relaas over de belevenissen van een KNIL-soldaat en de mensen die zijn leven deelden in de jaren 1930-1950*. Dordrecht, 1988; 128 blz.
Het dagelijks leven van de KNIL-soldaat in Indië; voorzien van foto's.
NIMH; KITLV.
- Meel, P. van (red.), *Gedenkschrift Koninklijk Nederlands-Indisch leger 1830-1950*. Z.p., 1990; 96 blz.
Bijdragen van zes auteurs over allerlei aspecten van de geschiedenis van het KNIL, met de meeste aandacht voor de periode 1940-1950.
NIMH; KITLV.
- Oonk, G.M., *Onstuitbaar*. Bussum, 1997; 124 blz.
Biografie van voormalig KNIL-officier (RMWO) Sjoerd Albert Lapré.
NIMH; KNLWM.
- Piersma, H., *Mensenheugenis. Terugkeer en opvang na de Tweede Wereldoorlog*. Amsterdam, 2001; 294 blz.
Bundel met onder meer een artikel over de naoorlogse ervaringen en de terugkeer naar Nederland van KNIL-militairen.
NIMH; KNLWM.
- Scheer, W., *De stilte voorbij. Het verhaal van Albert Scheer*. Nijmegen, 2007; 169 blz.
Het levensverhaal van een KNIL-militair; gaat gedeeltelijk over de periode 1945-1949.
KTOMM; KITLV; KB.
- Visker, D.A., *Tangsibloemen : herinneringen uit de dienstitijd van een oud K.N.I.L.-militair*. Den Haag, 1995; 38 blz.
Egodocument over het leven als KNIL-militair.
KB; KTOMM.
- Vrijburg, G.S., *Een ereschuld ingelost*. Haarlem, 1972; 140 blz.
Gedenkboek geschreven voor allen die het leven verloren in de strijd tegen Japan en de daarna opgelaaide strijd in de periode 1945-1950.
NIMH; KTOMM; KNLWM.
- *Wij van de Kompenie*. Z.n., Batavia, 1947; 24 blz.
Geïllustreerd voorlichtingsboekje van het KNIL voor militairen van de KL.
KNLWM; KITLV.
- Wit, H. de, *KNIL herinneringen*. 6 delen. Breda, 1983-1987; 15 blz.
Chronologisch overzicht van het dagelijks leven van KNIL-militairen, verdeeld over de verschillende delen; voor, tijdens en na de oorlog.
KB; KNLWM; KMA; KITLV (eerste 5 delen).

- Witkamp, F., e.a., *Gedenkboek van het KNIL, 1911-1961*. Amersfoort, 1961; 334 blz.
Gedenkboek uitgegeven door de Vereniging van Oud-Officieren van het KNIL 'Madjoe' ter gelegenheid van haar 50-jarig bestaan, 1911-1961.
NIMH; KTOMM; KITLV; KMA; KNLWM.
- Zwitser, H.L., en C.A. Heshusius, *Het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger 1830-1950. Een terugblik*. Den Haag, 1977; 175 blz.
Gedenkboek waarvan het laatste hoofdstuk handelt over de periode 1941-1950.
NIMH; KTOMM; KITLV; KMA; KNLWM.

1c. Koninklijke Landmacht (KL)

- Bakker, P., Ph. te Winkel en H.E. Janssen, *Scheepspraet, zijnde een reisbeschrijving met tal van wetenswaardigheden en nuttige wenken*. Den Haag, 1947; 64 blz.
Een reisbeschrijving van de Legervoortlichtingsdienst met voorlichting voor de militairen die naar Nederlands-Indië scheep gingen.
NIMH; KITLV.
- Cats, B.C., 'Beknopt overzicht der OVW-bataljons en hun emblemen'.
Mars et Historia, jrg. 15 (1981/1982) 5, 29-36.
- Cats, B.C., 'OVW een klasse apart!'
Armamentaria, afl. 21 (1986) 131-155.
- Cats, B.C., *LIB's in de tropen*. Maastricht, 1961; 74 blz.
Een overzicht van het verblijf van de oorlogsvrijwilligers bij de lichte infanteriebataljons in Nederlands-Indië 1945-1949.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- *De eerste stap in Indië*. Z.n., z.p, z.j.; 15 blz.
Hoofdkwartier AG Welfare (Wimpie Welfare). Voorlichtingsboekje met tips en voorzien van een kaartje van Batavia-centrum.
KNLWM; KITLV.
- *De laatste loodjes*. Z.n., Djakarta, 1950; 35 blz.
Voorlichtingsboekje met informatie over de terugreis naar Nederland.
KITLV.
- Ham, M.L. van, 'Het afwikkelingscommando van de KL'.
Mars et Historia, jrg. 8 (1974) 5, 12-16; 6, 26-28 en jrg. 9 (1974) 1, 4 e.v.; 3, 5-10.
- Hertog, A. den, 'Training der Lichte Infanterie Bataljons op Malakka'.
Militaire Spectator, jrg. 115 (1946) 5, 279-284.
- Heuvel, M. van den, 'De LIB's bestemd voor Nederlands-Indië'.
Militaire Spectator, jrg. 115 (1946) 5, 307-315.
- Hoffenaar, J., 'De terugkeer van de militairen van de Koninklijke Landmacht uit Indonesië (1947-1951)'.
Mededelingen van de Sectie Militaire Geschiedenis KL, deel 13 (1990) 99-133.
- Hoffenaar, J., en B. Schoemaker, *Met de blik naar het Oosten. De Koninklijke Landmacht 1945-1990*. Den Haag, 1994; 535 blz.
Overzichtsgeschiedenis van de Koninklijke Landmacht na 1945. Het eerste hoofdstuk behandelt het Nederlands-Indonesische conflict.
NIMH; KB; KNLWM; KMA.

- *Indië: Waar wij naar toe gaan.* Z.n., Den Haag, ca. 1946; 15 blz.
Voorlichtingsboekje van de Legervoorlichtingsdienst.
KITLV; KNLWM.
- *Indië: Waarom wij er heen gaan.* Z.n., Den Haag, ca. 1946; 16 blz.
Voorlichtingsboekje van de Legervoorlichtingsdienst.
KITLV; KNLWM.
- *Onze taak overzee.* Z.n., Den Haag, 1947; 32 blz.
Voorlichtingsboekje van de Legervoorlichtingsdienst.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Poll, W. van de, *Kerels van de daad: onze oorlogsvrijwilligers in Malakka en Indië.* Den Haag. 1947; 152 blz.
Een foto-reportageboek over de oorlogsvrijwilligers op Malakka en Java in de periode 1945-1946.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Poppe, A.Th., *Onze strijdkrachten in Indonesië 1945-1950.* Harderwijk, z.j.; ongepagineerd.
Handgeschreven overzichtswerk in vier delen over de Nederlandse troepen in Indië 1945-1950.
NIMH.
- Raatgever, J.G., *Van Heiligerlee tot Korea.* Utrecht, 1962; 99 blz.
Beknopte geschiedenis van de strijd in Nederlands-Indië in de jaren 1945-1950.
NIMH; KMA; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Ringoir, H., 'Oorlogsvrijwilligers en OVW-bataljons'.
Ons Leger, jrg. 59 (1975) 11, 29-39.
- Snitker, W., *Om nooit te vergeten.* Heemstede, 1949; 64 blz.
Gepubliceerd in opdracht van het Katholiek Thuisfront voor de soldaten in Indonesië en als herinnering voor de gerepatriëerden.
NIMH; KITLV.
- *Soldatengids voor Sumatra.* Z.n., Medan, 1946; 44 blz.
Uitgave van de Legervoorlichtingsdienst Sumatra.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Tibben, W.G., *Van colbert naar uniform.* Den Haag, 1949; 64 blz.
Dit boekje geeft raad aan hen die voor militaire dienst werden opgeroepen; met speciale aandacht voor de militairen die naar Nederlands-Indië gingen.
KITLV.
- Vogelpoel, J.F.R. van, *De Koninklijke Landmacht na de Tweede Wereldoorlog. Hoofddeel II. De opbouw ten behoeve van de pacificatie van Nederlands-Indië, 5 mei 1945-27 december 1949.* Den Haag, 1959; 58 blz.
Over de chaos van de naoorlogse periode en de wederopbouw van de strijdkrachten ten behoeve van de inzet in Nederlands-Indië. Aanhangsel: opruimingsdienst.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- *Welkom mannen.* Z.n., Batavia, 1946; 15 blz.
Introductieboekje van de Legervoorlichtingsdienst; onder meer over het dagelijks leven in Nederlands-Indië.
KITLV.

2. Zeestrijdkrachten

2a. Koninklijke Marine (KM)

- Dissel, A.M.C. van, 'De Koninklijke Marine in Nederlands-Indië (1945-1950)', in: *Marineblad* 4 (2002), 116-122.
- Helfrich, C.E.L., *Memoires van C.E.L. Helfrich. Deel II*. Amsterdam/Brussel, 1950; 411 blz.
In de hoofdstukken XIV tot en met XIX memoreert Helfrich aan zijn ervaringen als Bevelhebber der Zeestrijdkrachten en als Bevelhebber van de Strijdkrachten in het Oosten in Nederlands-Indië in de jaren 1945-1948.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM.
- Holst Pellekaan, R.E. van, en I.C. de Regt, *Operaties in de Oost. De Koninklijke Marine in de Indonesische archipel (1945-1951)*. Amsterdam, 2003; 368 blz.
Overzichtswerk van het optreden van vloot en Marine Luchtvaartdienst in Nederlands-Indië tijdens de dekolonisatieperiode.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Holst Pellekaan, R.E. van, *Tienduizend vrije vogels: oorlogsvrijwilligers bij de Koninklijke Marine 1944-1950*. Amsterdam, 1993; 190 blz.
Verslag van de activiteiten van de oorlogsvrijwilligers van de vloot en de Marineluchtvaartdienst in de aangegeven jaren op Oost-Java.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM.
- Holst Pellekaan, R.E. van, *Wij Oorlogsvrijwilligers van de Koninklijke Marine*. Den Haag, 2003; 167 blz.
Herziene versie van *Tienduizend vrije vogels: oorlogsvrijwilligers bij de Koninklijke Marine 1944-1950*.
NIMH.
- Keppy, H., *De laatste inlandse schepelingen. Molukkers in dienst van de Koninklijke Marine 1915-1965*. Amsterdam, 1994; 82 blz.
Boek over de Molukkers die bij de marine dienden. Gebaseerd op interviews met oud-gedienden. Ook een relaas over hun komst naar Nederland.
NIMH; KB; KITLV.
- Kretschmer de Wilde, C.J.M., 'De laatste Commandant der Zeemacht in Nederlands-Indië'. *Marineblad*, jrg. 67 (1966) 983-984.
Handelt over vice-admiraal F.J. Kist.
- Kretschmer de Wilde, C.J.M., *Met vlaggen van top. Verrichtingen der Koninklijke Marine in de Nederlands-Indische wateren voor herstel van orde en vrede van 1945 tot 1948*. Amsterdam, 1948; 198 blz.
Getuigenis van de auteur, maritiem correspondent, die de naoorlogse verrichtingen van de Koninklijke Marine in de Nederlands-Indische wateren van nabij meemaakte.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Piersma, H., *Mensenheugenis. Terugkeer en opvang na de Tweede Wereldoorlog*. Amsterdam, 2001; 294 blz.
Bundel met onder meer een artikel over de naoorlogse ervaringen in de Indonesische archipel en de terugkeer naar Nederland van ingezet marinepersoneel.
NIMH; KNLWM.
- Raven, G.J.A. e.a., *De kroon op het anker. 175 jaar Koninklijke Marine*. Amsterdam, 1988; 200 blz.
Overzicht van de Nederlandse maritieme geschiedenis vanaf 1813 tot en met 1988. Met ook aandacht voor het maritieme optreden in de Indonesische wateren (1945-1950).
NIMH; KNLWM; KITLV.

- Teitler, G., 'Liever zag men iets minder goed, doch meer eervol. Marine-reacties op het Accoord van Linggadjati november-december 1946'. *Marineblad*, jrg. 97 (1987) 4, 118-123.
- Teitler, G., *Vlootvoogd in de knel. Vice-admiraal A.S. Pinke tussen Marinestaf, Indië en de Indonesische revolutie*. deel 18. Assen, 1990; 258 blz.
Studie over het beleid van vice-admiraal A.S. Pinke, commandant zeemacht, in Nederlands-Indië 1946-1949.
NIMH; KB; KITLV.

2b. Gouvernementsmarine

- Backer Dirks, F.C., *De Gouvernementsmarine in het voormalige Nederlands-Indië in haar verschillende tijdsperioden geschetst, 1861-1949*. 3 delen. Houten, 1985/1986.
Deel 3: 1986; 330 blz.
In deel 3 wordt de Gouvernementsmarine tijdens de periode 1945-1950 behandeld.
NIMH; KITLV.
- Wijn, J.J.A. (red.), *Tot in de verste uithoeken. De cruciale rol van de Gouvernements Marine bij het vestigen van de Pax Neerlandica in de Indische Archipel 1815-1962*. Amsterdam, 1998; 216 blz.
Het reilen en zeilen van de Gouvernementsmarine wordt in hoofdstuk 8 besproken.
NIMH; KITLV.

3. Luchtstrijdkrachten

- Casius, G., en Th. Postma, *Veertig jaar luchtvaart in Indië*. Alkmaar, 1986; 152 blz.
Luchtvaartgeschiedenis van Nederlands-Oost-Indië vanaf 1910 tot en met 1950; zowel recreatief, militair als civiel.
NIMH; KNLWM; KITLV; KB.
- *Ereboek. In dit boek zijn vermeld de namen van de mannen die hun taak vervulden bij het wapen der Militaire Luchtvaart en de Militaire Luchtvaart van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger die in de jaren 1940-1950 hun leven hebben gegeven voor het vaderland*. Z.n., z.p., 1978; ongepagineerd.
Chronologisch overzicht van gevallen over de periode 1940 t/m 1948. Met alfabetische namen index.
NIMH.
- Jong, A.P. de, *Vlucht door de tijd. 75 jaar Nederlandse luchtmacht*. Houten, 1988; 440 blz.
Jubileumuitgave met daarin ook aandacht voor de inzet van de militaire luchtvaart van het KNIL in Nederlands-Indië 1945-1950.
NIMH; KNLWM.
- Hagens, J., en H.A.M. Haring, *Kemajoran: Nederlands-Indisch luchttransport tijdens de roerige jaren 1945-1950*. Bergen, 1993; 224 blz.
Overzichtswerk dat onder meer informatie bevat over het luchttransport naar, van en in Indonesië.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM.
- Hoofman, H., *De Militaire Luchtvaart in Nederlands-Indië in beeld (1940-1949)*. Deel 2. Zaltbommel, 1981; 159 blz.
Fotoboeken; deel 1 van *De Militaire Luchtvaart in Nederlands-Indië in beeld* omvat de periode 1913-1940. Deel 2 behandelt de Tweede Wereldoorlog en de beide politionele acties.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Klaauw, B. van der, en B.M. Rijnhout, *De militaire luchtvaart in Nederlands-Indië 1914-1949*. Amsterdam, 1987; 96 blz.
Luchtvaartgeschiedenis vanaf de pioniersjaren tot aan de jaren na de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. Ook aandacht voor verschillende typen vliegtuigen. Voorzien van foto's en tekeningen.
NIMH; KMA; KNLWM; KITLV.

- Kock, W.J.A.M. de, *Commando Luchtvaarttroepen: Nederlands-Indië 1947-1950*. Z.p., 1990; 260 blz.
Bijdrage aan de geschiedenis van de militaire luchtvaart in Nederlands-Indië in de aangegeven jaren.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM; KB.
- Ward, O.G., *De militaire luchtvaart van het KNIL in de na-oorlogse jaren 1945-1950*. Houten, 1988; 382 blz.
De naoorlogse geschiedenis van de ML-KNIL die tijdens de politionele acties een belangrijke rol heeft gespeeld. Vervolg op: *De militaire luchtvaart van het KNIL in de jaren 1942-1945* uit 1985.
NIMH; KTOMM; KB; KITLV;.
- Wittert van Hoogland, R.W.C.G.A., *Een halve eeuw Militaire Luchtvaart, 1913 - 1 juli - 1963*. Den Haag, 1963; 543 blz.
Vijftig jaar militaire luchtvaart in Nederland en Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- *Commando Luchtvaarttroepen: Tjililitan, Kali-Djati, Andir, Kali-Banteng, Panasan: 10 september 1947-24 maart 1950. Gedenkboek 4 LVT: soldaten langs de strip*. Z.n., z.p., 1950; 90 blz.
De geschiedenis van de 4^e compagnie Luchtvaarttroepen, belast met vliegveldbewaking.
NIMH; KITLV.

B. De Nederlandse landstrijdkrachten in Indonesië. Onderdelen

1. Divisies

B-divisie

- Luesen, C.J., *De intieme oorlog. Onze jongens in Indië*. Bandoeng, 1948; 24 blz.
Fotoboekje met inleiding van generaal-majoor (KNIL) S. de Waal, commandant B-divisie.
NIMH; KNLWM; KITLV.

1 Divisie (C-divisie) '7 December'

- *Bijlage gedenkboek 7 december Divisie 'Wij werden geroepen'*. Z.n., Den Haag, z.j.; 17 blz.
Naamlijsten van gesneuvelde en onderscheiden militairen.
NIMH; KNLWM.
- Blokker, J., 'Herinneringen Ketjil'.
Moesson, jrg. 22 (1977/1978) 18, 15 (deel 1) - jrg. 30 (1985/1986) 18, 91 (deel 60).
- Blokker, J., 'Herinneringen in de Jan van Nassaukazerne'.
Moesson, jrg. 30 (1985/1986) 2, 16-17.
- Bugnum, H.C. van, G.W. Groen en D.J. Pletting, *Voor orde en vrede: herinnering en herdenking*.
Beverwijk, z.j.; 76 blz.
Relaas van de samenstellers over enkele Beverwijkse jongens bij de 1 Divisie '7 December' die in de jaren 1945-1950 deelnamen aan de politionele acties in Nederlands-Indië.
COGIS.
- Cornelese, A.I., 'De 1e Divisie '7 december' 35 jaar'.
Militaire Spectator, jrg. 150 (1981) 9, 387-397.
- Elands, M., 'Van Indië naar Bosnië. 1 Divisie '7 December' en haar veteranen'.
Militaire Spectator, jrg. 155 (1996) 9, 386-395.
- Elands, M., R. van Gils en B. Schoenmaker, *De geschiedenis van 1 Divisie '7 December' 1946-1996*.
Den Haag, 1996; 365 blz.
Overzichtsgeschiedenis naar aanleiding van het gouden jubileum van de divisie met daarin ruime aandacht voor de 'Indische periode'.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM.
- *Elk Moment*. Z.n., z.p., z.j.; 40 blz.
Gedenkboekje, uitgereikt aan de militairen die toetraden tot 1 Divisie '7 December'.
Een groot deel van het boekje handelt over de 'Indië-periode' (1945-1950).
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Linden, A. v.d., en P.J. West, *Five piece roll, by the left...quick ... march! Kroniek van de drumband van 1 Divisie '7 December' 1945-1949: tussen bagpipe en Gamelan*. Bergen op Zoom, 2001; 259 blz.
Overzicht over het reilen en zeilen van de militaire drumband van de 1 Divisie '7 December'.
KNLWM; KITLV.
- Schulten, C.M., H.L. Zwitser en J. Hoffenaar, *1 Divisie '7 December' 1946-1986*. Amsterdam, 1986; 192 blz.
Dit boek is geschreven naar aanleiding van het veertigjarig jubileum van de divisie. De eerste zes hoofdstukken behandelen de Indië-periode, 1946-1949.
NIMH; KITLV; KMA; KB; KNLWM.

- Sprang, A. van, *Wij werden geroepen: de geschiedenis van de 7 December Divisie, met zweten en zwoegen geschreven door de twintigduizend Nederlandse mannen*. Den Haag, 1949; 243 blz.
Geschiedenis van de 7 December Divisie, met nadruk op de individuele belevenissen en ervaringen; van generaal tot technicus. Met foto's.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM.
- Vreeken, I., *1e divisie '7 december'*. Emmen, z.j.; 24 blz.
Voorlichtingsboekje voor dienstplichtigen bij 1 Divisie '7 December' met daarin een korte geschiedenis van de divisie, inclusief de Indië-periode (1946-1949).
NIMH; KNLWM.

2. Brigades

T-brigade

- Brouwer, A.M., *Tussen sawahs en bergen. Het leven van de soldaat in de Tijgerbrigade*. Semarang, ca. 1948; 268 blz.
Gedenkboek van de T-brigade (Tijgerbrigade). Deze brigade was actief op Midden-Java en bestond uit OVW-bataljons, KNIL-bataljons en later ook bataljons dienstplichtigen.
NIMH; KITLV; KTOMM; KMA; KNLWM.
- *Wij waren in Jogja!* Z.n., Semarang, 1949; 30 blz.
Gedenkboek over de acties van de T-brigade (Tijgerbrigade) tijdens de Tweede Politionele Actie, toen deze brigade Djokjakarta bezette, en het militaire optreden daarna.
NIMH; KTOMM; KNLWM.

U-brigade

- *De bevrijders van Tangerang*. Z.n., z.p., ca. 1946; 14 blz.
Beschrijving van de verovering van Tangerang in 1946 door eenheden van het KNIL en KL, behorende tot de U-brigade.
KITLV; KNLWM.
- *Ter herinnering. 3 Jaar U-brigade: 2 maart 1946-1949*. Z.n., Padang, 1949; 18 blz.
Dienst welzijnsverzorging Midden-Sumatra.
KNLWM; KITLV.
- *Vademecum der U-brigade*. Z.n., Padang, 1948; 127 blz.
Een gedenkboekje dat een overzicht geeft van het optreden van de U-brigade op Midden-Sumatra. In het boekje wordt elk bataljon afzonderlijk behandeld.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Veen, H.J. van, 'De vermeestering van Tjileungsir door onderdelen van de U-brigade'.
Militaire Spectator, jrg. 117 (1948) 8, 478-479.
- Veen, H.J. van, 'Stafdienst van een brigade stafkwartier KNIL'.
Militaire Spectator, jrg. 117 (1948) 9, 534-540.
- *Voor recht en veiligheid!* Z.n., Batavia, 1947; 24 blz.
Fotoboekje ter herinnering aan de U-brigade.
NIMH; KNLWM; KITLV.

W-brigade

- Ansems, H.J., *Een jaar 'W'-Brigade*. Tjiandjoer, 1947; 72 blz.
Gedenkboek uitgegeven ter gelegenheid van het éénjarig bestaan van de W-brigade die actief was op Midden-Java. Het gedenkboek behandelt ruwweg het jaar 1946.
NIMH; KTOMM; KMA; KNLWM; KITLV.

- *Hoe wij wonen, Het land waarin wij dienen, Ons dagelijks werk, Bij ons langs de weg, Het volk om ons heen.* Z.n., z.p., 1947; 125 blz.
Reeks van vijf fotoboekjes (elk 25 blz.) over het optreden van de W-brigade, voorzien van onderschriften.
KTOMM; KITLV (*Hoe wij wonen*).
- Neuman, H.J., *De W van Willem. Kroniek van een Brigade.* Semarang/Purwokerto, 1949; 153 blz.
Gedenkboek voor alle militairen van de W-brigade, die actief was in Bandoeng en omgeving.
KITLV; KTOMM.

X-brigade

- Meulen, van der, G.J., *1 jaar X-brigade.* Soerabaia, 1947; 41 blz.
Fotoboekje met inleiding van brigadecommandant kolonel (KNIL) G.J. van der Meulen.
KTOMM.

Y-brigade

- *De Demon op reis.* Z.n., Batavia, 1947; 22 blz.
Boekje over de verplaatsing van de Y-brigade naar Zuid-Sumatra op 25 oktober 1946.
KITLV.

Z-brigade

- Brandt, W., *Demarcatielijn.* Den Haag, 1947; 140 blz.
Het relaas van kapitein W.S.B. Klooster, officier bij de Z-brigade op Noord-Sumatra, over het leven van de Nederlandse militairen tot en met de Eerste Politionele Actie.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Post, H., *Bandjir over Noord-Sumatra.* Deel 1. Medan, 1948; 141 blz.
De drie delen tezamen geven een overzicht van het verloop van het Nederlandse militaire optreden op Noord-Sumatra van oktober 1946 tot en met de Tweede Politionele Actie.
NIMH; KTOMM; KB; KNLWM; KITLV.
- Post, H., *Politionele actie.* Deel 2. Medan, 1948; 172 blz.
Deel van de trilogie *Bandjir over Noord-Sumatra.*
NIMH; KTOMM; KB; KNLWM; KITLV.
- Post, H., *Bedwongen bandjir.* Deel 3. Medan, 1949; 190 blz.
Deel van de trilogie *Bandjir over Noord-Sumatra.*
NIMH; KB; KITLV.

1e Infanteriebrigadegroep

- Thomson, A.A.J.J. (voorwoord), *Herinneringsalbum van de 1^e Infanterie Brigade-Groep der C-Divisie '7 December'.* 4 delen. Leiden, 1948-1949.
Deel 1: 1947 - 1 september 1946 - 1 maart 1947; 92 blz.
Deel 2: 1947 - 1 maart 1947 - 1 september 1947; 106 blz.
Deel 3: 1948 - 1 september 1947 - 1 maart 1948; 96 blz.
Deel 4: 1949 - 1 maart 1948- demobilisatie; 119 blz.
Overzichtsgeschiedenis van de eerste infanteriebrigadegroep op West-Java. Aparte aandacht wordt besteedt aan de eenheden die deel uitmaakten van de brigadegroep.
NIMH; KITLV; KMA; KNLWM; KB; KTOMM (deel 4).

4e Infanteriebrigade

- *Oost-Java: gedenkboek der 4^e Infanterie-brigade.* Z.n., Tilburg, 1951; 512 blz.
Boek van de 4^e Infanteriebrigade die medio 1947 op Oost-Java aankwam en die was samengesteld uit

onderdelen van de Garderegimenten Grenadiers, Jagers en Prinses Irene.
NIMH; KITLV; KMA.

Mariniersbrigade

- “*Desnoods te voet*”: een foto-reportage van de zuiverings-acties ondernomen door de mariniersbrigade 19 dec-31dec 1948. Z.n., Soerabaja, 1948; 48 blz.
Uitgave van de Voorlichtingsdienst Mariniersbrigade. Met een voorwoord van kolonel J.A.J. de Bruijn, commandant van de mariniersbrigade in 1948 en 1949.
KITLV; MMR.
- “*Ik zal handhaven*”: extra foto-editie acties Oost-Java: 21 juli t/m 4 aug. 1947.
Z.n., Soerabaja, z.j.(mogelijk 1947); 24 blz.
Uitgave van de Voorlichtingsdienst Mariniersbrigade over de Eerste Politionele Actie. Voorzien van 46 foto's met verklarende tekst.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Bleijenberg, J.H., *Dagboek 2-7-1948 t/m 30-11-1948 Vora Mariniersbrigade Soerabaja*. 's-Gravendeel, 1995; 80 blz.
Dagboek aantekeningen van een aan de Verplegings-, Onderhouds- en Reparatieafdeling verbonden marinier.
KNLWM.
- Blom, V.J.L., *Odyssee van een marinier: omzwervingen en lotgevallen van de uit de rangen opgeklommen officier der mariniers (Ltzvk 2 O.C. b.d.) Arie van Wijk*. Driebergen, 1997; 115 blz.
Het levensverhaal van A.van Wijk, die als pelotonscommandant van de mariniers naar Nederlands-Indië werd gezonden.
COGIS; KITLV; KB.
- Bosman, J., en R. Escher, *Giovanni Hakkenberg: mens en marinier*. Z.p., 2010; 235 blz.
KTOMM.
- Bosscher, Ph. M., *De Nederlandse Mariniers*. Bussum, 1966; 120 blz.
In deze korpsgeschiedenis behandelt hoofdstuk XV de geschiedenis van de mariniers die in Nederlands-Indië dienden.
NIMH; KMA; KITLV; KNLWM.
- Dijk, R. van, en J. Klein Essink, *De Mariniers. Zo wijf de wereld strekt*. Papendrecht, 1984; 24 blz.
Een platenboek (getekend) met begeleidende tekst. De geschiedenis van de mariniers van 1665 tot 1984.
NIMH; KB; KNLWM.
- Dorren, C.J.O., *Onze Mariniersbrigade (1945-1949): een veelbewogen episode in de korpsgeschiedenis*. Den Haag, 1954; 368 blz.
Geschiedenis van de Mariniersbrigade in de jaren 1945-1949 in Nederlands-Indië.
NIMH; KMA; KITLV; KNLWM.
- Dussel, W., *Dat was jij, marinier*. Amsterdam, 1950; 320 blz.
De geschiedenis van de Mariniersbrigade vanaf 1945 tot 1950 die zich in die tijd vooral in Nederlands-Indië afspeelt.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM.
- Geneste, W.J.J., *Het Korps Mariniers in de twintigste eeuw. Van Peking tot Albanië*. Den Haag, 2000; 319 blz.
Uitgave ter gelegenheid van de 335e verjaardag van het Korps Mariniers met aandacht voor het optreden in Nederlands-Indië.
NIMH.
- Gordt Dillie, J. la, *Eens marinier...* Almere, 2009; 74 blz.
MMR.

- Hoogh, G.J.M. de, *Mijn Indische Mariniers Jaren. Naar herinneringen van B.J. van Gils*. Z.p., z.j.; 380 blz.
Bewerking door de schrijver van de terugblik van marinier Van Gils op zijn Indische dienstjaren.
KNLWM; KTOMM; KITLV.
- Hornman, W., *De geschiedenis van de Mariniersbrigade*. Amsterdam, 1985; 450 blz.
Geschiedenis van de Mariniersbrigade van 1946-1949 op Oost-Java, gebaseerd op interviews met oud-mariniers. Dit boek werd in 1995 nogmaals uitgegeven onder de titel *De Mariniersbrigade: de geschiedenis*.
NIMH; KITLV; KMA; KNLWM.
- Hornman, W., *De laatste man: mariniers in de gordel van smaragd 1942-1950*. Bergen, 1992; 453 blz.
Autobiografisch relaas van de inzet van Nederlandse mariniers in Nederlands-Indië ten tijde van de Tweede Wereldoorlog en tijdens de dekolonisatiestrijd.
NIMH; KITLV; KMA; KNLWM.
- Hornman, W., *De patrouille Teeken*. Hoorn, 1996, 160 blz.
Luitenant Teeken en een tiental mariniers liepen op 23 juli 1949 in de omgeving van Rengel (Oost-Java) in een dodelijke hinderlaag van de TNI. Teeken en vier van zijn mannen werden gedood, de andere zes mariniers werden gevangen genomen.
COGIS; KITLV.
- Hulsbus, J., *Verborgen dageraad: Nederlands-Indië en Zuidoost-Azië na de Japanse capitulatie, 1945-1947*. Baarn, 1988; 207 blz.
Autobiografisch verslag van een aanvankelijk bij de 'Gadjah Merah'-brigade op Bali ingedeelde militair, die vervolgens op Oost-Java bij de Mariniersbrigade werd ingezet.
NIMH; COGIS; KTOMM; KITLV.
- Kretschmer de Wilde, C.J.M., 'Koninklijke Marine schrijft geschiedenis in Oost-Java'.
Marineblad, jrg. 58 (1947-1948) 100-110.
- Kretschmer de Wilde, C.J.M., 'Met de Mariniers naar Djember'.
Marineblad, jrg. 58 (1947-1948) 111-118.
- Liempt, A. van, *De lijktrein. Waarom 46 gevangenen de reis naar Surabaya niet overleefden*. Den Haag, 1997; 178 blz.
Journalistiek werk over een fataal verlopen gevangentransport door de mariniers op Oost-Java in november 1947 (Bondowoso).
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Loontjens, A., *Eens een marinier altijd een marinier. Een leven vol afwisseling en avontuur. Qua Patet Orbis 1940-1972*. Amsterdam, 2004; 88 blz.
Een hoofdstuk handelt over de diensttijd bij de Mariniersbrigade in Indie.
KITLV; KB.
- Maas, J.G., *Zeemiliciën bij de Mariniersbrigade*. Meppel, 1999; 144 blz.
Persoonlijk relaas van het leven van een marinier zeemiliciën die in Soerabaja werd gelegerd.
KITLV; MMR.
- Meij, J.N.J. van der, *Op erewoord... oorlogsherinneringen van een marineman*. Amsterdam, 1997; 197 blz.
Autobiografisch werk, onder meer over de deelname van de schrijver aan de politionele acties op Oost-Java.
NIMH; COGIS; KITLV; KB.
- Moraal, W., en J. Venken, *Mariniers in actie op Oost-Java*. Venlo, 1983; 205 blz.
Memoires van Willem Moraal uit de jaren 1946-1949. Als 17-jarige marinier vertrok hij met de Mariniersbrigade naar Java. De memoires zijn bewerkt door J. Venken.
NIMH; KB; KITLV.

- Nass, J.G.M., *10 December 1665-1965 Korps Mariniers*. Z.p., 1965; 64 blz.
De geschiedenis van het Korps Mariniers, samengesteld door een commandant van het Korps Mariniers aan de hand van een historische studie van Ph. M. Bosscher.
NIMH; KTOMM; KITLV; KMA; KNLWM.
- Nicolas, C.B., *De Mariniersbrigade te Kiek*. Amsterdam, 1986; 104 blz.
Fotoboek over de Mariniersbrigade tijdens de opleiding in de Verenigde Staten en gedurende de inzet op Oost-Java over de periode 1943-1946.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Pieterse, F.J., *Irreguliere oorlogsvoering in Nederlands-Indië. Analyse van de Nederlandse en Indonesische organisatie in 1945-1949 aan de hand van een case study over de mariniersbrigade*. Breda, 2009; 112 blz.
KMA.
- Roodenburg, L.C., en J.L. Michorius, *Verhalenreeks Arbat*. Zeist, 1996, 1997, 2000.
Driedelige reeks met persoonlijke verhalen en ervaringen uit het artilleriebataljon van de Mariniersbrigade op Oost-Java.
(vindplaats onbekend).
- Schoonoord, D.C.L., 'De Mariniersbrigade 1943-1949: wording en inzet in Indonesië'.
Maatschappij en krijgsmacht, jrg. 10 (1988) 5, 22-27.
- Schoonoord, D.C.L., 'Operatie Zeemeeuw'.
Marineblad, jrg. 79 (1969) 27-44.
- Schoonoord, D.C.L., *De Mariniersbrigade 1943-1949. Wording en inzet in Indonesië*. Den Haag, 1988; 412 blz.
Proefschrift over de organisatie, de opleiding en het optreden van de Mariniersbrigade op Oost-Java van 1946 tot 1949.
NIMH; KITLV; KNLWM; KTOMM; KMA.
- Seyffert, P.J., *Zware wapen Compagnie der Mariniersbrigade*. Soerabaya, 1947.
MMR.
- Sillevius Smit, J.H., *Met onze mariniers naar Indië*. Amsterdam, 1947; 70 blz.
Persoonlijke ervaringen van de schrijver, hoofdvlotpredikant van de Koninklijke Marine in Nederlands-Indië.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Teitler, G., en C. Homan, *Het Korps Mariniers 1942-heden*. Amsterdam, 1985; 83 blz.
Geschiedenis van het Korps Mariniers vanaf de Tweede Wereldoorlog. Hoofdstuk twee behandelt het Korps Mariniers in de jaren 1945-1950 in Nederlands-Indië.
KITLV; KMA.
- Wierenga, H., *Qua patet Orbis ... semper fidelis! Belevnissen van een 'zee-milicien'*. Laag Keppel, 1997; blz.
Verslag over de ervaringen van een dienstplichtige marinier op Oost-Java.
MMR.
- Wilmar, H.A. (samensteller), *Met de Mariniersbrigade in Oost-Java. Een fotoverhaal over de levensloop der marinebrigade*. Haarlem, 1947; 158 blz.
Fotoboek met uiteenzetting over wat de Mariniersbrigade was en deed in Nederlands-Indië.
NIMH; COGIS; KITLV; KTOMM; KNLWM; KMA.
- Zwanenburg, G.J., *Herinneringen aan mijn tijd in Indië op Oost-Java 1946-1947 als Marinier OVW radio-seiner bij de Mariniersbrigade*. Baarn, 1999.
MMR.

3. Infanterie

3a. KNIL-onderdelen

Infanterie I

- Lensink, H., *Gedenkboek GBI/5^e Compagnie INF I.- KNIL*. 3 delen; Nijmegen, 1987; 333/299/297 blz. Driedelig gedenkboek over het in 1945 uitgezonden voortdetachement van het Gezagsbataljon-Indië (GBI), waaruit later 5^e Cie Inf I voortkwam. NIMH; KITLV.
- Mahler, E., *De witte karbouw: herinneringen aan een oorlog in de tropen*. Breda, 1992; 187 blz. Herinneringen van een KNIL-officier van Infanterie I aan de jaren 1945-1948/1949. NIMH; COGIS; KITLV; KTOMM; KMA; KNLWM.
- 'Korpsgeschiedenis van het I^e bataljon infanterie van het KNIL'. *Militaire Spectator*, jrg. 116 (1947) 9, 497-503.

Infanterie II

- 'Korpsgeschiedenis van het IIe bataljon infanterie van het KNIL'. *Militaire Spectator*, jrg. 117 (1948) 2, 82-85.

Infanterie IV

- 'Korpsgeschiedenis van het IVe bataljon infanterie van het KNIL'. *Militaire Spectator*, jrg. 118 (1949) 1, 9-13.

Infanterie V

- Jalhay, S.M., *Allen zwijgen. Van Merdeka en Andjing-Nica tot Apra*. Hillegom, z.j.; 299 blz. Het relaas van de schrijver, een Indische Nederlander, die zich na de oorlog meldde bij het KNIL-bataljon Infanterie V, dat de geuzennaam 'Andjing-Nica' voerde. NIMH; KITLV; KTOMM.
- Lapré, S.A., *Gedenkboek Andjing Nica bataljon KNIL (1945-1950)*. Ermelo, 1988; 334 blz. Herinneringen aan het militair optreden van de commandant van de 1e compagnie van dit bataljon. Ook voormalige tegenstanders, de oud-generaals Nasution en Loekito, komen aan het woord. NIMH; COGIS; KNLWM; KB.
- Santen, A. van, *Politionele Actie 1948: Ve Bataljon Infanterie, 'W' en 'T' Brigade*. Magelang, 1949; 59 blz. Zeer gedetailleerd en technisch gevechtsverslag van de ervaringen van dit bataljon tijdens de Tweede Politionele Actie. KTOMM; KITLV.
- Stoop, A.R., *De gevechtsbereidheid van het KNIL bataljon Andjing Nica. Een onderzoek naar de gevechtsbereidheid van Infanterie V (KNIL) tijdens de onafhankelijkheidsoorlog 1945-1950 in Nederlands-Indië*. Z.p., 2008; 80 blz. KMA.

Infanterie VI

- *Twee jaar Doea tahoen. Gagak Itam 15 april 1946 - april 1948*. Z.n., Medan, 1948; blz. Korpsgeschiedenis van het KNIL-bataljon Infanterie VI. KNLWM.

Infanterie X, XI en XII

- *Gadja Merah op Bali en Lombok*. Z.n., z.p., z.j.; ongepagineerd.
Gedenkboek van de drie KNIL-bataljons die bekend stonden onder de naam 'Gadja Merah'-brigade (Rode Olifant). Deze bataljons moesten in 1946 Bali en Lombok bezetten.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Hertog, A. den, 'De landing van Ned.-Indische troepen op Lombok'.
Militaire Spectator, jrg. 115 (1946) 2, 80-86.
- Hulsbus, J., *Verborgen dageraad: Nederlands-Indië en Zuidoost-Azië na de Japanse capitulatie, 1945-1947*. Baarn, 1988; 207 blz.
Autobiografisch verslag van een aanvankelijk bij de 'Gadja Merah'-brigade op Bali ingedeelde militair, die vervolgens op Oost-Java bij de Mariniersbrigade werd ingezet.
NIMH; COGIS; KTOMM; KITLV.
- Spangenberg, R.O., *Gadja Merah Document*. Utrecht, 1994; 37 blz.
Over twee bataljons en twee compagnieën van het KNIL die bestonden uit ex-krijgsgevangenen uit Thailand. Getraind door de Britten, werden ze ondergebracht bij het X, XI en XII bataljon van het KNIL. Ze waren in 1945-1946 operationeel.
KITLV; KB.

Infanterie XXIII

- Brendgen, J.H.J., *Belevenissen van een KNIL-officier in de periode 1942-1950*. Haarlem, 1980; 148 blz.
Brendgen beschrijft zijn ervaringen als commandant van Inf (KNIL) XXIII, alsmede de verrichtingen van dit bataljon, dat was gevestigd in de omgeving Djember.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM; KB.

Indisch Instructie Bataljon

- Heuvel, M. van den, 'Het Indisch Instructie-Bataljon'.
Militaire Spectator, jrg. 115 (1946) 7, 379-386.
- Veenendaal, C., 'De gevechtsopleiding Indonesië in de praktijk'.
Militaire Spectator, jrg. 119 (1950) 2, 94-106.

Speciale Troepen

- Cats, B.C., 'Parachutisten in voormalig Nederlands-Indië 1946-1950'.
Stabelan, jrg. 13 (1986/1987) 2, 6-10.
- Dekker, H.G., en Krijger, T.A., 'Korps Commandotroepen 1942-1997'.
Militaire Spectator, jrg. 166 (1997) 4, 149-159.
- Dijkstra, T., *Djokjakarta: De inzet van de Paragevechtsgroep van het Korps Speciale Troepen logistiek ondersteund*. Breda, 1995; 102 blz.
Afstudeerscriptie waarin de logistieke aspecten van de luchtlandingen tijdens de Tweede Politionele Actie worden belicht.
NIMH; KTOMM; KMA.
- Dresens, J., *Commando's van de Speciale Troepen*. Noord-Scharwoude, 2006; 163 blz.
Persoonlijke herinneringen aan de belevenissen van de militairen die bij de Speciale Troepen dienden. Achterin een erelijst van gesneuvelde commando's.
NIMH; KITLV; KB.
- IJzereef, W., *De Zuid-Celebes affaire. Kapitein Westerling en de standrechtelijke executies*. Dieren, 1984; 178 blz.
Studie van het optreden van het Depot Speciale Troepen onder commando van kapitein R.P.P. Westerling

op Zuid-Celebes van december 1946 tot maart 1947.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.

- Krijger, T.A., en M. Elands, *Het Korps Commandotroepen 1942-1997*. Den Haag, 1997; 192 blz.
Uitgave ter gelegenheid van het 55-jarig bestaan van het Korps Commandotroepen met onder meer een hoofdstuk over de speciale troepen in Nederlands-Indië.
NIMH; KB.
- Maalderink, P.G.H., 'Veertig jaren korps Commandotroepen, 1942-22 maart 1982'. *Mars et Historia*, jrg. 12 (1982) 2, 35-43.
- Maalderink, P.G.H., C.M. Schulten en B.J. Kasperink-Taekema, *Korps Commandotroepen 1942-1982*. Roosendaal, 1982; 176 blz.
Geschiedenis van het Korps Commando's. In het hoofdstuk: 'De Para- en Commandotroepen in Nederlands-Indië' komt de periode 1945-1950 aan de orde.
NIMH; KTOMM; KNLWM.
- Moor, J.A. de, 'Kapitein Westerling en de Speciale Troepen in Indië'. *Militaire Spectator*, jrg. 168 (1999) 12, 644-652.
- Moor, J.A. de, *Westerling's oorlog : Indonesië 1945-1950 : de geschiedenis van de commando's en parachutisten in Nederlands-Indië 1945-1950*. Amsterdam, 1999; 636 blz.
Studie van de Speciale Troepen en hun contra-guerrilla tegen de Indonesische vijand en van het leven en de militaire loopbaan van kapitein Westerling, alsmede van de APRA-coup in Bandoeng, 23 januari 1950.
NIMH; COGIS; KB; KITLV; KNLWM; KTOMM; KMA.
- Oijen, L.M.A. van, *Soldatenverhalen aan de vergetelheid ontruikt*. Breda, 1988; 144 blz.
De bundel bevat enkele verhalen over de inzet van de paracommando's in Nederlands-Indië.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Oijen, L.M.H., *Het is waar, maar je moet het niet geloven. Soldatenverhalen aan de vergetelheid ontruikt*. Deel 3. Breda, 1992; 104 blz.
Deze bundel bevat onder meer een verhaal over de paracommando's.
NIMH; KNLWM.
- Oijen, L.M.H., *Met de maan in de rug. Soldatenverhalen aan de vergetelheid ontruikt*. Deel 4. Breda, 1995; 90 blz.
De bundel bevat een verhaal over de paracommando's.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Post, H., *Commando's vallen aan*. Medan, 1948; 227 blz.
Weergave van de activiteiten van de Nederlandse commando's in de jaren 1942-1948. In hoofdstuk 11 komt de Indië-periode aan de orde.
NIMH.
- Schumacher, P., 'Indonesië 1945-1949. De dilemma's van generaal Spoor, de methodes van kapitein Westerling'. *NRC Handelsblad, Kortschrift* 18, (Rotterdam, 1980) 24 blz.
NIMH; KITLV; KB.
- Schüssler, B., *Naar eer en geweten: kroniek van een bewogen militair leven*. Diemen, 1998; 242 blz.
Het levensverhaal van de auteur, officier en Ridder Militaire Willemsorde 4^e klasse, die onder meer was ingedeeld bij het Korps Speciale Troepen.
NIMH; KTOMM; KNLWM.
- Stallinga, T., *Soldaten uit de lucht: oprichting, organisatie en inzet van de eerste Nederlandse Parachutisteneenheden ten tijde van het Nederlands-Indonesisch conflict 1945-1949*. Nijmegen, 1992; 83 blz.

In deze doctoraalscriptie wordt mede aandacht besteed aan de luchtlandingsacties tijdens de Tweede Politionele Actie.
NIMH; KITLV.

- Wal, A.L. van der, *Djocjakarta, 19 december 1948. De militaire zuiveringsacties bij aanvang der Tweede Politionele Actie*. Den Helder, 1976; 78 blz.
Scriptie over de luchtlandingen van 19 december 1948; beschrijvingen en analyse van de aanval op Djocjakarta.
NIMH.
- Westerling, R.P.P., *Mijn mémoires* Antwerpen/Amsterdam, 1952; 308 blz.
De memoires van Raymond P.P. Westerling over zijn activiteiten in Nederlands-Indië in de jaren 1945-1950.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KB.
- Westerling, R.P.P., *Westerling, 'de eenling'*. Amsterdam, 1982; 399 blz.
Bewerking van het boek *Westerling, guerilla story*, door D. Venner. Verhandeling over de activiteiten van R.P.P. Westerling in Nederlands-Indië vanaf 1945, onder andere als commandant van het Depot Speciale Troepen.
NIMH; KTOMM; KNLWM: KITLV; KB.

3b. KL-onderdelen

Garderegiment Grenadiers

- Buddingh, G.P.F., *'Gandhi heeft de dood overwonnen...': dat schreef Henriette Roland Holst-van der Schalk in 1948 aan een Indiëveteraan*. Arkel, 1999; 29 blz.
Werk gebaseerd op een briefwisseling van de auteur met diverse personen. Hij was geplaatst bij 2-3-4-Garderegiment Grenadiers te Soerabaja
NIMH.
- *De Scherf. Bataljonskrant 431 BI (7GRG) Z.n.*, Apeldoorn, 1989.
Gebundelde heruitgave van de toenmalige bataljonskrant uit het jaar 1950.
(vindplaats onbekend).
- Fabri, H.F., *De geschiedenis van het garderegiment Grenadiers 1829-1982*. Arnhem, 1982; 96 blz.
In dit gedenkboek komen ook de vijf bataljons Grenadiers aan bod die in de jaren 1945-1950 in Nederlands-Indië dienden.
NIMH; KNLWM.
- Gerritsen, H., *De hinderlaag bij Sindoeradja: militaire actie op Java 1948-1950*. Baarn, 1987; 152 blz.
Geschiedenis van de 3^e compagnie van het 411 Bataljon Infanterie (6 GRG) van het Garderegiment Grenadiers, onderdeel van de 41^e Zelfstandige Infanterie Brigade.
NIMH; COGIS; KNLWM; KTOMM; KB; KITLV.
- *Grenadiers in Indonesië. De eerste stappen van 411 B.I. (6 GRG)*. Z.n., z.p. ca. 1948; 23 blz.
KTOMM.
- Hartman, P. en A. ten Cate, *Garde zonder grenzen 175 jaar. Grenadiers en Jagers 1829-2004*. Den Haag, 2004; 232 blz.
Overzichtswerk over 175 jaar Grenadiers en Jagers. Hoofdstuk vier gaat over de belevenissen van grenadiers en jagers in Indië.
NIMH; KMA; KNLWM; KB; KITLV; COGIS.
- *Historisch overzicht van het 3 inch mortierpeloton van het 3^e Bataljon Grenadiers (3 okt 1946 – 6 december 1950)*.
(vindplaats onbekend).

- Ittersum, W. Baron van, *Gedenkboek Grenadiers en Jagers 1939-1954*. Den Haag, 1954, 224 blz. Gedenkboek van de Garderegimenten Grenadiers en Jagers waarin ook aandacht voor de periode 1945-1950 in Nederlands-Indië. NIMH; KITLV; KMA; KNLWM.
- Jansonius, D, en R. Jansonius, *Soldaat zonder franje*. Oosterbeek, 2008; 71 blz. NIMH; KTOMM.
- *Korpsgeschiedenis 3^e bataljon Garde Regiment Grenadiers*. Z.n., z.p., z.j. Bundel met gekopieerde gevechtsrapporten. KNLWM.
- Raatgever, J.G., *Geschiedenis van de garderegimenten Grenadiers en Jagers*. Den Haag, 1961; 51 blz. Hoofdstuk IV uit dit boek: Grenadiers en Jagers in Indonesië. Bijlage: enkele bijzonderheden betreffende de bataljons Grenadiers en Jagers in de jaren 1945-1950. NIMH; KMA; KNLWM.
- Schulten, C.M., en F.J.H.Th. Smits, *Grenadiers en Jagers in Nederland*. Den Haag, 1980; 160 blz. In de jaren 1945-1950 hebben er in Nederlands-Indië vijf bataljons van het Garderegiment Grenadiers gediend. Hoofdstuk 7 is aan deze bataljons gewijd. NIMH; KMA; KNLWM.
- Schulten, J.W.M., *Jan Vermeulen, een gelovige grenadier op Midden-Java : het dagboek van een gesneuvelde soldaat*. De Rijp, 1997; 64 blz. *Opmaat* document nummer 1. Tijdsdocument met feiten uit die tijd gecombineerd met dagboekfragmenten van J. Vermeulen van maart 1948 tot maart 1949. NIMH; COGIS; KNLWM.
- Wit, A.P. de, *Onze Arie is dood : een kleine geschiedenis, een menselijk document*. Z.p., 2008; 93 blz. NIOD.

Garderegiment Jagers

- Duppen, J.C., *Opdracht uitgevoerd. Een verhaal over de Tweede Wereldoorlog die voor de Nederlandse jongens 10 jaar duurde*. Rotterdam, 2007; 337 blz. Ervaringen en herinneringen aan de diensttijd in Indonesië, doorgebracht bij het 6^e bataljon van het Garderegiment Jagers (421 RI) op Oost-Java, 1949-1950. KB; KITLV.
- Geemert, J. van, en C. Sipkes, *Strijd en opbouw. 119 Jaar Jagers*. Z.p., 1948; 56 blz. Jubileumuitgave van 3 GRJ ter gelegenheid van het 119-jarig bestaan van het Garderegiment Jagers. KNLWM; KITLV.
- Hoekstra, H., en M. Lahm, *Wij waren ingedeeld bij het 4de Bataljon Garde Jagers op Oost-Java en Madoera: onze belevenissen in de jaren 1946-1950 op Madoera en in Oost-Java: aan de hand van dagboeken, brieven en gesprekken*. Den Haag, 1988; 124 blz. Een in eigen beheer en in samenwerking met kapitein M. Lahm uitgegeven publicatie, samengesteld aan de hand van dagboeken, brieven en gesprekken. NIMH; KTOMM; KB; KNLWM; KITLV.
- Ittersum, W. Baron van, *Gedenkboek Grenadiers en Jagers 1939-1954*. Den Haag, 1954; 224 blz. Gedenkboek van de Garderegimenten Grenadiers en Jagers waarin ook aandacht voor de periode 1945-1950 in Nederlands-Indië. NIMH; KITLV; KMA; KNLWM.
- Koerselman, H.M., *Bataljongsedenkboek 421^e bataljon Garde Regiment Jagers: ter herinnering aan de Indonesië-tijd. Februari 1949-Augustus 1950*. Rotterdam, 1955; 242 blz. Gedenkboek van 421 Bataljon Infanterie, in Nederlands-Indië 6 GRJ geheten. Het bataljon was eerst

gelegerd op Oost-Java en later op Midden-Java.
NIMH.

- Raatgever, J.G., J. van Geemert en C. Sipkes, *118 jaar Jagers*. Batavia, 1947; 48 blz.
Jubileumnummer van *Het Jagertje*, weekblad van 3 GRJ. Het bataljon was onderdeel van 1 Divisie '7 December'.
NIMH; KNLWM.
- Raatgever, J.G., *Geschiedenis van de garderegimenten Grenadiers en Jagers*. Den Haag, 1961; 51 blz.
Hoofdstuk IV: Grenadiers en Jagers in Indonesië. Bijlage: enkele bijzonderheden betreffende de bataljons Grenadiers en Jagers in de jaren 1945-1950.
NIMH; KMA; KNLWM; KITLV.
- Reijnierse, W. e.a., *Het Garderegiment Jagers*. Schaarsbergen, 1981; 76 blz.
Boekje geschreven vanuit het Garderegiment Jagers om de eigen tradities vast te leggen en te handhaven. Ook komt het optreden aan de orde van de vijf bataljons van het garderegiment die in de jaren 1945-1950 in Nederlands-Indië dienden.
NIMH; KNLWM.
- Rockx, K., *Retourtje Indië*. Z.p., 1986; 170 blz.
Verhalen over het eerste bataljon van het Garderegiment Jagers door een redacteur van het bataljonsblad 'De Jager'.
NIMH.
- Rockx, K., *Jagers en jagerslatijn : kroniek van het eerste bataljon jagers OVW 1945-1948*. Z.p., 1991; 286 blz.
Gedenkboek over de ervaringen van een OVW-bataljon met daarin onder meer een hoofdstuk over de toenmalige bataljonscommandant M.P.A. den Ouden, die in 1951 als commandant van het Nederlands detachement in Korea zou sneuvelen.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM.
- Schulten, C.M., en F.J.H.Th. Smits, *Grenadiers en Jagers in Nederland*. Den Haag, 1980; 160 blz.
In de jaren 1945-1950 hebben er in Nederlands-Indië vijf bataljons van het Garderegiment Jagers gediend. Hoofdstuk 7 is aan deze bataljons gewijd.
NIMH; KMA; KNLWM: KB; KITLV.
- Sipkes, C., *120 Jaar Jagers. Van Preanger naar Bantam*. Batavia, 1949; 48 blz.
Jubileumuitgave van het 3 GRJ ter gelegenheid van het 120-jarig bestaan van het Garderegiment Jagers.
KNLWM.
- Smids, F.P., 'De leerschool in het rijk van Insulinde. De geschiedenis van een Hoeksche Waardse bakkerszoon voor orde en vrede in Indië in de periode 1949-1950', *Mars et Historia* 1 (2007) 29-43.
Voorpublicatie van het dagboek van dienstplichtig militair P. van Santen.
NIMH; KTOMM; KMA; KNLWM; KITLV.
- *Spiegel Historiae! 5^e bataljon Garde-Jagers*. Den Haag, 1996; 217 blz.
Gedenkboek met persoonlijke herinneringen van veteranen van het 5^e bataljon GRJ aan de periode 1947-1950. Het bataljon opereerde in Oost-Indonesië en Nieuw-Guinea.
NIMH; KNLWM.

Garderegiment 'Prinses Irene'

- Berends, P., *Indonesië op het tweede gezicht: een laat weerzien met terugblikken naar toen*. Haaksbergen, 1997; 206 blz.
Betreft het 412^e Bataljon Infanterie (6 GRPI) in de periode 1948-1950 op West-Java. De auteur blikt terug op zijn belevenissen.
NIMH; COGIS; KITLV.

- Dorp, L. van, *De geschiedenis van 3 Garderegiment Prinses Irene*. Bandoeng, 1949; 28 blz.
Chronologisch relaas van de voornaamste (militaire) feiten van het 3^e bataljon van het Garderegiment Prinses Irene. Het bataljon beveiligde onder meer de grote weg van Batavia naar Bandoeng.
NIMH.
- Kerkdijk, G. (red), *Soldaat E. Kerkdijk, Registratienummer 25-12-12-159. Die jongeman uit Bergentheim, hij werd geroepen. En vanuit zijn plichtsbesef vervulde hij zijn taak*. Doetinchem, 1997; 192 blz.
De door een zoon in eigen beheer uitgegeven en geredigeerde dagboekherinneringen van zijn vader, die dienst deed bij het 3^e bataljon Garderegiment Prinses Irene.
COGIS; KNLWM; KITLV.
- Klijn, K. (samensteller), *KP'er in Zeist en oorlogsvrijwilliger in Nederlands-Indië: herinneringen uit de jaren 1943-1950 van Kees Klijn*. Arnhem, 1997; 101 blz.
Betreft onder andere het 3^e peloton, 1^e compagnie, 4 GRPI, ingedeeld bij de 4^e Infanteriebrigade.
NIMH; COGIS; KNLWM; KTOMM; KB.
- Kort, Th. de, *Van Brigade en Garderegiment 'Prinses Irene'*. Rotterdam, 1983; 128 blz.
Geschiedenis van de Prinses Irene Brigade met hoofdstuk over het Garderegiment Prinses Irene waarvan vijf bataljons in de jaren 1945-1950 bij verschillende brigades in Nederlands-Indië dienden.
NIMH; KMA; KNLWM.
- Pool, R., *Herinneringen van een gemobiliseerde infanterist, Engeland- en Indiëganger 1939-1948*. Arnhem, 1991; 69 blz.
Persoonlijk relaas van de auteur over het verblijf in en terugkomst uit Nederlands-Indië. Hij diende bij het 3^e bataljon van het Garderegiment Prinses Irene. Voorzien van foto's en tekeningen.
NIMH; KNLWM.
- Raatgever, J.G., *Koninklijke Nederlandse Brigade 'Prinses Irene' Garderegiment*. Den Haag, 1950; 16 blz.
Herdenkingsboekje. Vijf bataljons van het Garderegiment Prinses Irene zijn naar Nederlands-Indië uitgezonden en werden daar bij verschillende brigades ingedeeld.
NIMH; KMA; KNLWM; KITLV.
- Rooyen, C.W. van, *Van Arnhem tot de Poentjak*. Den Haag, 1951; 335 blz.
Herdenkingsboek van het 412^e Bataljon Infanterie, 1948-1950. Dit onderdeel behoorde tot de F-brigade en heette op West-Java 6 Garderegiment Prinses Irene.
NIMH; KMA; KITLV; KNLWM.
- Schrover, H.J., *Ambassadeur titulaire*. Delft, 1952; 175 blz.
Een boek over 434 BI, oftewel 7 Garderegiment Prinses Irene, dat in 1949 via Midden-Sumatra naar Nieuw-Guinea vertrok. Het grootste gedeelte van het boek handelt over de Nieuw-Guinea periode. Dit bataljon behoorde tot de H-brigade.
NIMH; KITLV; KNLWM; KTOMM.
- Smidt, H.A.R., *Koninklijke Brigade Prinses Irene – Garderegiment Fuseliers Prinses Irene 1941-1991*. Z.p., 1991; 128 blz.
Korpsgeschiedenis met daarin aandacht voor de inzet in Nederlands-Indië.
NIMH; KB.
- *Gedenkboek Garderegiment Fuseliers Prinses Irene*. Z.n., Rijswijk, 2001;
Uitgegeven ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van het regiment. In dit boek worden ook de ervaringen van de vijf 'Indiëbataljons' van het regiment uitvoerig beschreven.
NIMH.

1^e Regiment Infanterie

- Akker, W.F. van den, e.a., *Noorderlicht op Midden-Java: Gedenkboek 403^e Bataljon Infanterie 1948-1950*. Meppel, 1992; 160 blz.

Gedenkboek waarin naast de militaire verrichtingen van het bataljon ook aandacht wordt besteed aan het dagelijks leven. 403 Bataljon Infanterie droeg in Nederlands-Indië de naam 6-1 RI.
NIMH; COGIS; KTOMM; KNLWM.

- Dalen, H. van, *Bij de Inlichtingendienst op Midden-Java*. Z.p., 2005; 218 blz.
Uitvoerig beschreven herinneringen van een dienstplichtig militair die was ingedeeld bij de inlichtingendienst van 6-1 RI (403 Bataljon Infanterie) op Midden-Java.
NIMH; KMA; KB; KITLV.
- Dreumel, F. van, *1-IR.I*. Leeuwarden, 2008; 146 blz.
NIMH; KMA; NIOD.
- Engelbronnens, E.R. d', *Solo in Batavia*. Z.p., 1990; 173 blz.
Vierdelige publicatie van brieven die de auteur op Java aan zijn echtgenote schreef. De auteur was ingedeeld bij het 1^e Depotbataljon en de staf van het 1^e Regiment Infanterie.
NIMH.
- Enschede, J.K., *432-BI - Opdat wij niet vergeten - 7-1 R.I.* Balloo, 1997; 513 blz.
Deze titel bestaat uit twee delen. Persoonlijke terugblik op de jaren van de politionele acties.
COGIS; KITLV.
- *Jaarboek III-1 RI*. Batavia, 1947; 79 blz.
3-1 RI was een onderdeel van 1 Divisie '7 December' op West-Java.
KTOMM.
- Klijnen, T., en Y. Koopmans, *5-1 RI in de tropen*. Djakarta, 1950; 100 blz.
Van deze publicatie is op initiatief van de reüniecommissie van 5-1 RI in 1993 een herdruk uitgegeven.
NIMH; KNLWM.
- *Twee jaar 1-1 R.I.* Medan, 1947; 17 blz.
Gedenkboekje van het 1^e bataljon van het 1^e Regiment Infanterie, een oorlogsvrijwilligersbataljon dat in november 1946 in Medan op Noord-Sumatra aankwam als onderdeel van de Z-brigade. Daarvoor was het ingedeeld bij de X-brigade op Java.
NIMH; KITLV.
- Rombout, M.W., *Ter herinnering aan Uw verblijf op Sumatra 1-1 R.I.* Belawan, 1948; 20 blz.
Herinneringsboekje voor repatriërende militairen van 1-1 RI.
NIMH; KITLV.
- Ronner, B., *Van huis en van haard naar het land van de tokkehs: Indië-dagboek '46-'49-'92*. Bedum, 1993; 328 blz.
Uitvoerige herinneringen van een dienstplichtig militair die was ingedeeld bij de verbindingen van de staf van 3-1 RI op West-Java.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Steenhuis, M.A., *Onhoorbaar groeit de padi : front-soldaten in een verloren oorlog : Indonesie 1948-1950*. Groningen, 2005; 216 blz.
Belevissen en ervaringen van een inlichtingenofficier van 403 Bataljon Infanterie (6-1 RI). Naast de eigen dagboek aantekeningen maakt Steenhuis gebruik van literatuur in zijn terugblik aan de tijd in Indonesië.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV; COGIS; KB.
- Sterkens, F.J.G. e.a., *Gedenkboek 4-1 R.I.: Het fiere Eendje: Mei 1947 - Feb 1950*. Den Haag, 1950; 192 blz.
4-1 RI was ingedeeld bij de 5e Infanteriebrigade in Zuid-Sumatra. Dit gedenkboek bevat onder meer een terugblik op de politionele acties op Sumatra.
NIMH; KTOMM.

- Vries, K de, *Het regiment infanterie Johan Willem Friso: flitsen uit een roemrijk verleden*. Leeuwarden, 1966; 19 blz.
Kort overzicht van onder meer de tradities van 1 RI en 9 RI.; 1-9 RI (bataljon Friesland), en de andere bataljons van het regiment die in Nederlands-Indië dienden: 3-9 RI, 4-9 RI, 1-1 RI, 3-1 RI en 5-1 RI.
NIMH; KMA.

2^e Regiment Infanterie

- *402 Bataljon Infanterie*. Z.n., Maastricht; 245 blz.
Gedenkboek van 402 Bataljon Infanterie (6-2 RI) dat actief was op Midden-Java als onderdeel van de V-brigade.
NIMH; KITVL.
- Breen, W.F. van, *Voor ik het - nooit - vergeet: het dagboek van 4-2 R.I. 'ers op Noord Sumatra over de periode 7 november 1946 tot en met 24 februari 1950*. Hilvarenbeek, 1994; 196 blz.
Van Breen diende bij 4-2 RI en baseerde het boek op zijn dagboek. Hij werd gelegerd in Medan. De Eerste en Tweede Politie Actie komen ruim aan bod
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM.
- *Dagboek 2-3-2 R.I. van 1-9-46 tot en met 17-3-1949 : gevechtsgroep 2-3-2 R.I. 3e inf. brigade groep 'C' Divisie '7 December'*. Z.n., z.p., z.j.; 161 blz.
Oorlogsdagboek voorzien van afbeeldingen en kaartjes over 2-3-2 RI.
NIMH.
- *Dagboek van het 3^e bataljon 2^e regiment infanterie der 3^e Infanterie Brigade Groep 7 december divisie van 1 september 1946 tot en met 31 december 1949*. Z.n., z.p., z.j.; 168 blz.
Belevissen van dag tot dag beschreven en voorzien van namenlijst en een beknopte geschiedenis van 3-2-RI.
NIMH.
- *Een beknopt overzicht van de geschiedenis van 4-2 R.I.* Z.p., z.j.; 13 blz.
Het reilen en zeilen van het bataljon in Noord-Sumatra. Behandeld worden onder meer de beide politie acties en de wapenstilstandperiode in Tjandjong Pura.
KITLV.
- Groenewege, M.P., en A.P. Witlox, *De geschiedenis van 4e Bataljon van het 2e Regiment Infanterie*. Z.p., z.j.; 15 blz.
Deze geschiedenis kwam in november 1962 uit in het maandblad van 4-2 RI *De Gong*, het orgaan van het Regiment Limburgse Jagers. 4-2 RI was gelegerd in Noord-Sumatra bij de 6^e Infanteriebrigade.
NIMH; KITLV.
- *Heruitgave 'De Gong' van september 1948 tot en met december 1949: bataljonsblad van 4-2-RI, 1947-1950*. Z.n., z.p., z.j.; 75 blz.
NIMH; KNLWM.
- Messing, M.W.J., en N. Messing, *Toen had je de politie acties, maar zonder 5-2 RI. 5-2 RI, 1947-1950. Nijmegen, Celebes, Java, Sumatra, Borneo. Een beknopte geschiedenis van het bataljon 5-2 RI tegen de achtergrond van het Nederlands-Indonesisch conflict aan de hand van de belevissen van soldaat eerste klas Nico Messing*. Franeker, 2008; 273 blz.
NIMH; COGIS; KTOMM; NIOD.
- Nieskens, T., *Nacht over de rimboe : verslag uit het dagboek van Toon Nieskens, bijgehouden tijdens zijn diensttijd in Indonesië, vanaf zijn vertrek op 12 november 1947 tot zijn terugkomst op 1 juni 1950*. Montfoort, 1993; 96 blz.
Herinneringen van een korporaal van 5-2 RI en sergeant van de militaire politie aan zijn tijd in Nederlands-Indië.
NIMH; COGIS; KNLWM; KITLV; KB.

- Ramakers, E.P.M. e.a., *De Limburgse Jagers 1813 – 1950 – 1995. Limburg en zijn regiment. De geschiedenis van het regiment Limburgse Jagers en zijn stamregimenten in de periode 1813-1995*. Maastricht, 1995; 125 blz.
Korpsgeschiedenis met daarin aandacht voor het optreden in Nederlands-Indië.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Rooijen, K. van, *Tussen Goenoeng en Guerilla. Tussen berg en vrijheidsstrijd*. Utrecht, 1986; 146 blz.
Het verhaal van een Nederlandse dienstplichtige die van 1947 tot 1950 met 5-2 RI uitgezonden werd naar Noord-Celebes en Midden-Java. Gebaseerd op het dagboek van de auteur.
NIMH; KITLV.
- Witlox, A.P., *4-2 RI: een bataljon op Noord-Sumatra, 1947, 1948, 1949*. Z.n., z.p., 1992; 28 blz.
Verschenen als bijlage bij het tijdschrift *De Gong*, 1992, nr. 2.
KNLWM.

3^e Regiment Infanterie

- Bentschap Knook, F., en F. de Keizer, *Het vergeten leger: onze belevenissen in de jungle van Zuid-Sumatra 1947-1950*. 2 delen (1947-1950). Alphen a/d Rijn, 1986/1990
Deel 1: 1986 – periode 1947-1948; 183 blz.
Deel 2: 1990 – periode 1949-1950; 176 blz.
De ervaringen van de schrijvers als dienstplichtig soldaat van 5-3 RI in de jaren 1947-1950 op Zuid-Sumatra.
NIMH; COGIS; KNLWM; KITLV; KB (deel 1).
- Bout, H. van den, *Mannen zonder een echte jeugd. Het 413^e Bataljon Infanterie in Indonesië*. Schiedam, z.j. De ervaringen van een goeddeels met dienstplichtigen gevuld bataljon (6-3 RI of 413 RI) dat als onderdeel van de F-brigade op West-Java is ingezet.
Bibliotheek gemeentearchief Schiedam.
- Brink, E.A.B.J. ten, e.a., *Een Bataljon trok voorbij. 1-3 R.I.* Eindhoven, 1948; 157 blz.
De belevenissen van een OVW-bataljon, het 1^e bataljon van het 3^e Regiment Infanterie, 1944-1948. 1-3 RI werd ingedeeld bij de V-brigade die actief was op West- en Midden-Java.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Groot, J.A.J. de, P. v.d. Geest en G.M. van Rossum (samenstellers), *Korpsgeschiedenis 3-3 R.I. Met 3-3 R.I. in de tropen*. Medan, 1949, 135 blz.
Gedenkboek van het 3^e bataljon van het 3^e Regiment Infanterie dat actief was op Noord-Sumatra en was ingedeeld bij de Z-brigade.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- *Herinneringsalbum van het 413^e Bataljon Infanterie (6-3 RI)*. Batoedjadjar, 1950; ca. 20 blz.
Deze publicatie bevat onder meer een chronologisch overzicht van de inzetervaringen. Uitgave waarbij veteranen zelf foto's kunnen plakken.
KITLV.
- Jonge, B.A. de, *De soldaat onder een klapperboom: herinneringen aan mijn tijd als militair in voormalig Nederlands Indië*. Zeist, 1998; 112 blz.
Dagboekantekeningen van een dienstplichtig militair van 4-3 RI.
KTOMM.
- Malta, J.J., *De geschiedenis van 4-3 R.I. in Indonesië 25 april 1947 - 5 januari 1950*. Bandoeng, 1950, 32 blz.
Ervaringen, verliezen en successen van het 4-3 Regiment Infanterie.
KNLWM.
- Rossum, G.M. van, *Het vreemde leger*. Z.p., 1985; 142 blz.
Herinneringen aan 3-3 RI, ingedeeld bij 1 Divisie '7 december'.
KITLV.

- Rossum, G.M. van, *Groen is de oetan*. Leiden, ca. 1950; 239 blz.
Herinneringen aan en verhalen over 3-3 RI.
NIMH; KITLV.
- Schermers, G., *Toch niet vergeefs!?!?* Papendrecht, 2001; 47 blz.
De auteur van dit manuscript was kapitein bij het Garderegiment Jagers en diende bij 2-3 RI dat in Nederlands-Indië werd verdeeld over de W-brigade.
NIMH.

4^e Regiment Infanterie

- Acksen, W.H., *De belevenissen van een reserveofficier in vrede en oorlog*. De Bilt, 1988; 126 blz.
De auteur blikt terug op zijn militaire dienstperiode tussen 1939 en 1949. In 1946-1949 diende hij in Nederlands-Indië. Hij ging er naar toe met het laatste OVW-bataljon 2-12 RI, en was plaatsvervangend commandant van 1-4 RI en commandant van 3-5 RI. In 1949 reisde hij terug met 2-15 RI.
NIMH; KITLV; KB.
- *Gedenkboek 1-4 R.I.* Z.n., Breda, 1952; 136 blz.
Het gedenkboek over de jaren 1945-1948 van het 1^e Bataljon van het 4^e Regiment Infanterie, een OVW-bataljon en als onderdeel van de W-brigade actief op West-Java.
NIMH; KMA; KITLV; KNLWM.
- Haan, J.R. de (samensteller), *Retour Djocja: verslagen van en herinneringen aan het 426^e bataljon infanterie (6-4 R.I.) 1949-1950*. Meppel, 1996; 168 blz.
Bataljon met voornamelijk mannen uit de noordelijke provinciën dat in Semarang werd gelegerd als onderdeel van de T-brigade. Enkele compagnieën vertrokken naar Djokjakarta.
NIMH; KITLV; KNLWM; KB.
- Hamersvelt, W. van, *De vergeten dagboeken van Wim van Hamersvelt*. Dussen, 1996; 370 blz.
Dagboekantekeningen van een oorlogsvrijwilliger (1-4 RI) in Nederlands-Indië in de jaren 1945-1949.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KB.
- Jong, J.W. de, *Van infanterist tot radiomonteur. Herinneringen van een Friese dorpsjongen aan zijn diensttijd als dienstplichtig militair in het voormalige Nederlands-Indië 1947-1950*. Zwolle, 2003; 108 blz.
Herinneringen aan de diensttijd bij 5-4 RI op Borneo en Oost-Java, geschreven op basis van brieven.
NIMH; KMA; KITLV.
- Lange, J. de, *Als de natuur zwijgt*. Bergen, 1995; 306 blz.
Autobiografie van een oorlogsvrijwilliger van het OVW-bataljon 1-4 RI ('Satu Ampat').
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KB.
- Loohuis, J.B.H., *De grote patrouille: belevenissen van het bataljon 5-4 R.I. in Zuid- en Oost Borneo, Zuid-Sumatra en Oost-Java in de jaren 1947, 1948, 1949, 1950*. Enschede, 1999; 213 blz.
Een persoonlijk relaas over het optreden van 5-4 RI tegen verschillende tegenstanders.
KB; KITLV.
- Meiboom, W.E., 'Het Kennemerbataljon 1945-1948'.
Mars et Historia, jrg. 30 (1996) 3 ; 185-201.
Het betreft het OVW-bataljon 2-4 RI.
- Ploeg, J.T., *Sterren die blijven: ervaringen als Nederlands soldaat met de worsteling om betrokkenheid bij de wording en ontwikkeling van Indonesië*. Arnhem, 1989; 113 blz.
Bundeling van dagboeknotities en brieven van een Nederlandse oorlogsvrijwilliger over zijn tijd in de Indonesische archipel. Hij werd geplaatst bij 2-4 RI. Dat bataljon werd gevormd in Noordwijkerhout.
COGIS.

- Vegt, K. van der, *Toen de tijtjak riep*. Zeist, 1984; 200 blz.
Belevenissen van een bataljon oorlogsvrijwilligers in Nederlands-Indië van 1946 tot 1948. Het behandelt de geschiedenis van 1-4 RI.
NIMH; KNLWM.
- Wilming, F.P.A., *Tussen Assen en Lahat mei 1947-februari 1950*. Amsterdam, 1950; 42 blz.
Fotoalbum als gedenkboek van 4-4 RI. Dit bataljon was actief op Zuid-Sumatra, ingedeeld bij de 5^e Infanteriebrigade.
KTOMM; KNLWM; KITLV.

5^e Regiment Infanterie

- Acksen, W.H., *De belevenissen van een reserveofficier in vrede en oorlog*. De Bilt, 1988; 126 blz.
De auteur blikt terug op zijn militaire dienstperiode tussen 1939 en 1949. In 1946-1949 diende hij in Nederlands-Indië. Hij ging er naar toe met het laatste OVW-bataljon 2-12 RI, en was plv. commandant van 1-4 RI en commandant van 3-5 RI. In 1949 reisde hij terug met 2-15 RI.
NIMH; KITLV; KB.
- *Awas, pijp-pijp datang*. Z.n., z.p., 1950; 256 blz.
Gedenkboek geschreven door en voor de manschappen van 5-5 RI. Het bataljon werd ingezet op Midden-Java als onderdeel van de T-brigade.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- *1^e Bataljon 5^e Regiment Infanterie Gedenkboek 1945-1948*. Z.n., Goes, 1951; 92 blz.
Het bataljon was ingedeeld bij de V-brigade, bestond uit oorlogsvrijwilligers en deed dienst op West- en Midden-Java.
NIMH; KITLV; KTOMM; KNLWM.
- Bijker, H.A., *Lotgevallen van soldaat 1 H.A. Bijker in de periode 1947-1950, ingedeeld bij 5-5- R.I.*. Vriezenveen, 2008; 37 blz.
KTOMM.
- Bijker, H.A., *Hospik op patrouille: mijn diensttijd van 1 juli 1947 – 1 juli 1950*. Vriezenveen, 2009; 100 blz.
Bijker was ingedeeld bij 5-5R.I.
NIMH; COGIS; KTOMM; NIOD.
- Bonnet, K., *Portret in mozaiek van soldaat 1^e klas Kees Bonnet: Nederland-Indonesië-Nederland*. Leiden, 2000; 73 blz.
Uitvoerig autobiografisch verslag van een Nederlands militair vanaf zijn vooropleiding in Nederland, zijn uitzending en zijn terugkomst in Nederland. Hij werd ingedeeld bij 423 BI (6-5 RI) te Soerabaja. Veel foto's.
KITLV; KTOMM; KNLWM.
- Buiting, W.A., *Dagboek van Wim Buiting. 3-2-1947 - 22-5-1949. Pionier van 5-5 R.I.* [Vriezenveen], 2006; 259 blz.
Een door de Stichting 5-5 RI geredigeerde uitgave van het dagboek van een gesneuvelde pionier van 5-5 RI. Dit bataljon is als onderdeel van de T-brigade op Midden-Java ingezet.
KTOMM; KB.
- *Dat was 423*. Z.n, Heilo, 1951; 160 blz.
Gedenkboek van 423 Bataljon Infanterie dat in Nederlands-Indië de naam 6-5 RI kreeg en een onderdeel was van de G-brigade. Het bataljon diende op diverse plaatsen op Oost-Java.
NIMH; KNLWM.
- *Gedenkboek 3-5 R.I. 1946-1950. Zo was het*. Z.n., Nijmegen-Beek, z.j.; 176 blz.
Dit bataljon was ingedeeld bij de X-brigade en actief op Oost-Java. Het was oorspronkelijk een

bewakingsbataljon van 1 Divisie '7 December'.
KTOMM; KITLV.

- Geerts, W. (samensteller), *De mortier van 5: de stem van de jongens van 5-5 R.I.: 1947-1950*. Z.p., 1994; 298 blz.
Bundeling van alle *De Mortier van 5*-uitgaven, het regimentsblad dat verscheen in de periode 1947-1950.
NIMH; KTOMM.
- Grooten, T., *Na vijftig jaar: dagboekherinneringen van een soldaat in Indië, 1949-1950*. Uden, 1999; 45 blz.
Herinneringen gebaseerd op het dagboek van de auteur, die was ingedeeld bij het 3^e peloton van de A-compagnie (423 Bataljon, 6-5 RI) en dat in 1949 in Oost-Java werd ingezet.
COGIS; KITLV.
- Hemkes, R., *Herinneringen van een roodborstje: verhalen uit de periode 1947-1950 doorgebracht bij het 4^e bataljon, 5^e Regiment Infanterie op Oost-Java in het voormalige Nederlands Oost-Indië*. Groningen, 1993; 48 blz.
Bundeling van artikelen die eerder onder het pseudoniem van de schrijver 'roodborstje' in het contactblad *Tussentijds* verschenen.
KITLV; KNLWM.
- *Rond Smeroe en Kawi : Gedenkboek van het vierde bataljon, vijfde regiment infanterie: november 1946-april 1950*. Z.n., Amsterdam, 1950; 210 blz.
Chronologische geschiedenis van 4-5 RI op Oost-Java, ingedeeld bij de X-brigade.
NIMH; KTOMM; KITLV; KNLWM.
- Schouten, J., T.J. Jansen Venneboer en H.A. Bijker (samenstellers), *1947-1997: 5-5 R.I.* Doetinchem, 1997; 168 blz.
Een ter gelegenheid van de 50-jarige herdenking van de oprichting van 5-5 RI, uitgegeven gedenkboek waarin de Indische ervaringen van het zogeheten 'Twents bataljon' zijn opgetekend.
NIMH; COGIS; KNLWM; KTOMM.
- Spreeuwers, R., *De lange weg. Als oorlogsvrijwilliger naar Ned. Indië*. Stadskanaal, 1980; 207 blz.
Dagboek van de schrijver uit de jaren 1945-1948. Hij was OVW'er en ingedeeld bij 2-5 RI.
NIMH; KNLWM; KTOMM.
- Vegt, J. van der, *Daar woonde mijn huis en daar sliep mijn bed. Het verhaal over mijn dienstitijd in Indië (1947-1950)*. Delden, 2009; 166 blz.
NIMH.

6^e Regiment Infanterie

- Corbeij, J.G.M.H., en P. Vroemen (red.), *Vijf-zes: hoe het reilde en zeilde*. Echt, 1950; 319 blz.
Gedenkboek van 5-6 RI. De dagelijkse gang van zaken bij 5-6 RI vanaf haar komst naar Indië in maart 1948.
NIMH; KITLV.
- Evers, F.C.M. (samensteller) *De hemelse kwartiermaker: 2507204079 tlt Lau G.M. Haanen, inlichtingenofficier: brieven van een jonge Maastrichtse oorlogsvrijwilliger aan zijn thuisfront, 1945-1947*. Elst, 1999; 232 blz.
Deze uitgave fungeert tevens als gedenkboek van 4-6 RI.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM.
- Graaff, Ant. P. de, *De heren worden bedankt: Met het vergeten leger in Indië, 1949-1950*. Franeker, 1986; 176 blz.
Gebaseerd op het dagboek van de schrijver die als sergeant-gewondenverzorger van het 425 BI (6-6 RI) de tijd na de Tweede Politionele Actie meemaakte.
NIMH; KITLV; KTOMM; KB; KNLWM.

- Graaff, Ant.P. de, *De weg terug: het vergeten leger toen en nu*. Franeker, 1988; 124 blz.
425 BI (6-6 RI) op Midden-Java. Een terugkeer naar het strijdtoneel van toen, waarin onder meer opnieuw patrouille wordt gelopen over de ‘dodenweg’ van Wonosobo naar Sepuran.
NIMH; COGIS; KTOMM; KNLWM.
- Graaff, Ant.P. de, *Zeg, Hollands soldaat...: gebaseerd op originele brieven en rapporten van Indië-soldaten van het voormalige 425^e Bataljon Infanterie in de periode 1949/1950 op Midden-Java*. Franeker, 1995; 144 blz.
Dagboek aantekeningen van de dienstplichtig soldaat W.J. Tomesen over zijn diensttijd bij het 425 BI (6-6 RI) in 1949/1950 op Midden-Java.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM; KB.
- Ramakers, E.P.M. e.a. *De Limburgse Jagers 1813 – 1950 – 1995. Limburg en zijn regiment. De geschiedenis van het regiment Limburgse Jagers en zijn stamregimenten in de periode 1813-1995*. Maastricht, 1995; 125 blz.
Korpsgeschiedenis met daarin aandacht voor het optreden in Nederlands-Indië.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Vens, P.J. (samensteller), *De geschiedenis van het 425^e bataljon infanterie: de Trekvogels: Indonesië 1949-1950*. Z.p., 1984; 331 blz.
Gedenkboek van het 425^e Bataljon Infanterie dat ingedeeld was bij de G-brigade. Het werd in Nederlands-Indië onder de naam 6-6 RI ingezet.
NIMH.
- Verhulst, A., *Zo maar wat herinneringen: herinneringsboek 50 jaar na terugkeer II-6 RI*. Eindhoven, 1981; 173 blz.
Herinneringsboek van 2-6 RI dat tijdens een reünie in 1995 werd uitgereikt. Het boek is ook bekend onder de titel: *Zo maar wat herinneringen aan mijn verblijf in Nederlands-Indië bij 3-II-6 RI*.
NIMH.

7^e Regiment Infanterie

- *1945-1948, Heen en weer*. Z.n., z.p., 1998; 100 blz.
Korpsgeschiedenis van 2-7 RI in de vorm van een speciale uitgave van het Contactorgaan 2-7 RI. (vindplaats onbekend).
- *Amsterdams bataljon 2-7 RI. Het zingende bataljon*. Z.n., z.p., z.j.; 88 blz.
Geschiedenis van het OVW-bataljon 2-7 RI dat werd ingedeeld bij de T-brigade. Het werd ten tijde van de Eerste Politionele Actie gelegerd in de sector Ambarawa.
KNLWM.
- Esterik, Chris van, *Bloesem en Sambal. Arie van Ommeren, een Ingense jongen in Indië*. Kesteren, 2008; 50 blz.
Deze uitgave van de Historische Kring Kesteren en Omstreken (Betuwse Historische Monografieën) gaat over de ervaringen van een Ingense dienstplichtige die bij 3-7 RI op Midden-Java diende.
(vindplaats onbekend)
- Fennis, F., *Bestemming Tapanuli. Horas!* Hilversum, 2004; 326 blz.
Herinneringen aan 424 Bataljon Infanterie (6-7 RI) dat als onderdeel van de G-brigade is ingezet op Noord-Sumatra, 1949.
KNLWM; KB; KITLV.
- Lucassen, J., *Een mijlpaal in ons leven*. Zeeland, z.j.; 224 blz.
Het betreft militairen van 4-7 RI in de periode 1947-1950 op Zuid-Sumatra.
NIMH; KITLV; KTOMM.

- Nijlunsing, W., *Mijn reis door drie jaren dienstplicht (1947-1950)*. Zuidwolde, 2000; 50 blz.
Persoonlijk relaas van de auteur over zijn driejarige diensttijd in Indonesië, bij de militaire administratie van 4-7 RI in Palembang, Sumatra.
KMA; KNLWM; KB; KITLV.
- Nijlunsing, W., *Een geluksster als begeleider in Nederlands-Indië*. Zuidwolde, 2009; 10 blz.
NIMH; KB.
- Pluygers, W., en G.A. van Apeldoorn (samenstellers), *3-7 R.I. op Midden-Java : gedenkboek van een bataljon van de Koninklijke Landmacht te velde*. Rotterdam, 1950; 149 blz.
Gedenkboek van het 3-7 RI dat als eerste met dienstplichtigen gevulde bataljon werd ingedeeld bij de T-brigade op Midden-Java (november 1946-december 1949).
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Senhorst, H., *Hier is alles nog rustig. Jeugd- en tropenjaren van een Indiëveteraan 1925-1950*. Wouw, 2009; 2^e druk; 306 blz.
NIMH.
- Zeeuw, J. de, *Drie warme jaren. De belevenissen van een soldaat-kok bij de staf- en 1^e cie van 4-7 RI op Zuid-Sumatra*. 's-Gravenpolder, 1984; 263 blz.
KTOMM.
- Zillessen, M., *Dagboek van dpl. soldaat M. Zillessen*. Groesbeek, z.j.; 41 blz.
Getypt manuscript met herinneringen van een dienstplichtig soldaat van 5-4-7 RI over de jaren 1947-1948.
KTOMM.

8^e Regiment Infanterie

- Bronke, B., *Van start tot finish. 3-8 R.I. 1946-1949*. Koog aan den Zaan, 1996; 258 blz.
In 1995 uitgegeven gedenkboek naar aanleiding van de vijftigjarige herdenking van de oprichting van 3-8 RI.
KTOMM; KNLWM.
- Bronke, B., en P. Miedema, (red.), *Compie Lima: 3-8 R.I. : 1 juli 1946 - 29 november 1949*. Z.n., z.p., 1989; 196 blz.
Uitgave opgesteld aan de hand van gegevens uit de dagboeken van Bob Bronke en Gijs Meier, aangevuld met verhalen van andere veteranen van de vijfde compagnie van 3-8 RI.
NIMH; KNLWM.
- Brugman, P., *Naar de Oost : Oorlogsvrijwilligers naar Nederlands-Indië 1945-1948*. Kampen, 2000; 216 blz.
U-brigade: met aantekeningen en herinneringen van de schrijver. Gedenkboek voor de veteranen van 1-8 RI. Het reilen en zeilen van het bataljon wordt beschreven vanaf de opkomst tot de terugkeer in Nederland in 1948.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM; KB.
- Faber, B., P.B. Hoff, R.T. Kroon e.a., *Het derde. Belevissen van een infanterie-peloton op Zuid-Sumatra 1947-1950. 5-8 R.I.* Laren, 1981; 162 blz.
De belevenissen van het derde peloton van 4-5-8 RI. Eveneens gegevens over de gehele vierde compagnie van 5-8 RI. 5-8 RI was ingedeeld bij de Y-brigade.
NIMH; KITLV; KMA; KNLWM.
- Graaff, Ant. P. de, *Notities van een soldaat : het dagboek van soldaat A.A. van der Heiden*. Franeker, 1994.
Een door de auteur bewerkt dagboek van een oorlogsvrijwilliger over de periode 1945-1948. Het betreft hier een OVW'er die diende bij 1-8 RI.
NIMH; KNLWM.

- Manders, A.L., *Nederlands-Indië 1946-1949: brieven van een Nederlandse soldaat*. Soest, 2007; 133 blz. NIMH; KTOMM.
- Meier, G., *3 jaar Indië bij de Springbokken van 5-3-8 R.I. Belevissen uit mijn dienstplichttijd van 1 Juli 1946 tot 13 Januari 1950*. Z.p., z.j.; 126 blz.
In eigen beheer uitgegeven dagboek aantekeningen van een dienstplichtig militair.
KTOMM.
- Neppelenbroek, E.H., *Slavenwerk: een openhartig relaas van een Indië-compagnie Java 1946-1949: de kronieken van 'Compagnie Lima'*. Breda, 1993; 111 blz.
Compie Lima was de vijfde compagnie van 3-8 RI. Voorzien van foto's en tekeningen.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM.
- Overgaauw, A.J., *Van boerderij naar rimboe*. Z.p., z.j.; 195 blz.
Persoonlijke belevissen van een dienstplichtig soldaat die was ingedeeld bij 5-8 R.I.
(vindplaats onbekend)
- Put, P. van der (samensteller), *Dikke zoen voor Moeke. Brieven van een soldaat in Indië 1949-1950*. Zutphen, 2001; 157 blz.
Inleiding op en publicatie van ruim 400 brieven die de dienstplichtig soldaat Alex Roelofs van 422 BI (6-8 RI) in de jaren 1949-1950 aan zijn thuisfront schreef.
NIMH; KNLWM; KB.
- *Vier-acht op wacht*. Z.n., Koog aan de Zaan, 1950; 96 blz.
Gedenkboek van het 4-8 RI dat gedurende de jaren 1947-1950 als onderdeel van het Basiscommando Batavia actief was op West-Java.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Visser, G., *De Haantjes in vogelvlucht. Het Veluwebataljon 1-8 RI in Indië 1945-1948*. Franeker, 2002; 190 blz.
Persoonlijk relaas van de auteur die was ingedeeld bij het Veluwebataljon 1-8 RI. Na zijn jungletraining op Malakka kwam hij in West-Java en later in West-Sumatra terecht.
NIMH; KITLV.

9^e Regiment Infanterie

- 'De actie van 1-9 R.I. op 1 oktober 1946'.
Militaire Spectator, jrg. 116 (1947) 2, 62-69.
- *Belevissen van 5-9-R.I. in Indië*.
Deze publicatie is tevens opgenomen in het fotoboek *Tanah Air Kita* van N.A. Douwes Dekker (Den Haag, 1950; 316 blz.). 5-9 RI was een bataljon met dienstplichtigen dat ingedeeld was bij het TTC Zuid-Sumatra.
NIMH; KITLV; KB.
- Heek, G. van, *Front op Java*. Hengelo, ca. 1952; 159 blz.
Het relaas van de schrijver die als OVW-er ingedeeld was bij 4-9 RI en op 20 juni 1947 naar Nederlands-Indië vertrok.
NIMH; KTOMM; KMA; KNLWM.
- Hibma, H., *Indië moet vrij. Mijn bewogen jaren als oorlogsvrijwilliger in Nederlands Oost-Indië, 1945-1948*. Menaldum, 2006; 199 blz.
Persoonlijke ervaringen en herinneringen aan de dienstdienst in Indonesië. De schrijver diende bij 1-9 RI (Bataljon Friesland) dat als onderdeel van de V-brigade op West-Java opereerde.
NIMH; KB; KTOMM.

- Kingma, T., *Friesland was hier: de lotgevallen van 1-9-R.I. Bataljon Friesland, 1945-1948*. Leeuwarden, 1948; 240 blz.
Overzicht van 1945-1948 van 1-9 RI, het bataljon 'Friesland'. Het was een OVW-bataljon en onderdeel van de V-brigade dat actief was in Bandoeng en omgeving op West-Java.
NIMH; KITLV; KB; KNLWM.
- Portielje, J.N.C., *Wij trokken naar Solo*. Semarang, 1949; 96 blz.
Gedenkboekje van het 4-9 RI. Het bataljon was als onderdeel van de V-brigade gelegerd op Midden-Java in de jaren 1948-1949.
KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Vries, K de, *Het regiment infanterie Johan Willem Friso*. Leeuwarden, 1966; 19 blz.
Een korte geschiedenis van het Regiment Johan Willem Friso dat op 1 juli 1950 werd opgericht en de tradities van 1 RI en 9 RI overnam. Aandacht voor 1-9 RI (bataljon Friesland), en de andere bataljons: 3-9 RI, 4-9 RI, 1-1 RI, 3-1 RI en 5-1 RI.
NIMH; KMA.
- Waanders, B.J., *He-j doar nog vocht 'n? Nederlands-Indië 1947-1950. Het relaas van drie jaar tropendienst*. Haaksbergen, 2002; 136 blz.
Autobiografisch overzicht van een Indiëveteraan over zijn ervaringen in Nederlands-Indië bij 4-9 RI. Hij werd ingedeeld bij de B-compagnie op Celebes en later op Midden-Java.
KITLV.

10^e Regiment Infanterie

- *3^e Bataljon 10^e Regiment Infanterie : 1 oktober 1946 50 jaar thuis november 1999*. Z.n., z.p., 1999; 48 blz.
Extra uitgave ter gelegenheid van de thuiskomst 50 jaar eerder.
NIMH.
- Baarsen, P.W. van e.a. (red.), *50 jaar: 4-10 RI 7 november : 1946-1996*. Z.p., 1996; 170 blz.
Herinneringsboek waarin teruggeblikt wordt op de gebeurtenissen in Nederlands-Indië.
NIMH; KTOMM; KNLWM.
- Baarsen, P., en B. Vuijk (red.), *Jaarboek Stichting veteranen 4-10 RI april 2001*. Z.p., 2001; 136 blz.
Herinneringswerk van 4-10 RI. Met adressenlijst en lijst van overledenen. Bestaat uit dagboekfragmenten, foto's en mediaberichten.
NIMH.
- Bergmans, A.H.J., L.G. Donk en L. Schuitemaker, *10^e Regiment infanterie IIIe bataljon*. Veldhoven, 1996; 112 blz.
Gedenkboek van 3-10 RI dat als onderdeel van 1 Divisie '7 December' op West-Java werd ingezet.
NIMH; KNLWM; KB.
- *Herinneringsalbum 5-10 R.I. Achter de sinabun scheen toch de zon*. Woerden, 1950; 208 blz.
Herdenkingsboek van 5-10 RI dat op Noord-Sumatra actief was in de jaren 1948-1950.
5-10 RI bestond uit dienstplichtigen en was ingedeeld bij de Z-brigade.
NIMH; KITLV.
- Koops, J., *5-10-R.I: een bataljon in de Karo- en Dairilanden van Noord-Sumatra*. Z.p., 1990; 123 blz.
Doctoraalscriptie over een infanteriebataljon in de jaren 1947-1950 in Nederlands-Indië.
KITLV; KNLWM.
- *Mijn diensttijd bij de 3^e compagnie*. Z.n., Amsterdam, 1953; 41 blz.
De geschiedenis van de 3^e compagnie van 5-10 RI op Noord-Sumatra in de jaren 1948-1950. 5-10 RI was ingedeeld bij de Z-brigade.
NIMH; KITLV.

- Ooms, C.M.B., *Wij gingen naar Indië*. Den Haag, 1946; 14 blz.
Brief van de commandant van 2-10 RI aan alle vrouwen en vrienden die geïnteresseerd waren in 2-10 RI.
2-10 RI was ingedeeld bij de X-brigade op Oost-Java.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.

11^e Regiment Infanterie

- *45 Jaar "Lima Sebelas" 1947-1992*. Z.n., Weert, 1992; ongepagineerd.
Het betreft het gedenkboek van 5-11 RI, onderdeel van het Regiment Limburgse Jagers.
NIMH; KNLWM.
- *5-11 R.I., 1947-1950*. Z.n., z.p., 1975; 48 blz.
Gedenkboekje van het 5-11 RI, actief op Noord-Sumatra bij de Z-brigade in de jaren 1948-1950.
NIMH.
- *De geschiedenis van een zwerfbataljon 1946-1996*. Z.n., Roermond, 1996; 108 blz.
Uitgave van het Reüniecomité 3-11 RI.
(vindplaats onbekend).
- Cuperus, C., 'Frans Schijven keerde niet terug. Een Herelse soldaat vermist in Nederlands-Indië', in: *De Vierschaar (Wouw)* 24 (2006) 3, blz. 64-82.
Artikel over de soldaat Frans Schijven die op 29 november 1946 naar Indië vertrok en was ingedeeld bij 4-1-11 RI. Hij kwam op 5 november 1947 in de buurt van Tasikmalaya (W-Java) om het leven door verdrinking.
NIMH
- Derks, J., en J.W. Jennen, *Bataljon 5-11 R.I.* Tegelen, 1950; ongepagineerd.
Gedenkboek van 5-11 RI. Het bataljon diende vanaf maart 1948 op Noord-Sumatra bij de Z-brigade.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Hofstad, M. van de (samensteller), *De Moeskrabber 1948-1949-1950*. Den Dungen, 1993; 310 blz.
Waarschijnlijk heeft het betrekking op 4-11 RI. Bundeling van het blad *De Moeskrabber* over 1948-1950, voorzien van berichten aan het thuisfront en portretfoto's van de 50 jongens uit Den Dungen die naar Indië vertrokken.
COGIS.
- Hofstad, M. van de (samensteller), *Gedenkboek 4-11 R.I.* Z.p., 1994; 452 blz.
Het boek is samengesteld uit (kranten) artikelen, foto's en tekeningen die betrekking hebben op het leven van de mannen van 4-11 RI.
NIMH; KITLV.
- Hofstad, M. van de., *3^e Cie 4^e Bataljon 11 Regt. Infanterie*. Den Dungen, 1994; 162 blz.
Bestrijkt de jaren 1947-1949. Dagboekfragmenten en delen uit rapporten.
COGIS; KITLV.
- Hofstad, M. van de., *5^e Cie 4^e Bataljon 11 Regt. Infanterie*. Den Dungen, 1994; 199 blz.
Bestrijkt de jaren 1947-1949. Dagboekfragmenten en delen uit rapporten.
KITLV.
- 'OVW-bataljon 'Margriet' 1-11 RI'.
De Limburgse Jager (1988) 1, 15-23.
- Pothof, P., *De marsroute van 1-11 RI*. Naarden, 1995; 176 blz.
Gedenkboek van het OVW-bataljon 'Margriet'. Onder meer aandacht voor de bezetting van Tjiandjoer.
KNLWM.
- Ramakers, E.P.M. e.a., *De Limburgse Jagers 1813 – 1950 – 1995. Limburg en zijn regiment. De geschiedenis van het regiment Limburgse Jagers en zijn stamregimenten in de periode 1813-1995*. Maastricht, 1995; 125 blz.

Korpsgeschiedenis met daarin aandacht voor het optreden in Nederlands-Indië.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.

- Vervaart, J., *3-11 R.I.: bataljons-reünie*. Z.p., 1989; 14 blz.
Uitgave ter gelegenheid van de reünie van dit bataljon met aandacht voor het verblijf in Nederlands-Indië in de periode 1945-1950.
KNLWM.

12^e Regiment Infanterie

- Acksen, W.H., *De belevenissen van een reserveofficier in vrede en oorlog*. De Bilt, 1988; 126 blz.
De auteur blikt terug op zijn militaire dienstperiode tussen 1939 en 1949. In 1946-1949 diende hij in Nederlands-Indië. Hij ging er naar toe met het laatste OVW-bataljon 2-12 RI, en was plv. commandant van 1-4 RI en commandant van 3-5 RI. In 1949 reisde hij terug met 2-15 RI.
NIMH; KITLV; KB.
- Erné, B.H., *Bren naar voren partisanen : het O.V.W.-Bataljon 1-12 R.I. op Java*. Groningen/Batavia, 1949; 240 blz.
Gedenkboek van het OVW-bataljon 1-12 RI. Dit bataljon was onderdeel van de X-brigade en was gestationeerd op Oost-Java in Soerabaja en omgeving. Tijdens de Eerste Politie Actie veroverde het Malang en in augustus 1948 keerde het bataljon terug naar Nederland.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KB; KITLV.
- *Tiga Doeabelas. Gedenkboek 3-12 R.I.* Z.n., Groningen, 1951; 327 blz.
Gedenkboek van een bataljon dienstplichtigen, onderdeel van de 2^e Infanteriebrigadegroep van 1 Divisie '7 December' en actief op West-Java.
KITLV; KTOMM; KNLWM.

13^e Regiment Infanterie

- Jorna, T., *Gedenkboek OVW-bataljon Limburg, 2-13 RI*. Roermond, 1994.
(vindplaats onbekend).

14^e Regiment Infanterie

- Boeijen, J.D. van, *De jongens van "Toedjoe Poeloe Doea": herinneringsalbum van het Bataljon 3-14 R.I., 3^e Infanterie Brigade Groep, 1 Divisie "7-December", West-Java 1946-1950*. Mierlo, 2009; 553 blz.
NIMH; KMA; KTOMM; NIOD.
- Doeleman, F., *De medische geschiedenis van een infanterie-bataljon der Koninklijke Landmacht gedurende drie jaar actieve dienst op Java 1946-1950*. Assen, 1955; 235 blz.
De auteur was van 1946 tot 1950 officier van gezondheid bij 3-14 RI van 1 Divisie '7 December'. Het boek behandelt de organisatie en structuur van het bataljon, de medische verzorging ervan en analyseert de verliezen die het bataljon leed.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Kot, W. en J., *Van burger tot veteraan. Bataljon Zeeland: hoe en waar in de periode 1944-1948*. Nieuw-Lekkerland, 2001; 400 blz.
Aandacht wordt besteed aan de formatie van 2-14 RI in Zeeland, de opleiding van het bataljon, de uitzending als OVW'ers, de inzet in West-Java en op Sumatra en de terugreis in 1948.
NIMH.
- Vrande, L.G.W. van de, *Ons groot avontuur: met 2-14 R.I. Bataljon 'Zeeland' naar Indië*. Tilburg, 1948; 152 blz.
Boek over 2-14 RI 'Zeeland', dat onderdeel was van de U-brigade en gelegerd was op Midden-Sumatra. Dit bataljon was een OVW-bataljon en diende in de periode 1946-1948.
NIMH; KNLWM; KITLV.

15^e Regiment Infanterie

- Acksen, W.H., *De belevenissen van een reserveofficier in vrede en oorlog*. De Bilt, 1988; 126 blz.
De auteur blikt terug op zijn militaire dienstperiode tussen 1939 en 1949. In 1946-1949 diende hij in Nederlands-Indië. Hij ging er naar toe met het laatste OVW-bataljon 2-12 RI, en was plv. commandant van 1-4 RI en commandant van 3-5 RI. In 1949 reisde hij terug met 2-15 RI.
NIMH; KITLV; KB.
- *Djokjakarta*. Z.n., z.p., z.j.; 156 blz.
1-15 RI was ingedeeld bij de T-brigade op Midden-Java. Het was een OVW-bataljon dat eerder bestaan had onder de naam X-bataljon. Bijnaam de 'blijvertjes'.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Reijgwart, A.W., *1-15 RI. De Blijvertjes. Onbewust de voorloper van de Mobiele Luchtbrigade*. Hengelo, 2002; 240 blz.
Door veteraan van 1-15 Regiment Infanterie geschreven overzichtswerk.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Wal, A.L. van der, *Djocjakarta, 19 december 1948. De militaire zuiveringsacties bij aanvang der Tweede Politionele Actie*. Den Helder, 1976; 78 blz.
NIMH.

Mitrailleurbataljons

- *Gedenkboek 2^e Mitrailleur-bataljon 1947-1950*. Z.n., Druten, 1951; ongepagineerd.
KTOMM
- Wijngaarden, J.H.P. van, *In memoriam: de gevallen van het 1e Mitrailleur Bataljon C Divisie "7 december" in het voormalig Nederlands-Indië 1946-1950*. Z.n., z.p., 1999; 86 blz.
Onder andere informatie over de gesneuvelden van dit bataljon.
NIMH; KNLWM.

Regiment Stoottroepen

- Ankoné, G.A., *Een palmboom droom*. Delft, 2005; 357 blz.
Bevat voor een klein deel herinneringen aan Indië, 8e bataljon van het Regiment Stoottroepen (8 RS), Java en Sumatra.
KB; KITLV.
- Cleeff, A.S. van, *Een jaar in de tropen, 1948-1949. Het leven en werken van 6 RS in beeld*. Z.p., 1949; 28 blz.
Jubileumuitgave van 401 Bataljon Infanterie (6 RS). Overzicht van de belevenissen van het bataljon in West-Java.
KNLWM; KITLV.
- *De Stoot*. Z.n., z.p., 1980.
Heruitgave van de verzamelde nummers van het tijdschrift *De Stoot*, met daarin de vijf 'Indiënummers' van 1 RS.
NIMH.
- *De vliegende stoter: herinneringen aan 5-RS*. Apeldoorn, 1994; 80 blz.
Volledige heruitgave van de bataljonskrant van 5 RS, dat in 1947 werd uitgezonden.
NIMH; KNLWM.
- Deters, G., *Dagboek van een oorlogsvrijwilliger*. Ede, 1994; 293 blz.
Verslag van een oorlogsvrijwilliger van de stoottroepen (7^e bataljon) over de periode oktober 1945 tot september 1949.
NIMH; KNLWM; KITLV; KB.

- Drunen, J.E.M., *Orde, Rust en Veiligheid: de operationele taak van 6 RS*. Heeze, 1993; 80 blz.
401 Bataljon Infanterie behoorde onder de naam 6 RS tot de 41^e Zelfstandige Infanterie Brigade (F-brigade).
NIMH; KNLWM; KITLV; KB.
- Golde, J. de, *Mijn leven. Autobiografie*. Mook, 2000; 210 blz.
Autobiografisch verslag, onder meer over de diensttijd in Nederlands-Indië bij 5 RS.
NIMH; KITLV.
- Golde, J. de, *De prijs van de macht. Nederlands Oost-Indië* Mook, 2001; 144 blz.
Relaas van Indiëveteraan Jan Janssen, deels gebaseerd op zijn ervaringen bij 5 RS.
NIMH; KITLV.
- Golde, J. de, *Op weg naar de ondergang*. Z.p., 2004; 357 blz.
Autobiografie. Gaat voor een deel over de belevenissen van de auteur bij 5 RS. (zie ook van dezelfde auteur: *Mijn leven. Autobiografie*). Met foto's.
KNLWM; KB; KITLV.
- Janssen, J.A.M.M., P.M.H. Groen en C.M. Schulten, *Stoottroepen 1944-1984*. Utrecht, 1984; 160 blz.
Negen bataljons van het in 1944 opgerichte Regiment Stoottroepen dienden vanaf 1945 in Nederlands-Indië. Eén hoofdstuk is gewijd aan hun optreden in de jaren 1945-1950.
NIMH; KITLV; KTOMM; KMA; KNLWM.
- Kam, P. de, *Het reizende bataljon: herdenkingsboek 8 RS. stoottroepen en KNIL (Gadja Merah) in de Y-brigade 1944-1948*. Hilversum, 1996; 282 blz.
In deze uitgave ruim aandacht voor de periode voorafgaand aan en rond de Eerste Politie Actie.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM; KB.
- Koning, C. de, en L. van de Merkhof, *Voor orde en vrede: De geschiedenis van het 3e bataljon van het regiment Stoottroepen der '7 December divisie'*. Z.p., 1986; 144 blz.
Gedenkboek van de reüniecommissie 'gedenkboek' van 3 RS, dat onderdeel was van 1 Divisie '7 December' op West-Java.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Lach de Bère, R., *5-RS uit en thuis: beknopte weergave in woord en beeld van de geschiedenis van het 5e bataljon van het Regiment Stoottroepen juni 1947 - mei 1950*. Ede, 1997; 24 blz.
Overzicht van 5 RS, dat werd ingedeeld bij de T-brigade. Het bataljon werd gelegerd in Ambarawa, ten zuiden van Semarang, en nam deel aan de Tweede Politie Actie.
NIMH.
- Lodders, J.N., *Van verzet naar rode baret. De geschiedenis van het Regiment Stoottroepen Prins Bernhard*. Assen, 2008, 2^e druk; 58 blz.
NIMH; KB; RSPB.
- Meulenbroeks, G., *Onze tijd in de Oost. Een kittbag vol herinneringen: het reisdagboek van veteraan Geu Meulenbroeks gedurende de vredesstrijd in Oost-Indonesië*. Z.p., 2008; 160 blz.
KB; KITLV.
- Polman, J., *De brutale reis. De eerste tocht naar een nieuwe wereld*. Meppel, 1947; 232 blz.
Reisjournaal van één van de oorlogsvrijwilligers die diende bij het 1 RS. Hij beschrijft de periode vanaf het moment van inscheping op 12 oktober 1945 tot november 1946.
NIMH; KITLV; KNLWM; KB.
- Polman, J., *Orde & Vrede*. Rotterdam, 1950; 28 blz.
Deze verzamelbundel van tien verhalen kan worden beschouwd als het gevolg op *De brutale reis* en het schetst de belevenissen van 1 RS in Midden-Java.
NIMH; KITLV.

- Schenk, G., *Tussen Alcantara en Zuiderkruis 1945-1948, een verhaal over de belevenissen van het III (7^e) Bataljon van het oorlogsregiment Stoottroepen in het voormalig Nederlands Oost Indië*. Z.p., 1999; 148 blz.
Persoonlijke herinneringen van een oorlogsvrijwilliger die deelnam aan de politionele acties.
COGIS.
- Schenk, G. (samensteller), *De Karimata*. z.p., 2000.
Herdruk van verschillende artikelen uit het gelijknamige bataljonsblad van 3 (7) RS.
KNLWM.
- *Verhalen van toen : Regiment Stoottroepen 50 jaar*. Z.n., Ermelo, 1994; 199 blz.
Overzicht van 50 jaar Stoottroepen: hun aandeel tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland, in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea tot en met hun voortbestaan als onderdeel van de Luchtmobiele Brigade.
KB; KNLWM; KITLV.
- Vries, W.C. de, *Het 1ste bataljon Stoottroepen (1 RS) in Indië 1945-1948: Een posthuum eerbetoon aan de 49 gesneuvelden van 1 RS*. Eindhoven, 1994; 34 blz.
Persoonlijke ervaringen van de auteur, in het bijzonder op Midden-Java.
NIMH.
- Wolters-van Trigt, I. en T. Visser, *Duizend dagen Indië. Het dagboek van Jan van Trigt 1945-1948*. Soesterberg, 2007; 403 blz.
Dagboeknotities van Jan van Trigt, 8^e Bataljon van het Regiment Stoottroepen (8 RS), op Celebes, Bali en Sumatra.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.

4. Artillerie

Algemeen

- Bottema, J.K.M., 'De Nederlandse artillerie in Nederlands-Indië. De OVW-afdelingen artillerie. Calmeijer-eenheden'.
Sinte Barbara, jrg. 26 (1974) 1, 73-81.
- Bottema, J.K.M., 'De Nederlandse artillerie in Nederlands-Indië. De artillerie van de 7 December Divisie'.
Sinte Barbara, jrg. 26 (1974) 2, 35-41.
- Bottema, J.K.M., 'De Nederlandse artillerie in Nederlands-Indië. De artillerie van het KNIL'.
Sinte Barbara, jrg. 26 (1974) 3, 22-31.
- Hoffenaar, J., J.P.C.M. van Hoof en J.A. de Moor, *Vuur in beweging. 325 jaar Veldartillerie 1677-2002*. Amsterdam, 2002; 320 blz.
Korpsgeschiedenis met een hoofdstuk over de inzet van de veldartillerie in Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Hoksbergen, R.W., en J. Kroon, *De Nederlandse artillerie vanaf 1945*. Z.p., 1998; 117 blz.
Uitgave Vereniging Officieren Artillerie ter gelegenheid van het vijftigjarig jubileum met daarin ook aandacht voor inzet in Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM.
- Schouten, W.A., en H.B. Evers, 'Het gebruik van de artillerie ingedeeld bij de V-brigade gedurende en na de politionele actie'.
Militaire Spectator, jrg. 118 (1949) 4, 225-236.

4^e Afdeling Veldartillerie

- Harrewijn, H. (samensteller), *Gedenkboek 4^e Afdeling Veld Artillerie. Van Oldebroek tot Oldebroek*. Z.p., 1989; 143 blz.
Verzameling documenten deels gebaseerd op de ervaringen van de auteur. Uitgave ter herinnering aan de terugkeer van de 4 AVA in 1948.
KITLV.
- Harrewijn, J.H., *Uitdaging en antwoord. De vierde afdeling Veldartillerie in de politionele acties*. Breda, 1982; 57 blz.
De 4^e Afdeling Veldartillerie in de periode 1945-1950 in Nederlands-Indië. Deze afdeling behoorde tot de U-brigade die eerst op Java en later op Midden-Sumatra actief was.
NIMH; KITLV.

6^e Afdeling Veldartillerie

- *2 jaar 6^e Afd. Art. KL*. Z.n., Palembang, 1948; 30 blz.
Herdenkingsuitgave van de 6^e Afdeling Veldartillerie die op Zuid-Sumatra was ingezet.
NIMH.

7^e Afdeling Veldartillerie

- Willeumier, J.P., *7^e Afdeling Veldartillerie 1946-1949*. Z.p., 1949; 75 blz.
Gedenkboek in dagboekvorm van de 7^e Afdeling Veldartillerie van de KL. Deze afdeling maakte deel uit van de Z-brigade op Sumatra en bestond uit oorlogsvrijwilligers.
NIMH; KNLWM.

9^e Afdeling Veldartillerie

- Buurkes, H., *We hebben het samen beleefd. 1946-1986 40 jaar 9^e Afdeling Veld Artillerie*. Dordrecht, 1986; 136 blz.
Veertig jaar na de oprichting van de 9^e Afdeling Veldartillerie van de KL verschenen; dit boek geeft de geschiedenis weer van deze afdeling in de jaren 1946-1950 op Noord-Sumatra.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.

2^e Regiment Veldartillerie

- *Foto-album 2^e regiment veldartillerie, 2^e afdeling : ter herinnering aan 3 jaar tropendienst, aangeboden door welzijnsverzorgingsdienst 2-2 RVA*. Ede, 1950; 56 blz.
Foto-album ter herinnering van de drie jaar tropendienst (1947-1950) van het 2^e Regiment Veldartillerie (2^e afdeling) van 1 Divisie '7 December'.
NIMH; KMA; KNLWM; KTOMM.

6^e Regiment Veldartillerie

- Fokkens, J., *Wij werden geroepen... te dienen ons en ons volk*. Z.p., z.j.; 266 blz.
NIMH.
- Molman, H., *[Geschiedenis van het 6^e Regiment Veldartillerie]*. Z.t., z.p., z.j.; afwijkende paginering.
Titelloos verslag van geschiedenis 6^e Regiment Veldartillerie met aandacht voor het optreden in Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM.
- Rade Jr., F., *Ons regimentsdoel 6-RVA*. Amsterdam, 1950; 40 blz.
Afscheidsnummer van het regimentsblad van het 6^e Regiment Veldartillerie. Dit regiment diende vanaf 2 mei 1946 en was onderdeel van 1 Divisie '7 December'.
NIMH; KNLWM.

8^e Regiment Veldartillerie

- *Artillerievuur in de tropen*. Z.n., Den Haag, 1950; 216 blz.
Een gedenkboek met herinneringen aan het 8^e Regiment Veldartillerie (3^e Infanteriebrigadegroep, 1 Divisie '7 December').
NIMH; KMA; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Dommelen, C.M.J. van, *Enige persoonlijke aantekeningen bij het gedenkboek: "Artillerievuur in de tropen": het boek met zijn herinneringen aan het 8ste Regiment Veldartillerie ingedeeld bij de 3^e Infanterie Brigade Groep 1ste Divisie 7 December*. Z.p., 1958; 392 blz.
Auteur was commandant van 8 RVA.
NIMH.

12^e Regiment Veldartillerie

- Venema, R., en J. Meeusen, *Losse flodders 2-12 R.V.A.: Artillerie herinneringen Midden Java '47-'50*. Assendelft, 1994; 164 blz.
Het reilen en zeilen van het 2-12 Regiment Veldartillerie dat werd gelegerd in Semarang. Beide politionele acties komen aan bod.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM; KB.

41^e Regiment Veldartillerie

- Binsbergen, J. van, *3-41 RVA in de tropen..* Leiden, 1950; 144 blz.
Gedenkboek van de 3^e Afdeling van het 41^e Regiment Veldartillerie. Deze afdeling werd ingedeeld bij 1 Divisie '7 December' en opereerde in het Garoetse op West-Java.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Giesing, L., *Brandlucht en Bloedspoor. Dagboek van een Indiëganger*. Sittard, 2008; 283 blz.
Boek gaat over het optreden van 3-41 RVA.
KTOMM.

43^e Regiment Veldartillerie

- Koningsbruggen, H.J.J.M., *43 RVA, de hekkesluiters (19-09-1949 tot 11-11-1950)*. Den Helder, 2001; 41 blz.
Voorname reisverhalen.
KB.

1^e Regiment Luchtdoelartillerie

- *Echte Lua-verhalen: Simon Stevin, Indrapoera, Kramatjati, Kalidjati, Medan, Prapat, Maospati, Mardinding*. Z.n., z.p., z.j.; 97 blz.
Het betreft het 1e Regiment Lichte Luchtdoelartillerie, behorende bij de 1 Divisie '7 December'.
NIMH; KNLWM.
- Klinkert, W., R.U.M.M. Otten en J.F. Plasmans, *75 jaar Luchtdoelartillerie 1917-1992*. Den Haag, 1992; 240 blz.
Korpsgeschiedenis met daarin kort aandacht voor de inzet in Nederlands-Indië 1945-1949.
NIMH; KNLWM; KB.
- Kraamwinkel, G. e.a., *Met opgeheven hoofd: herinneringen van Lua-mannen aan hun diensttijd in Nederlands-Indië 1946-1949*. Amstelveen, 1987; 88 blz.
Het betreft hier het 1^e Regiment Luchtdoelartillerie; Het boek bevat dagboekfragmenten van Lua-personeel en vooral beschrijvingen van het dagelijkse leven.
NIMH; KNLWM; KB.

- Onnen, M., *De luchtartilleriegroep militaire luchtvaart 1947-1949: voortgekomen uit het eerste Regiment Lichte Luchtdoelartillerie*. Lochem, z.j.; 202 blz.
Herinneringen aan onder meer de oprichting, de acties, de dagelijkse werkzaamheden en de verplaatsingen van deze luchtartilleriegroep. Het personeel van deze uit zes batterijen bestaande Lua-groep werd in 1947-1949 onder bevel gesteld van de militaire luchtvaart.
NIMH; KTOMM.
- Straus, J., 'Vliegveldbewaking in Nederlands-Indië'.
Militaire Spectator, jrg. 117 (1948) 7, 428-430.
- Ward, O.G., *Militaire Luchtvaart van het KNIL in de naoorlogse jaren 1945-1950*. Houten, 1988; 382 blz.
Op de bladzijden 214-241 worden de ervaringen van de Lua-groep van de ML behandeld.
NIMH; KB; KITLV.

5. Cavalerie/pantsertroepen

Algemeen

- 'Eskadrons Vechtwagens in Indië'.
Mededelingen van de Vereniging Officieren Cavalerie, jrg. 33 (1972) 4, 115-120.
- Bartels, J.A.C., *Vier eeuwen Nederlandse cavalerie*. 2 delen. Amsterdam, 1987; 238/261 blz.
Tweedelige korpsgeschiedenis met daarin ruime aandacht voor het optreden in Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM; KITLV; KB.
- Goes, A. van der, 'Met het 1e verkenningsregiment naar Indië'.
Mededelingen Vereniging Officieren Cavalerie, jrg. 48 (1988) 2, 11-16 en 3, 13-17.
- Heshusius, C.A., 'Het gebruik van tanks in Nederlands-Indië'.
Militaire Spectator, jrg. 116 (1947) 6, 348-353; 9, 515-518; 10, 557-569; 12, 715-728; en jrg. 117 (1948) 2, 109-117.
- Heshusius, C.A., *KNIL Cavalerie 1814-1950: geschiedenis van de cavalerie en pantsertroepen van het Koninklijk Nederlands-Indische Leger*. Den Haag, 1978; 100 blz.
Chronologie van de cavalerie en de pantsertroepen; oprichting, organisatie, ontwikkeling, inzet en terugkeer naar Nederland. Met foto's.
NIMH; KNLWM; KB; KITLV.
- *Huzaren van Boreel 1813-1963*. Z.n., Amersfoort, 1963; 61 blz.
Gedenkboek waarin beknopt aandacht voor de cavalerie-eenheden die in de Indonesische archipel werden ingezet. Met een schematisch overzicht.
NIMH; KMA; KNLWM.
- Wit, G.H.O. de, 'Informatie met betrekking tot de Stuart-tank'.
Mededelingen van de Vereniging Officieren Cavalerie, jrg. 39 (1978) 2, 160-164.

1^e Eskadron PAW (Pantserwagens)

- *Het eerste Eskadron Pantserwagens: Regiment Huzaren van Boreel 10 januari 1946- 22 oktober 1949*. Z.n., Amsterdam, 1949; 171 blz.
Het 1^e Eskadron kwam in 1946 in Nederlands-Indië aan en bestond uit OVW-ers. Het eskadron was ingedeeld bij de Z-brigade en werd ingezet rond Medan op Noord-Sumatra.
NIMH; KITLV; KMA; KNLWM.

2^e Eskadron PAW

- Hartog, L. de, 'Herinneringen aan de Stuart-tank'.
Mededelingen van de Vereniging Officieren Cavalerie, jrg. 40 (1979) 1, 20-27.

3^e Eskadron PAW

- *Fotoherdenkingsboek van het 3^e eskadron pantserwagens: regiment Huzaren van Boreel 10-1-1946 - 20-10-1949*. Z.n., Groningen, 1985; 284 blz.
Herinneringsboek met foto's en kaarten.
NIMH; KB; KITLV.
- Schmidt Crans, P.H.A., *Tussen eskadron en squadron. Beknopte autobiografie van een oorlogsvrijwilliger*. Soest, 2002; 77 blz.
Het persoonlijke verhaal van een oorlogsvrijwilliger van het 3^e Eskadron Pantserwagens.
NIMH; KNLWM; KB; KITLV.

4^e Eskadron PAW

- Jonge, M.W.C. de, *Mijn ruiters: ervaringen als commandant van het 4^e Eskadron Pantserwagens, Huzaren van Boreel tijdens de politionele acties (1947-1949) in toenmalig Nederlands-Indië*. Zierikzee, 2008; 338 blz.
NIMH; KMA; KTOMM; NIOD.
- Laak, G.J. van de (samensteller), *Het experimentele gepantserde jeppeloton: 4^e Eskadron Pantserwagens Regiment Huzaren van Boreel 1947-1950*. Hengelo, 1997; ongepagineerd.
Het jeppeloton bestond uit vrijwilligers uit het eskadron. Technisch boek; veel informatie over wagens, uitrusting en bewapening.
KNLWM.
- Laak, G. van de, *Belevenissen van een stormpionier van het 4^e Eskadron Pantserwagens : 15 juli 1946 - 19 april 1950*. Hengelo, 1995; 157 blz.
Auteur werd bij de V-brigade geplaatst in Bandoeng. Hij nam deel aan beide politionele acties. De eerste vanuit Gombong en Banjoemas, de tweede vanuit Soerakarta (Solo).
NIMH; COGIS; KNLWM; KITLV.

6^e Eskadron PAW

- Joncheere, J.M.P. de, en J.M.J.G. Balendong, *Gedenkboek uitgegeven ter gelegenheid van het tweejarig bestaan van het 6^e Eskadron Pantserwagens Regiment Huzaren van Boreel*. Semarang, 1948; 63 blz.
Het 6^e Eskadron was een onderdeel van de W-brigade. Voor de Eerste Politionele Actie had deze brigade als operatiegebied het rayon Tjimahi met als hoofdkwartier Bandoeng.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.

2^e Regiment Huzaren van Boreel

- Bartels, Jacques, *Tropenjaren: pelopors en patrouilles. Het dienstplichtig 2^e eskadron Huzaren van Boreel in Nederlands-Indië 1947-1950*. Amsterdam, 2008, 469 blz. Herinneringen van dienstplichtige huzaren aan hun diensttijd in Indië gebaseerd op dagboeken en brieven. De uitgave bevat ook brieven van de commandant van het eskadron, majoor J.A.C. Bartels, en is voorzien van een inleiding over de achtergrond en van het conflict en van een nabeschouwing met onder meer aandacht voor het leven van de huzaren na terugkeer uit Indië. Tevens wordt in één hoofdstuk uitgebreid aandacht gegeven aan Huzaren in voorheen Duitse krijgsdienst.
NIMH; KITLV; KB; KMA; KNLWM.
- Besten, C. den, *Java-Jaar 1947 - november – 1948*. Z.n., Utrecht, z.j.; 87 blz.
Dagboek van het 3e Peloton van het 2e Eskadron van de 2e Afdeling van het Regiment Huzaren van Boreel. Herdenkingsboek in dagboekvorm.
KTOMM.

- Besten, C. den, *Java-Jaar II*. Z.n., Utrecht, z.j.; 85 blz.
Dagboek van het 3e Peloton van het 2e Eskadron van de 2e Afdeling Regiment Huzaren van Boreel. Het dagboek loopt tot en met 13 april 1950. Vervolg op *Java-Jaar 1947 - november – 1948*.
KTOMM.
- Molenaar, L., *Herinneringen aan mijn jaren als dienstplichtig militair tijdens de politionele acties in voormalig Nederlands-Indië*. Zaandam, 2010; 76 blz.
NIMH.
- Somerwil, C.A. (red.), *Ons Eskadron: gedenkboek van het Derde Eskadron van de Tweede Afdeling Regiment Huzaren van Boreel maart 1947-april 1950*. Haarlem, 1950; 289 blz.
Gedenkboek van het 3^e Eskadron van de 2^e Afdeling Regiment Huzaren van Boreel. Het bestrijkt de periode maart 1947-april 1950. Het eskadron bestond uit dienstplichtigen.
NIMH; KITLV; KB.

3^e Eskadron VEW (Vechtwagens)

- Hartog, L. de, 'Herinneringen aan de Stuart-tank'.
Mededelingen van de Vereniging Officieren Cavalerie, jrg. 40 (1979) 1, 20-27.

5^e Eskadron VEW

- Buissink, L.M.B., en A.J. Habers (samenstellers), *5^e Esk VEW. - 1^e Esk PAW 1947-1950*. Nijkerk, 1950; 143 blz.
Het 5^e Eskadron Vechtwagens werd in 1948 naar Noord-Sumatra uitgezonden. Het eskadron bestond gedeeltelijk uit KL-dienstplichtigen en gedeeltelijk uit KNIL-militairen.
NIMH; KITLV.

6^e Eskadron VEW

- Wit, G.H.O. de, en B. de Jong, *Binnen 20 minuten gereed*. Amersfoort, 1979; 163 blz.
Het 6^e Eskadron Vechtwagens KL/KNIL 1947-1950 en LTD 716/III. Het eskadron was gelegerd in Midden-Java. Het was een onderdeel van de V-brigade.
NIMH; KMA; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Wit, G.H.O. de, 'De Stuarttank in de Bernhardkazerne'.
Mars et Historia (1985) 1, 37-41; 2, 79-82.

7^e Eskadron VEW

- Osch, G. van, 'Het 7^e eskadron Vechtwagens (7 VEW) KNIL/KL'.
Mededelingen van de Vereniging Officieren Cavalerie, jrg. 34 (1973) 1, 36-42.

8^e Eskadron VEW

- *Rapport uit Porrong*. Z.n., Schiedam, 1950; 184 blz.
Gedenkboek van het 8^e Eskadron Vechtwagens van het Regiment Huzaren van Boreel dat vanaf begin 1948 actief was op Oost-Java. Met een voorwoord van de commandant J.D. Backer.
NIMH; KNLWM.

9^e Eskadron VEW

- Iongh, D. de, 'Het negende eskadron vechtwagens (VEW 9): het noodverbandeskadron'.
Mars et Historia 36 (2002) 1, 30-38.

Verkenningeskadrons

- Ameling, F., *Dienstplicht in Indië. 43 ZVE. Herinneringen van Fred Ameling*. Maarheeze, 2008; 136 blz. NIMH.
- *Gedenkboek 43^e Zelfstandige Verkenningeskadron*. Dit eskadron bestond uit KL-dienstplichtigen. (vindplaats onbekend).
- Osch, P.M. van en N.M. Hart, *42 PAW. Belevissen van een eskadron cavalerie Java, 1949-1950*. Z.p., 2006; 106 blz.
Bij een aankomst in Nederlands-Indië werd 42 ZVE omgedoopt in 42 PAW. KTOMM.
- Wester, P.T., *Dilarang Masoek (Verboden toegang). Java '48-'49*. Soest, 2008; 518 blz.
Boek bevat de ervaringen van de auteur als dienstplichtig soldaat in Nederlands-Indië bij 41 ZVE. NIMH.

6. Genie

Algemeen

- Dijkstra, L.C., 'Een terugblik naar de jaren 1945-1949'. *Genie*, jrg. 27 (1977) 8, 186-197.
- Elands, M. e.a., *250 jaar Genietroepen 1748-1998*. Den Haag, 1998; 330 blz.
Hoofdstuk 3 behandelt het optreden van de genietroepen in Nederlands-Indië in de periode 1945-1950. NIMH; KITLV; KB; KNLWM.
- Elands, M., en L.C. Dijkstra, 'General Engineering in Nederlands-Indië 1945-1950'. *Militaire Spectator*, jrg. 167 (1998) 5, 219-224.
- Ham, M.L. van, 'De Genie in voormalig Nederlands-Indië'. *Genie*, jrg. 21 (1971) 6, 143-150; 7/8, 159-166
- Kroes, J., 'Genietroepen op Java'. *Genie*, jrg. 7 (1957) 5, 143-149; 6, 162-171; 9, 256-267.
- Westerop, W. Th. van, *Herinneringen aan mijn diensttijd bij het 1^e Regiment Pioniers en het 42^e Genie Bruggen Peloton*. Eindhoven, 1994; 61 blz. KNLWM.

Geniebataljon 1 Divisie '7 December'

- Koevoets, N.A.J., en H.A. Embden, *Pioniers overzee : de geschiedenis van het bataljon genietroepen van de eerste divisie "7 december" ("C" divisie) 1945-1950*. Leiden, 1950; 339 blz.
Dit bataljon dienstplichtigen omvatte de 11^e, 12^e en 13^e Genieveldcompagnie. NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Roos, L. (red.), *Pioniers overzee, 1946-1949; 1946-1996: halve eeuw herinneringen*. Den Haag, 1996; 28 blz.
Herdenkingsboek uitgegeven door de Herdenkingscommissie 1^e Bat. Genietroepen, 1^e Div. '7 December'. KNLWM.

2^e Genieparkcompagnie

- *2^e Genie Park cie te Bandoeng - Batavia - Semarang - Purwokerto - Tegal - Djokja - Solo en Magelang, 1947-1950.* Z.n., z.p., 1950; 72 blz.
Deze bij de B-divisie ingedeelde compagnie bestond uit OVW'ers, aangevuld met dienstplichtigen.
KNLWM; KITLV.

4^e Genieveldcompagnie

- Veenschoten, J.G. van, en M.W. van den Broek, *Kroniek van een Genie Veld Compagnie in de tropen. De geschiedenis van de 4^e Genie Veldcompagnie van 1946 t/m 1949.* Eindhoven, 1988; 43 blz.
Deze compagnie was ingedeeld bij de B-divisie. Boek op basis van aantekeningen van J.G. Veenschoten. Rode draad is de zoektocht naar de neergestorte Dakota 972.
KITLV; KNLWM.

5^e Genieveldcompagnie

- Korremans, C.N.W., *De geschiedenis van de 5^e Genie Veldcompagnie 1946-1949: Nederland, Engeland, Java.* Z.n., z.p., 1987; 216 blz.
De geschiedenis van de 5^e Genieveldcompagnie, onderdeel van de T-brigade.
NIMH; KNLWM.

6^e Genieveldcompagnie

- Waterreus, J.C. (samensteller), *Awes 515: herinneringen aan de zwerftochten der 6^e Genie-Veldcompagnie verteld door verschillende leden van dit onderdeel.* Z.p., 1951; 112 blz.
Gedenkboek van de 6^e Genieveldcompagnie die actief was op Oost-Java in de periode 1946-1949. Deze compagnie bestond uit OVW-ers en dienstplichtigen.
NIMH; KITLV.

8^e Genieveldcompagnie

- Elizen, J.G.M., *Genist tot in de kist.* Bussloo, 1992; 183 blz.
De persoonlijke belevenissen in dagboekvorm van een genist tijdens de periode van de politionele acties.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM.

10^e Genieveldcompagnie

- Looyen-van Reusel, M.C.A. e.a., *“Ons Dagboek” 1946-1950: 2^e peloton 10^e Genie Veldcompagnie.* Z.p., 1989; 225 blz.
Gedenkboek over de jaren op Java van genoemd geniepeloton, geschreven aan de hand van verschillende dagboeken, brieven en de dagrapporten van luitenant P.J.M. Looyen.
NIMH; KITLV.

12^e Genieveldcompagnie

- Alberda, J.E., *Het trommeltje. Herinneringen 1944-1949.* Deel 2. Z.p., 2001; 88 blz.
In eigen beheer uitgegeven herinneringen van een veteraan van de 12^e Genieveldcompagnie dat als onderdeel van 1 Divisie ‘7 December’ op West-Java is ingezet.
NIMH; KNLWM.

14^e Genieveldcompagnie

- Müller, M., P. van den Roovaart en H.A. Franssen, *Herinneringsboek der 14^e Genie Veld Compagnie, januari 1948 tot juni 1950.* Z.p., 1950; 53 blz.
Herinneringsboek met chronologisch overzicht en enkele afzonderlijke verhalen van de verschillende pelotons (1^e, 2^e en het Electro-Mechanisch). Ze werkten veel samen met 1-1 RI, 4-2 RI, 3-3 RI.
KNLWM; KITLV.

15° Genieveldcompagnie

- Sikkens, A., *15° Genie Veld Compagnie 30 juni 1947 - 29 juni 1950 : geschiedenis van een dienstplichtig soldaat*. Vorden, 1999; 154 blz.
Het betreft een soldaat van het 1^e peloton van de 15° Genieveldcompagnie
NIMH; KNLWM; KB.

43° Genieveldcompagnie

- Groen, J.M.H., *'De sobats van Co Groen'. 43 Genieveldcompagnie in Nederlands-Indië 1949-1950*. Ede, 2010; 480 blz.
KMA.

16° Compagnie Legergenietroepen

- Seijn, W.K., 'Enige werken uitgevoerd door de 16° Cie Legergenietroepen'. *Militaire Spectator*, jrg. 116 (1947) 11, 614-626.
- Seijn, W.K., 'Technische werkzaamheden uitgevoerd door het Korps Genietroepen van de B-divisie in West- en Midden-Java voor, tijdens en na de politionele actie 1947'. *Militaire Spectator*, jrg. 118 (1949) 6, 335-349.

7. Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee

- Alberts, M., *Ach, wat is belangrijk?* Beek-Ubbergen, 1995; 137 blz.
Verslag van de auteur over zijn ervaringen tijdens de Tweede Wereldoorlog en in Nederlands-Indië bij het KMP/KMar ten tijde van de politionele acties.
COGIS; KNLWM.
- Jonge, J.A. de, *Zonder vrees en blaam. 175 jaar Koninklijke Marechaussee*. Amsterdam, 1989; 232 blz.
Korpsgeschiedenis met daarin aandacht voor het optreden in Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM; KB.
- Jongen, H., *Agent in Indië. Dagboekbrieven van een MP'er (1949-1950)*. Zutphen, 2007; 416 blz.
Selectie van dagboekbrieven die Henk Jongen als dienstplichtig militair bij de Militaire Politie in Indonesië schreef.
NIMH; KITLV; KB.
- Jorna, T., *Camouflagedpak, politiepet en narrekap*. Roermond, 2000; 107 blz.
Persoonlijk relaas van de auteur die diende bij de Marechaussee en bij het Korps Rijkspolitie. Hij werd in 1946 gelegerd in Semarang. 2-6 RI, 2-13 RI en 5-5 RI komen ook aan bod
NIMH; KITLV.
- Kerkhof, F., *Duizend dagen*. Helmond, 1984; 511 blz.
Dagboek van de schrijver die als dienstplichtige werd uitgezonden en ingedeeld was bij het KMP/KMar op Sumatra (1947-1950).
NIMH; KITLV; KB.
- Peters, P.G., *Gezagsgetrouw: van buitenpost naar... buitenpost*. Vught, 1992; 34 blz.
Herinneringen van een Indiëveteraan aan zijn diensttijd bij het KMP/KMar, waarin hij deelnam aan diverse acties.
NIMH; COGIS; KITLV; KB (nieuwe verbeterde uitgave Vught, 1999; 62 blz.).
- Poels, H.G., *Ruim 50 jaar dienstplicht bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee*. Buren, 1997, 51 blz.
Museumbrochure nummer 10, met ook aandacht voor de 'Indische' periode.
NIMH; KB.

- Spronk, E.N., *De geschiedenis van het Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee in Nederlands-Indië 1945-1951*. Deel 1. Buren., 1996; 28 blz.
Deel 1: het ontstaan van het korps. Korpsgeschiedenis vanaf de oprichting van het 1e Bataljon Militaire Politie in 1946. Dit bataljon was ingedeeld bij de U-, V- en W-brigade.
NIMH; KNLWM; KB.
- Veen, A.J. van, *Tjampoer marechéplisie: Het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee in Nederlands-Indië: 1945-1951*. Amsterdam, 1991; 112 blz.
Herinneringsboek en overzichtsgeschiedenis van het optreden van de militaire politie en marechaussee in Nederlands-Indië.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Veen, A.J. van, *Militaire politie in Nederlands-Indië 1945-1951*. Amsterdam, 1997; 416 blz.
Aanvulling op het in 1991 verschenen boek *Tjampoer marechéplisie: Het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee in Nederlands-Indië: 1945-1951*. Het beschrijft de periode van de opkomst en de opleiding van de militairen tot en met de terugkeer naar Nederland.
NIMH; COGIS; KNLWM; KTOMM.
- Walles, G.C., *De geschiedenis van het Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee in Nederlands-Indië en Indonesië*. Deel 2. Buren, 2003; 38 blz.
In dit deel aandacht voor de periode rond de soevereiniteitsoverdracht en de nadagen van de Nederlandse aanwezigheid in de Gordel van Smaragd.
NIMH; KB.

8. Aan- en afvoertroepen

Algemeen

- Luyting, M., 'De Aan- en Afvoertroepen in Indonesië 1946-1950'.
Armamentaria, afl. 26 (1991) 70-82.
- Peters, H.C., *Je moet nu gaan*. Franeker, 1990; 200 blz.
Over de diensttijd van een AAT'er in Nederlands-Indië in de jaren 1946-1949.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM.
- Poel, H., 'De Aan- en Afvoertroepen in Indië'.
Militaire Spectator, jrg. 116 (1947) 3, 151-155; 9, 505.
- Roozenbeek, Herman (red), *In dienst van de troep. Bevoorrading en transport bij de Koninklijke Landmacht*. Amsterdam, 2008; 384 blz.
Overzichtswerk met daarin een hoofdstuk over de bevoorrading en transport in Nederlands-Indië in de jaren 1945-1950.
NIMH; KB; KNLWM; KMA; KTOMM.
- Roozenbeek, H., *Tilburg als militaire stad*. Den Haag, 1993; 136 blz.
Brochure met onder meer de korpsgeschiedenis van de AAT, waarin aandacht voor het optreden van de AAT in Nederlands-Indië (blz. 108-111).
NIMH; KB; KNLWM.
- *Wel en wee der A.A.T.* 3 delen. Z.n., z.p., 1980; 128/128/256 blz.
Geschiedenis van de Aan- en Afvoertroepen (AAT) in Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM; KITLV; KMA.

1^e Compagnie AAT

- Gellekink, A.B., *Hallo, hallo, hier zijn we weer... Henk Wieringa in Nederlands-Indië (1946-1949)*. Enschede, 1999; 218 blz.
Gebaseerd op een briefwisseling van Henk Wieringa en zijn familie. Hij werd geplaatst bij 3-1 AAT en

zijn eerste standplaats was Batavia, waar hij tot aan de Eerste Politionele Actie verbleef. Zijn laatste standplaats was Wangoeredja.
NIMH; COGIS; KITLV.

7^e Compagnie AAT

- Peters, J.P.H., *2046: 7^e AAT-compagnie OVW'ers*. Venlo, 1999; 192 blz.
Bestrijkt de periode 1946-1949.
NIMH; KITLV; KNLWM; KB.

15^e Compagnie AAT

- Hendrikse, D., *Tropenrit 15 AAT*. Z.p., 1950; 48 blz.
Gedenkboek van de 15^e Compagnie AAT. In november 1946 vertrok zij naar Java. In maart 1950 kwam het onderdeel weer terug in Nederland.
NIMH; KITLV; KNLWM.

16^e Compagnie AAT

- Warner, B., *Dwars door Zuid-Sumatra*, Hengelo, ca. 1950; 88 blz.
Gedenkboek van de 16^e Compagnie AAT ter gelegenheid van het vertrek uit Zuid-Sumatra.
KNLWM; KITLV.

35^e Compagnie AAT

- Vries, J.G. de., *Met 35 A.A.T. op Noord-Sumatra*. Enkhuizen, 1950; 55 blz.
Herdenkingsalbum van de 35^e Compagnie AAT die in de jaren 1948-1950 op Noord-Sumatra werd ingezet.
NIMH; KITLV.

37^e Compagnie AAT

- Schotsman, J. (samensteller), *37 A.A.T. Een jaar in de tropen, 20 februari 1949* Z.p., 1949; 79 blz.
Boek van de 37^e Compagnie AAT, die actief was op Oost-Java. Toegevoegd was een peloton KNIL-militairen van de voormalige 22^e Compagnie AAT.
NIMH; KNLWM; KITLV.

42^e Compagnie AAT

- *42 AAT in Indonesië. De 42^e Cie. Aan- en Afvoertroepen overzee*. Z.n., z.p., z.j.
KNLWM.

9. Geestelijke Verzorging

- Donckers, A.J., *God bij het leger in de kolonie. Een geschiedenis van het pastoraat als geestelijke verzorging in Nederlands-Indië, 1807-1950*. Budel 2004; 512 blz.
Hoofdstuk 5 beschrijft de Rooms-Katholieke geestelijke verzorging en het werk van de legeraalmoezeniers tijdens het militaire optreden in Indië 1946-1950.
NIMH; KTOMM; KB; KITLV; KMA; KNLWM.
- Goossens, L.A.M., *Soldaat in Indië: dagelijkse belevenissen*. Amsterdam, z.j.; 79 blz.
Samengesteld door legeraalmoezenier Goossens, in opdracht van het Katholiek Thuisfront. Diverse bijdragen zijn eerder verschenen in *Wapenbroeders*.
NIMH; KNLWM.

- Kluis, A.T.W. de, *Een schaduw tegen de hitte. Prekenbundel*. Den Haag, 1949; 314 blz.
Een prekenbundel voor die legeronderdelen die de legerpredikant niet geregeld kon bezoeken.
KNLWM; KITLV.
- Kluis, A.T.W. de, *Hallo mannen. Twaalf toespraken tot de Nederlandse militairen*. Den Haag, 1948; 64 blz.
Twaalf teksten van radiotoespraken ten behoeve van de militairen in Nederlands-Indië. Met illustraties van P. Jansen.
NIMH; KNLWM; KB.
- Kluis, A.T.W. de, *10.000.000 in een bloempot en daar moet u ook nog bij*. Den Haag, 1948; 48 blz.
Boekje voor militairen die teruggingen naar Nederland met daarin informatie ten behoeve van een soepele demobilisatie en aanpassing aan het burgerleven.
KNLWM; KITLV.
- Kluis, A.T.W. de, *Geeft ... acht! Reveille, appèl, voor de dokter, instructie, inspectie, taptoe*. Den Haag, 1948; 125 blz.
Serie boekjes over 'De dag van de soldaat'; het soldatenleven beschreven en verbeeld.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Kluis, A.T.W. de, *Ik mis hem zo*. Den Haag, 1949; 79 blz.
De auteur was legerpredikant en deze uitgave werd geschreven voor degenen die achterbleven in Nederland.
NIMH; KNLWM.
- Koningsberger, J.C., en H. Fonteyn, *Met de stoottroepen naar Indië. Dagboeknotities van veldprediker J.C. Koningsberger*. Z.p, 2009; 75 blz.
NIMH; KTOMM; RSPB.
- Sillevius Smit, J.H., *Met onze mariniers naar Indië*. Amsterdam, 1947; 70 blz.
Persoonlijke ervaringen van de schrijver, hoofdvlottpredikant van de Koninklijke Marine in Nederlands-Indië.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Wentholt, J.G.J.M., *Priesters in krijgstenue. De aalmoezeniers in de Nederlandse krijgsmacht*. Amsterdam, 1993; 216 blz.
Studie over de katholieke geestelijke verzorging binnen de krijgsmacht met daarin ook aandacht voor de geestelijke verzorging in Nederlands-Indië.
NIMH; KB, KNLWM.

10. Geneeskundige dienst

- *35 HpVA*
Uitgave van het afdelingsblad 'De Schakel' 1947-1950 in boekvorm.
(vindplaats onbekend).
- Alders, T. e.a, *7 December Divisie: 2^e Geneeskundige afdeling: 2^e Hulpverbandplaats Afdeling: 1946-1949 Herinneringen*. Hengelo, 1996; 83 blz.
Herinneringsboek van de in Assen geformeerde 2^e Geneeskundige Afdeling. Gebaseerd op dagboeken, albums en krantenartikelen. De afdeling was gelegerd in Depok.
NIMH.
- Bergen, L. van, 'Een onmisbare schakel. Het Rode Kruis in Indonesië 1945-1950'.
Militaire Spectator, jrg. 165 (1996) 6, 269-277.

- Geelen, H.J. van, *Van hospitaalsoldaten tot Geneeskundige Troepen*. Z.p., 1969; 125 blz.
Uitgave ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van het Regiment Geneeskundige Troepen. Bevat lijst met geneeskundige onderdelen in Nederlands-Indië.
NIMH; KMA.
- Helvoort, A. van e.a., *De verzwegen oorlog: dagboek van een hospik in Indië 1947-1950*. Groningen, 1988; 184 blz.
Van Helvoort was ingedeeld bij de 34^e Hulpverbandplaatsafdeling op Oost-Java.
NIMH; KITLV.
- Hoogeboom, G.C. (samensteller), *43^e Hulpverbandplaatsafdeling 1949-1951*. Maastricht, 1999; 112 blz.
Herinneringen aan de 43^e Hulpverbandplaatsafdeling gebaseerd op persoonlijke verhalen en foto's. De afdeling zat op meerdere plaatsen in Indië. Inclusief namenlijst van de afdeling.
NIMH; KNLWM.
- Kalmeijer, N. (samensteller), *Het boek van 41 HpVA 1948-1950: Geneeskundige troepen*. Z.p., 1993; 179 blz.
Het betreft een uitgave van de 41^e Hulpverbandplaatsafdeling die vanuit Meppel werd uitgezonden naar West-Java. Voorzien van foto's en tekeningen.
NIMH.
- Kamp, A. van de, *Een onverwerkte ervaring: militaire psychiatrie ten tijde van de politonele acties in Indonesië*. Z.p., 2009; 48 blz.
COGIS.
- Kolenberg, P.G.G., *Achter de bergen lag de toekomst. Momentopname 1^e HpVA C-Divisie 7 December*. Z.p, 1985.
Reünie-uitgave voor veteranen van deze hulpverbandplaatsafdeling.
(vindplaats onbekend).
- Kramer, W., 'Divisiepsychiater, ervaringen in de tropen'.
Nederlands Militair Geneeskundig Tijdschrift, 3 (1950) 326-342.
- Laan, Y. van der, *Ada goela, ada semoet: de 3^e Geneeskundige Afdeling in Eibergen en de 6^e Hulp Verbandplaats op Sumatra*. Drachten, 1988; 187 blz.
Gedenkboek over de jaren 1947-1950 van de manschappen van de 3^e Geneeskundige Afdeling die op Sumatra de 6^e Hulpverbandplaatsafdeling heette.
NIMH; KITLV.
- Mooij, W., *Het Indisch avontuur tegemoet*. Den Haag, 1978; 71 blz.
De schrijver was in de jaren 1947 en 1948 directeur van het Militair Hygiënisch Instituut te Batavia. In dit boek doet hij verslag van zijn ervaringen in die periode.
NIMH; KITLV.
- Rosheuvel, Ch.A., *Van west naar oost. De rol van de Curaçaose Rode-Kruiskolonne in het voormalig Nederlands-Indië*. Zutphen, 1989; 277 blz.
In deze publicatie beschrijft de auteur o.m. zijn ervaringen als militair bij de geneeskundige dienst in Nederlands-Indië in de jaren 1945-1948.
NIMH; KITLV.
- Slotboom, M.G.H., *Militaire psychiatrie in Nederland. De opvang van Nederlandse militairen tussen 1945-1965*. Z.p., 2008; 60 blz.
COGIS.
- *Verslag betreffende de Geneeskundige Dienst der Mariniers Organisatie in Indonesië over de periode vanaf 19 december 1948 tot aan haar opheffing op 1 mei 1950*. Z.n., z.p., 1950; 51 blz.
Bundeling rapportages van de Geneeskundige Dienst der Mariniers met medische gegevens en statistieken.
NIMH.

- Vriesendorp, F., *Wij van de 4^e Hulpverbandplaats*. Borculo, 1951.
Herdenkingsboek van 4 HpVA.
(vindplaats onbekend).

11. Gravendienst/erevelden/gedenktekens

- Bennink, H. en P.A.M. de Groot, *Bezetting en verzet II: het heldengedenkteken in de Dijkstraat. Herdenkingsplaats voor alle Lichtenvoorders die door oorlogsgeweld in de periode 1940-1950 zijn omgekomen. Orde en vrede in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea*. IJzerloo, 2007; 344 blz.
Herdenkingsboek voor de mannen van Lichtenvoorde die als vrijwilliger of dienstplichtige naar Indonesië zijn gezonden. Bevat lijst met namen van de mannen die niet meer zijn teruggekomen.
KB.
- *De gravenserie in Zuid-West Pacific*. 6 delen. Z.n., Bandoeng, ca. 1947-1951.
Op de erevelden van Indonesië liggen burgers en militairen begraven die zijn omgekomen tijdens de Tweede Wereldoorlog in Azië, alsmede militairen die zijn omgekomen in de periode 1945-1950.
Deel I: 1947 - Het tijdelijke Columbarium; 46 blz
Deel II: 1949 - Het ereveld Menteng Poelo (Batavia) en het columbarium met aula; 80 blz.
Deel III: 1950 - Het ereveld Pandu te Bandoeng; 96 blz.
Deel IV: 1951 - Het ereveld Surabaia; 100 blz.
Deel V: 1951 - Het ereveld Tillemapplein (Semarang); 50 blz.
Deel VI: 1951 - Het ereveld Antjol te Djakarta; 71 blz.
NIMH (delen 1, IV en V); KNLWM (alle delen); KITLV (deel II).
- Kooistra, J., *Laatste bericht. Ereveld van Indië en Nieuw-Guinea*. Leeuwarden, 2007; 800 blz.
Biografische gegevens van 5300 Nederlandse en Indonesische militairen van de Koninklijke Landmacht, het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger en de Koninklijke Marine, die omkwamen tijdens de dekolonisatiestrijd in Indonesië en Nieuw-Guinea (1945-1962).
NIMH; KTOMM; KITLV.
- *Nederlandse erevelden in Indonesië*. Z.n., Den Haag, 1998; ongepagineerd.
Informatiemap uitgegeven door de Oorlogsgravenstichting. Informatie over diverse erevelden, zowel in Nederland als in Indonesië.
NIMH.
- *Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962: Palmam qui meruit ferat - Ere wie ere toekomt*. 5 delen. Z.n., Melick, 1996.
Deel 1: Een burgerinitiatief; 35 blz.
Deel 2: Slagorde Nederlandse troepen van de krijgsmacht overzee in 1945-1962; 53 blz.
Deel 3: Slagorde Koninklijk Nederlands Indisch Leger van de krijgsmacht overzee in 1945-1962; 17 blz.
Deel 4: 'Roll of honour', verlieslijst van Koninklijke Marine, Koninklijke Landmacht, en Luchtvaarttroepen van de krijgsmacht overzee in 1945-1962; 73 blz.
Deel 5: 'Roll of Honour', verlieslijst van het Koninklijk Nederlands Indisch Leger van de krijgsmacht overzee in 1945-1962; 66 blz.
NIMH; KNLWM.
- Sluiter, A., 'Het Nationaal Indiëmonument 1945-1962'.
Genie (1993) 1, 9-15.
- *Ter herinnering 1946-2006. Oorlogsgravenstichting*. Den Haag; 2006; 80 blz.
NIMH; KTOMM; KMA; KNLWM.

12. Inlichtingendienst

- Roo, J.F. de, 'De militaire inlichtingendienst in de gepacificeerde gebieden van Indonesië'. *Militaire Spectator*, jrg. 117 (1948) 12, 743-746.

13. Intendance

- Cats, B.C., 'De Intendance in voormalig Nederlands-Indië 1946-1950'. *'t Kontakt. Uitgave van de Vereniging Logistiek Reünie Contact*, jrg 24 (maart 2001) , jrg. 24 (juni 2001) 12-15, jrg. 24 (sept. 2001) 13-16, jrg. 24 (dec. 2001) 8-12.
- Leeuwen, G.I. van, *De Intendance in het voormalig KNIL*. Culemborg, 1958; 62 blz. Het vierde hoofdstuk handelt over de Verplegings- en Transportdienst in de periode 1946-1950. NIMH; KITLV.
- Schut, J., 'De Territoriale Verplegings- en Transportdienst in Nederlands-Indië'. *Militaire Spectator*, jrg. 118 (1949) 6, 329-334.

14. Juridische Dienst

- Bals, K., en M. Gerritsen, *De Indonesië-weigeraars*. Amsterdam, 1989; 120 blz. Studie over de militairen die weigerden naar Indië te gaan, 1946-1949. NIMH; KNLWM; KITLV; KB.
- Erk, J.P. van, 'De berechting van de Indië-deserteurs'. *Militaire Spectator*, jrg. 117 (1948) 6, 356-359.
- Fenema, J. van, *Een kwestie van kiezen. Poncke Princen: zijn levensverhaal*. Den Haag, 1995; 208 blz. De dienstplichtige soldaat Jan (Poncke) Princen deserteerde in Nederlands-Indië en koos de kant van de Indonesische nationalisten. Na de onafhankelijkheid van Indonesië was hij voor velen – en vooral voor Indiëveteranen - een omstreden figuur. NIMH; COGIS; KITLV; KMA.
- Fiedeldij Dop, J.M. en Simons, Y., *Al weer iets groots verricht. Hoe Nederland zijn Indië-deserteurs tot de laatste man berechtte*. Amsterdam, 1983; 126 blz. In deze doctoraalscriptie over desertie en dienstweigering komen ook de beeldvorming over de Indonesische kwestie en over de Indië-deserteur en –dienstweigeraar uitvoerig aan bod. NIMH.
- Hoffenaar, J., 'De militairen die niet naar Indië gingen. Dienstweigering en desertie in de periode 1945-1950'. *Maatschappij en Krijgsmacht* (1989) 4, 29-33.
- Schaap, D., *Onrust. Het Nederlandse duivelseiland*. Utrecht, 2002; 250 blz. Het vijfde hoofdstuk handelt over de functie van het eiland Onrust in de periode 1946-1950 als 'gevangenis' voor Indonesië-weigeraars, Japanse oorlogsmisdadigers en deelnemers aan de APRA-coup van 1950. NIMH; KB; KITLV.
- Suermondt, L.A.E., 'Vergeten rechtspleging. De bijzondere krijgsgerechten in het voormalige Neerlands Oost-Indië, 1948-1949'. *Militair Rechtelijk Tijdschrift*, jrg. 93 (2000) 3, 115-132 en jrg. 93 (2000) 4, 133-155.
- Zwart, H., *Er waren er die niet gingen. Vijftien eeuwen straf voor Indonesië-weigeraars*. Amsterdam, 1995; 173 blz. Ode aan de dienstplichtigen die in de jaren 1946-1949 weigerden deel te nemen aan de strijd in Indië. KNLWM; KITLV; KB.

15. Kwartiermeester-generaal/Leger Technische Dienst

- Cats, B.C., en H.M.J. van de Berg, *Logistiek onder de tropenzon. De verzorgende diensten van KNIL en KL in Nederlands-Indië 1946-1950*. Amsterdam, 2003; 208 blz.
Overzichtsgeschiedenis van de dienst van de Kwartiermeester-Generaal in Nederlands-Indië, met ruime aandacht voor de Indische ervaringen van de LMD, VTD en LTD.
NIMH; KITLV; KB.
- Gaag, P. van de (samensteller), *De geschiedenis van de 1^e Infanterie Brigade Werkplaats 87 in Engeland, Nederland en Indië, 1945-1949*. 6 delen. Z.p., 1988; ongepagineerd.
Onder meer informatie over de overtocht naar Nederlands-Indië en het optreden van de brigadewerkplaats aldaar in Meester Cornelis, Buitenzorg, Soekaboemi en Serang.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM.
- *Gedenkboek Technische Werkplaatsen van het Koninklijk Nederlands Indonesisch Leger. Artillerie-Inrichtingen 1923-1942. Leger-Productie-Bedrijven 1947-1949*. Z.n., Bandoeng, 1949; 122 blz.
Het tweede deel van dit gedenkboek is gewijd aan de Leger Productie Bedrijven te Kiaratjondong.
NIMH; KTOMM; KITLV; KNLWM.
- Kroeze, E., *Mijn verhaal*. Z.p., z.j.; 51 blz.
Autobiografisch verslag van ervaringen in de periode 1939-1949. Een klein deel van de herinneringen is gewijd aan militaire ervaringen in Indië waar de schrijver was ingedeeld bij de staf van de Adjudant-Generaal (later bij die van de Kwartiermeester-Generaal) en betrokken was bij de ontwikkeling van de militaire radio-omroep.
NIMH.
- Meyer, H., en P. Blankenstein, *LMD/VMMA Soerabaja 1946-1950. Vier onvergetelijke jaren aan de Kali Mas*. Hilversum, 1995; 144 blz.
Geschiedenis van het Verbruiksmagazijn van materieel en munitie (LMD Soerabaja)
KNLWM.
- Roozenbeek, H., *Alleen leverbaar in legergroen. 50 jaar materieel voorziening in de KL 1944-1994*. Den Haag, 1994; 146 blz.
Brochure met daarin aandacht voor de materieeldienst in Nederlands-Indië (p.15-24). Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Directie Materieel Koninklijke Landmacht.
NIMH; KB; KNLWM; KITLV.
- Woensel, J.T.W.H. van, *50 jaar Technische Dienst in beweging: Van Reparatie Inrichting naar Integrale Materieel Verzorging 1944-1994*. Utrecht, 1994; 312 blz.
Korpsgeschiedenis met aandacht voor het optreden van de technische dienst in Nederlands-Indië. Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van het Regiment Technische Troepen.
NIMH; KB; KNLWM.
- Woensel, J.T.W.H. van, *Vrij van explosieven. De geschiedenis van het EOCKL en zijn voorgangers, 1944-2004*. Amsterdam, 2004; 335 blz.
Korpsgeschiedenis met in hoofdstuk 3 enige aandacht voor het ruimen van explosieven door de genietroepen en – in de jaren 1948-1949 - door de Munitie Opruimingsdienst (MUOD) die deel uitmaakte van de Leger Materieel Dienst van de Kwartiermeester-Generaal.
NIMH; KB; KNLWM; KMA.

16. Militaire Administratie

- Boer, A.E. de, *Officiersopleidingen van het KNIL in Nederlands-Indië 1936-1950*. Aerdenhout, 1990; 186 blz.
Uitgave Vereniging Officieren ex-KMA Bandoeng, ex-KIM Soerabaja en ex-reserve officieren Bandoeng. Ook aandacht voor de opleidingen der Militaire Administratie.
NIMH; KITLV.

- Zwitzer, H.L., *Comptabiliteit in uniform, 200 jaar Militaire administratie, 1795-1995*. Den Haag, 1995; 224 blz.
Korpsgeschiedenis met daarin aandacht voor de rol van de militaire administratie in Nederlands-Indië (blz. 137-141).
NIMH; KB; KNLWM.

17. Troepentransport

- Goossens, P.T.A., 'De troepentransporten per schip naar en van Indonesië'. *Militaire Spectator*, jrg. 120 (1951) 10, 601-610.
- Hanswijck de Jonge, H.A.G.J.P., *Interessante reis met 1800 militairen naar Indië. Bezoeken aan onze Groningse oorlogsvrijwilligers in de rimboe van Oost-Java*. Z.p., 1960; 100 blz.
De auteur vertrok vanuit Groningen naar Nederlands-Indië en was eerst in Soerabaja en later in Malang gestationeerd.
KNLWM.
- Hanswijck de Jonge, H.A.G.J.P., *Troepentransport naar Nederlands-Indië 1946-1950*. Bussum, 1981; 118 blz.
Een overzicht van vijf jaren troepentransport naar Nederlands-Indië. De schrijver was werkzaam bij het Directoraat Coördinatie Militair Vervoer.
NIMH; KNLWM.
- Hanswijck de Jonge, H.A.G.J.P., *Vijf jaar troepen varen*. Den Haag, 1979; 328 blz.
Bijdrage tot de geschiedenis van het zeewezen, deel 9. Beschrijft het vervoer van de Nederlandse troepen van en naar Nederlands-Indië in de jaren 1945-1950.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Lagendijk, A., *Schakel tussen twee werelden: repatriërings- en troepenschepen naar en van Indië 1945-1951*. Amsterdam, 1991; 80 blz.
Scheepvaart als belangrijkste schakel tussen Nederland en zijn overzeese gebiedsdelen. Overzicht van de verschillende schepen met de geschiedenis ervan en de technische gegevens.
NIMH; KNLWM; KITLV.

18. Verbindingsdienst

- *100 Jaar Verbindingsdienst 1874-1974*. Z.n., z.p., 1974; 76 blz.
Onder andere een verhaal over een OVW-radiotelegrafist in Nederlands-Indië in de jaren 1945-1950.
KMA; KNLWM.
- Camping, J. (samensteller), *De verbindingsdienst en Indonesië (1945-1950)*. Ede, 1993; 41 blz.
Wel en wee van de verbindingsonderdelen in de periode 1945-1950. Voorzien van kaartjes en fotoafdrukken
NIMH; KNLWM.
- Camping, J. (samensteller), *Geschiedenis van de Verbindingsdienst*. 4 delen. Ede, 1989; afwijkende paginering.
Deel 4, *Verbindingsafdeling U-Brigade*, behandelt de oprichting en werkwijze van de U-brigade aan de hand van diverse documenten.
NIMH.
- Elands, M., e.a., *Van telegraaf tot satelliet. 125 jaar telecommunicatie in de Koninklijke Landmacht 1874-1999*. Den Haag, 1999; 312 blz.
Korpsgeschiedenis met daarin ook een hoofdstuk over de inzet van de verbindingsdienst in Nederlands-Indië.
NIMH; KB, KNLWM.

- Oud, D., *Verbindingsmannen onder de palmen*. Spijkenisse, 1994; 44 blz.
Verslag van de ervaringen van de auteur als dienstplichtig militair van de verbindingdienst op Sumatra.
NIMH; KNLWM; KB.
- Rooy, de P., *Herinneringsalbum Verbindingsafdeling 1^e Divisie '7 December'*. Z.p., 1949; 53 blz.
Bundel artikelen over de tactiek en techniek van de verbindingdienst op West-Java. De afdeling werd versterkt met de 7^e Brigade Verbindingsafdeling en nog later met de 41^e Zelfstandige Infanterie Brigade Verbindingsafdeling. Voorzien van foto's.
KITLV.
- Sittrop, R., *De verbindingdienst van het KNIL 1945-1955*. Ede, 1995; afwijkende paginering.
Overzicht van de werkzaamheden van de verbindingdienst aan de hand van grafieken en schema's.
Voorzien van fotoafdrukken.
NIMH.
- Spinhoven, C. e.a., *Herinneringen aan de 42^e Zibva*. Meppel, 1993; 146 blz.
Herinneringen aan de 42^e Zelfstandige Infanterie Brigade Verbindingsafdeling.
NIMH; KB; KNLWM.
- Vliet, J.L. van der, 'De verbindingdienst in Nederlands-Indië'.
Militaire Spectator, jrg. 117 (1948) 1, 46-51.
- Vliet, J.L. van der, 'De verbindingdienst in Nederlands-Indië'.
Militaire Spectator, jrg. 116 (1948) , 444-448.

19. Vrouwenkorpsen

- Kippers, G.J., *Het Vrouwenkorps van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger 1943-1950*. Utrecht, 1985; 196 blz.
In deze publicatie komen ook de ervaringen van het VK-KNIL in de periode 1945-1950 aan bod.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Kruyswijk-van Thiel, S., *Vrouwenkorps van het voormalig Koninklijk Nederlands-Indisch Leger 1943-1950*. Paterswolde, 2003; 224 blz.
Historisch overzicht van het Vrouwenkorps van het KNIL; deels gebaseerd op de eigen ervaring van de auteur
NIMH; KITLV.
- *50 jaar vrouw in de Koninklijke Landmacht 1944-1994: grepen uit de historie*. Z.n., Den Haag, 1994; 216 blz.
In dit overzichtswerk worden onder meer de werkzaamheden van het Vrouwenhulpkorps (VHK) in Nederlands-Indië beschreven.
NIMH; KNLWM.

C. Zeestrijdkrachten: onderdelen

1. Marineschepen

- *Patrouilleboten in actie. De Kleine Vaartuigen Dienst der Koninklijke Marine in Indonesië.* Soerabaja, 1948; 67 blz.
Herinneringsjaarboek, bestaande uit verschillende artikelen, voor de Dienst Kleine Vaartuigen dat een onderdeel was van de Koninklijke Marine. Voorzien van foto's.
NIMH; KB; KNLWM.
- Roskam, J., *Uit het marineleven gegrepen.* Hengelo, 2003; 320 blz.
Voor een belangrijk deel op eigen ervaringen gebaseerd overzicht van het marineleven in voormalig Nederlands-Indië en Nederland.
NIMH; KITLV; KB.

2. Marine Vrouwenafdeling

- Dissel, A.M.C. van, en J.R. Bruijn, *Bij de MARVA. Vrouwelijke militairen in dienst van de Koninklijke Marine 1944-1982.* Amsterdam, 1994; 166 blz.
Overzichtsgeschiedenis met ook aandacht voor de ervaringen van de Marine Vrouwenafdeling in Nederlands-Indië.
NIMH; KB, KITLV.

3. Marine Inlichtingendienst

- Jensen, M.W., en G. Platje, *De Marid. De Marine Inlichtingendienst van binnenuit belicht.* Den Haag, 1997; 422 blz.
In deze overzichtsgeschiedenis wordt een hoofdstuk gewijd aan de periode 1945-1950 en aan de werkzaamheden van de Veiligheidsdienst Mariniersbrigade.
NIMH.

4. Marine Luchtvaartdienst

- Dulm, J.F. van, en F.C. van Oosten, *Vijftig jaar marineluchtvaartdienst 1917-1967.* Z.p., 1967; 141 blz.
Chronologisch overzicht van de MLD als zelfstandige wapen. Met bescheiden aandacht voor Nederlands-Indië.
KNLWM; KITLV.
- Geldhof, N., en R.V.P. Burgerhout, *70 Jaar Marineluchtvaartdienst.* Leeuwarden, 1987; 217 blz.
Historisch overzicht van de MLD en opvolger van *Vijftig jaar marineluchtvaartdienst*; met in dit deel meer aandacht voor de pioniers. De periode in Indië komt summier aan bod.
NIMH; KMA; KITLV; KB.
- Honselaar, L., *Vleugels van de vloot. De geschiedenis van de Marine-luchtvaartdienst.* Rotterdam, 1950; 336 blz.
De geschiedenis van de MLD, waarbij het verblijf in Nederlands-Indië ruim aan bod komt. Er wordt veel ingegaan op de gevechtshandelingen tijdens de verschillende conflicten.
NIMH; KNLWM; KITLV; KB.
- Kop, H.J.E. van der, *Terug van weggeweest. Herinneringen aan Soerabaja 1947-1949.* Den Haag, 2002; 156 blz.
Herinneringen van een schout-bij-nacht vlieger tit. b.d. aan zijn plaatsing op het Marinevliegkamp Morokrembangan.
NIMH; KITLV; KB.

- Kop, H.J.E. van der, *Op vleugels in hoger sferen. Een vliegers-odyssee*. Den Haag, 2003; 366 blz.
Autobiografische publicatie met daarin ruime aandacht voor de ervaringen bij de Marine Luchtvaartdienst in Nederlands-Indië.
NIMH; KB.

D. Luchtstrijdkrachten: onderdelen

1. Militaire Luchtvaart KNIL

- Boer, P.C., *Army co-operation bij de militaire luchtvaart in Indië, 1946-1950 : de geschiedenis van 17 VARWA squadron en de Taylorcraft L-2M en Piper L-4J Cub-vliegtuigen van de militaire luchtvaart van het KNIL*. Den Haag, 2004; 155 blz.
KTOMM; KMA; KB.
- Boer, P.C., *De jachtvliegtuigen, Army-Cooperation- en lesvliegtuigen van de Militaire Luchtvaart KNIL 1945-1950. De geschiedenis van de vliegende eenheden en hun North American P-51D/K Mustangs, Curtiss P-40N Kittyhawks, Piper L-4J Cubs, Taylorcraft L-2M's, North American AT-16 Harvards en Commonwealth CA-6 Wacketts*. Amsterdam, 2009; 380 blz.
NIMH; KMA; KTOMM; NIOD.
- Burgers, G.J., *Het 6 ARVA Squadron in Nederlands-Indië 1946-1950. Persoonlijke herinneringen en indrukken van hen die er bij waren*. Den Haag, 2002; 269 blz.. Uitgave Sectie Luchtmachthistorie Staf Bevelhebber Luchtstrijdkrachten.
Herinneringen van militairen die dienden bij 6 Artillerie Verkenning Afdeling squadron, 1946-1950.
NIMH; KMA; KITLV.
- Kock, W.J.E., *25 jaar 322, 1943 - 12 juni – 1968*. Den Haag, 1968; 148 blz.
Geschiedenis van 322 Squadron dat in de periode 1945-1949 onder de namen '322 Jachtvlieg Afdeling' en '322 Spitfire Squadron' heeft opgetreden.
NIMH; KNLWM.
- Koster, L.P., *Een oorlogsvrijwilliger vertelt 1945-1948. Met de luchtstrijdkrachten naar het Verre Oosten*. Z.p., 1988.
Het betreft de belevenissen van het LSK-detachement dat in het najaar van 1945 met de Stirling Castle via Australië en Malakka naar Nederlands-Indië ging.
(vindplaats onbekend).
- Lutgert, W.H., *322 Squadron. Sporen van zijn verleden, lijnen in zijn geschiedenis*. Den Haag, 1993; 120 blz.
Fotoreportage van wat er vijftig jaar na dato nog herinnert aan en overgebleven is van bases waar het squadron ooit kwam. Het squadron verbleef van 1947 tot en met 1949 op vliegveld Kalidjati.
NIMH; KNLWM; KB.
- Rijnhout, B.M. e.a., *De geschiedenis van Squadron 321. "Nooit op de tweede plaats"*. Dieren, 1984; 79 blz.
Historisch overzicht van het 321 Squadron vanaf 1940, met de roerige tijd in Nederlands-Indië en de uiteindelijke opheffing van de MLD in Nederlands-Indië in 1949.
NIMH; KITLV.

2. Overigen

- Babeliowsky, M., *De wedergeboorte van het Vliegveld Pakan Baroe tijdens en na de Tweede Politie Actie*. Z.p., z.j.; 25 blz.
Persoonlijk relaas van een luchtverkeersleider bij de Militaire Luchtvaart van het KNIL.
KITLV.
- Elias, P.J., *Dan liever de lucht in. Herinneringen van een marinevlieger*. Amsterdam, 1963; 287 blz.
NIMH; KITLV.
- Franken, H.M., en J.J. Breukels, *Gedenkboek Militaire Luchtvaart Medan..* Z.p., 1950; ongepagineerd.
Noord-Sumatra; Regionaal Luchtvaart Commando Sumatra; C. Patrouille 17 VARWA; 122e Squadron;

7e Compagnie Luchtvaarttroepen; 11e vliegbasis.
NIMH.

- Idzerda, R.J., *Een bevlogen avontuur*. Den Haag, 2002; 216 blz.
Memoires van schout-bij-nacht vlieger b.d. R.J. Idzerda. Vanaf bladzijde 70 gaat het over zijn tijd bij de MLD in Australië en Nederlands-Indië.
NIMH; KB; KITLV.

E. Overige publicaties

- Bak, P., en B. Kout, *Pancrassers onder de wapenen in de tropen, 1945-1962*. Amstelveen, 2010; 192 blz. KB; KITLV.
- Bakker, T., *Verhalen van veteranen, gesprekken met veteranen*. Harderwijk, 2009; 128 blz. NIMH; KMA; KTOMM.
- Bastiaansen, J., *Tussen dorp en kampong: het verhaal van de wederwaardigheden van Rijnsbergse dorpsjongens die in de periode 1945-1951 in Indië verbleven*. Rijnsbergen, 1993; 54 blz. Ervaring van Rijnsbergse dienstplichtigen in Nederlands-Indië. KNLWM.
- Berends, P.F., *Tahoen2 jang soedah loepa: de vergeten jaren, Twentse jongens in Nederlands-Oostindië en Nieuw-Guinea: 1942-1962*. Haaksbergen, 1993; 293 blz. Beschrijving mede opgemaakt aan de hand van interviews met betrokken oud-militairen uit de jaren 1945-1950. Met onder meer aandacht voor 1-11 RI; 2-10 RI; 8 RS; 1 Divisie 7 December; 2^e Divisie; 3^e Divisie; F-brigade; 412 BI, 6 GRPI; 5-5 RI; G-brigade; H-brigade. NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM; KB.
- Berenpas, K., *Het was slechts oorlog : 15 interviews met oude en jonge Friese veteranen*. Franeker, 2009; 119 blz. NIMH; COGIS.
- Berg, J. van den, *Bersiap, Nederlands-Indonesische Verhalen*. Den Haag, 1993; 259 blz. Verhalen en terugblikken van burgers en militairen die betrokken waren bij het conflict in Indonesië in de periode 1945-1950. NIMH; KITLV.
- Bergh, N. van den, en C. van Casteren, *Respect en erkenning. Veteranen Schaijk-Reek in Nederlands-Indië 1945-1950*. Gelfen, 2001; 326 blz. Verhalen over en herinneringen van de uit Schaijk-Reek afkomstige Indiëgangers. NIMH; KITLV.
- Berlo, B. van e.a., *En ons moeder skruwde... : Gemertse jongens als militair in Indonesië en Nieuw Guinea*. Gemert, 1997; 197 blz. Individuele verhalen van militairen uit Gemert die naar Nederlands-Indië werden uitgezonden. Ze waren bij diverse onderdelen ondergebracht, zoals 2-4 RI en 2-5 RI. NIMH; KNLWM.
- Bierbooms, F., *Zij gingen voor orde en vrede*. Oud Gastel, 2010; 198 blz. KB.
- Bijnen, J.F.C.M., *Veldhovense jongens in Nederlands-Indië en Nederlands Nieuw-Guinea 1945-1962*. Haaksbergen, 1989; 120 blz. Over de opleiding, het transport naar Nederlands-Indië, de politionele acties, de onderlinge contacten, de ontspanning en de correspondentie met het thuisfront van de 164 uitgezonden Veldhovense militairen. NIMH; KTOMM.
- Blijdorp, B.A., *Een portret van negentig Wieringermeeders als militair in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea*. Heerhugowaard, 2003; 280 blz. Geschiedenis van 90 Wieringermeeders die als vrijwilliger of dienstplichtig militair naar Nederlands-Indië of Nieuw-Guinea werden uitgezonden in de periode 1945-1962. NIMH.
- Boer, C. den, en E. Jansen, *Was het dit wel waard? Getuigenissen van een soldaat in Nederlands-Indië*. Z.p, 2009; 342 blz. KTOMM.

- Boomsma, J., *Indonesië zoals wij dat zagen! : soldaat overzee: een fotoboek*. Middelharnis, 1950; 194 blz. Overzicht van het dagelijks leven in Nederlands-Indië. Voorzien van foto's en tekeningen. Weinig informatie over het militair optreden.
NIMH.
- Broek, P. van den, *Liefde onder vuur. Gesprekken met soldaten en hun geliefden: Van Nederlands-Indië tot Afghanistan*. Tilburg, 2008; 150 blz.
NIMH; KMA.
- Casteren, J. van, en D. van Doorn-Steenbergen, *Inzet van de Berlicumse militairen in Nederlands-Indië 1945-1950*. Berlicum, 1996; 248 blz.
Ervaringen van militairen uit Berlicum in Nederlands-Indië.
KB.
- Club van Oud-Indiëgangsters Waalwijk e.o., *De herinneringen blijven: Indonesië 1945-1950*. Waalwijk, 1991; 144 blz.
Verhalen geschreven door oud-militairen die in jaren 1945-1950 in Indonesië hebben gediend. Met foto's.
COGIS.
- Düren, Th. van, *Tweemaal Oorlog. Ervaringen van de Indiëveteranen die na de Tweede Wereldoorlog werden uitgezonden naar het toenmalige Nederlands-Oost-Indië*. Bemmelen, 2001; 368 blz.
Diverse verhalen van en over 32 Bemmelse Indiëgangsters. De auteur diende gedurende de periode 1947-1950 bij de 50^e Hulpverbandplaatsafdeling op Zuid-Celebes.
NIMH; KNLWM.
- Elands, Martin, e.a., *Het Regiment Infanterie Oranje Gelderland*. Amsterdam, 2006.
Hoofdstuk 2 in deze overzichtsgeschiedenis is gewijd aan de ervaringen van de elf bataljons van 5 en 8 RI in Nederlands-Indië, 1946-1950.
NIMH; KITLV; KMA; KNLWM; KB.
- Elands, M. (red.), *Oost west, thuis best? De opvang van de uit Nederlands-Indië teruggekeerde militairen 1948-1951*. Doorn, 2004; 104 blz.
Deze bundel bevat een aantal artikelen over de opvang van teruggekeerde militairen. Zowel het materiële als het immateriële aspect van de terugkomst wordt behandeld.
NIMH; KNLWM; KMA; COGIS.
- Elzen, A. van den, *Wel gestorven, niet vergeten : oorlogsslachtoffers Rosmalen: inwoners van Rosmalen die slachtoffer werden van de Tweede Wereldoorlog 1940-1945 of van de politionele acties in het voormalig Nederlands Oost-Indië*. Rosmalen, 1996; 128 blz.
Besteedt aandacht aan militairen uit Rosmalen die in Nederlands-Indië 1945-1950 zijn omgekomen.
KB.
- *Familie Vereniging Kolff. De belevenissen van onze gemobiliseerde verwanten, verzetslieden en de oorlogsvrijwilligers, 1939-1950*. Z.n., z.p., z.j.; ongepagineerd.
Familiegeschiedenis met daarin ook aandacht voor ervaringen in Nederlands-Indië in de jaren 1945-1950.
NIMH.
- Fris, G.W., *Van toneelclub tot Ere-fronttroep*. Maastricht, 1951; 157 blz.
Herinneringsboekje van het toneelgezelschap 'De dorpelingen' dat optrad voor de Nederlandse strijdkrachten in Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM.
- Geijn, A. van de en C. van den Heuvel, *Nooit vergeten Djangan Lupa. Een geschiedenis van de jongens uit Puiflijk, Horssen, Druten, Deest en Afferden in Indië en op Nieuw-Guinea tussen 1945 en 1963*. Wijchen, 2006; 205 blz.
KB.
- Glissenaar, J., *Terug naar Java: in het spoor van de politionele acties*. Aalsmeer, 1992; 78 blz.
De auteur was als dienstplichtig militair actief op Java in de periode 1947-1950. Hij werd ingedeeld bij de

7 December Divisie. In dit boek keert hij terug naar het huidige Indonesië.
NIMH; KITLV; KNLWM; KB.

- Graaff, Ant.P. de, *Brieven uit het veld: het vergeten leger thuis*. Franeker, 1989; 128 blz.
Dagboek aantekeningen van de auteur en andere militairen afgewisseld met mediaberichten. Voorzien van foto's en tekeningen.
NIMH; KNLWM; KB.
- Graaff, Ant.P. de, *Met de T.N.I. op stap: de laatste patrouille van het vergeten leger*.
Franeker, 1991, 201 blz.
Behalve aan de activiteiten van de Nederlandse militairen tijdens de jaren van de politioele acties wordt in dit boek ook aandacht besteed aan de rol van de tegenstanders van toen.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM.
- Graaff, Ant.P. de, *Merdeka*. Franeker, 1995; 176 blz.
Herinneringen aan Nederlands-Indië en de militaire acties in de jaren 1945-1950.
NIMH; COGIS; KNLWM; KTOMM.
- Graaff, Ant.P. de, *Vertel het je kinderen, veteraan!* Franeker, 1999; 167 blz.
Verhalen van veteranen en cijfers over het aantal uitgezonden militairen, gewonden en gesneuvelden.
NIMH; KITLV; KMA.
- Graaff, Ant.P. de, *Levenslang op patrouille*. Franeker, 2000; 155 blz.
De titel verwijst naar de inhoud: het niet meer kunnen loskomen van de herinneringen aan de tijd in Nederlands-Indië.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM; KTOMM.
- Graaff, Ant.P. de, *De laatste patrouille*. Franeker, 2001; 158 blz.
Overpeinzingen over het verleden, maar ook gegevens over de wijze van opereren van de toenmalige tegenstanders, alsmede een terugkeer naar het strijdperk van toen.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Graaff, Ant.P. de, *Op patrouille in blessuretijd*. Franeker, 2001; 157 blz.
Verhalen over, herinneringen aan en dagboekfragmenten over het optreden in Nederlands-Indië.
NIMH; KNLWM.
- Graaff, Ant.P. de, *Indië-veteraan ben je levenslang*. Franeker, 2002; 175 blz.
Verhalen van Indiëveteranen, onder meer op basis van egodocumenten.
NIMH; KNLWM.
- Graaff, Ant.P. de, *Indië blijft ons bezighouden*. Franeker, 2003; 143 blz.
Verhalen van Indiëveteranen, onder meer op basis van egodocumenten.
NIMH; KNLWM.
- Graaff, Ant.P. de, *Indië vergeet je nooit*. Franeker, 2004; 160 blz.
Ervaringen van Nederlandse militairen in Nederlands-Indië.
NIMH; KTOMM; KITLV.
- Graaff, Ant.P. de, *Indië bepaalde ons leven*. Franeker, 2004; 159 blz.
Verhalen over het Nederlandse militaire optreden in Indonesië.
NIMH; KITLV; COGIS.
- Graaff, Ant.P. de, *Indonesië als eindstation*. Franeker, 2005; 143 blz.
Gebundelde ervaringen, verslagen en herinneringen van Indiëveteranen, onder andere van een hospik, van OVW'ers en van de patrouille Teeken.
NIMH; KMA; KITLV; COGIS; KNLWM.

- Graaff, Ant. P. de, *Leven in twee werelden. Met het vergeten leger in Indië*. Franeker, 2007; 128 blz.
Diverse herinneringen van veteranen aan de diensttijd in Indië.
NIMH; KMA; KITLV; COGIS; KNLWM.
- Graaff, Ant. P. de, *Indië blijft onze denkwereld. Met het vergeten leger in Indië*. Franeker, 2007; 128 blz.
Diverse herinneringen aan de diensttijd in Indie, o.a. van een huzaar.
NIMH; KMA; KITLV; COGIS; KNLWM.
- Graaff, Ant. P. de, *Eindelijk erkenning. Met het vergeten leger in Indië* Franeker, 2008; 140 blz.
NIMH; KMA; NIOD.
- Graaff, Ant. P. de, *Vaarwel, kameraad! : met het vergeten leger in Indië*. Franeker, 2009; 96 blz.
COGIS; NIOD.
- Hardeveld, J.H. van, *Op de plaats rust : Nederlandse militairen in Nederlands-Indië 1946-1949*.
Kampen, 1995; 117 blz.
Persoonlijke herinneringen van de schrijver die destijds cabaretvoorstellingen voor de Nederlandse
militairen verzorgde.
NIMH; COGIS; KNLWM.
- Hazekamp, F.C., *Twee broers, twee luitenants in Indië*. Baarn, 2008; 354 blz.
Ervaringen van Frans C. Hazekamp in Engeland en later in Indië als luitenant/batterij-officier van de B-
batterij van 1-12 RVA. Daarnaast resultaten van een onderzoek naar de ervaringen van Ted M. Hazekamp
die luitenant was bij de Mariniersbrigade in Oost-Java.
KTOMM.
- *Herinnering Indië-veteranen Laarbeek 1973-1998*. Z.n., Laarbeek, 1998; 142 blz.
Gedenkboek van Comité Indië en Nieuw-Guinea militairen Laarbeek.
(vindplaats onbekend).
- Hetebrij, B., *De mens groeit met de prijs die hij betaalt: levensverhalen van acht veteranen, 1940-2006*.
Den Haag, 2009; 70 blz.
NIMH; KMA; KTOMM.
- Hoeks, G., *Berchse saldaote in Indië*. Berghem, 2005; 236 blz.
57 Militairen uit Berghem en omgeving dienden in Indie, onder wie enkele OVW'ers. Van elke militair is
een korte biografie opgenomen voorzien van illustraties.
KTOMM; KB; KITLV.
- Hottenhuis, A. (red.), *Eerbetoon aan onze jongens in Oost-Indië 1945-1951 Gemeente Weerselo*.
Weerselo, 2004, 168 blz.
Korte beschrijving van de individuele lotgevallen van de tachtig naar Nederlands-Indië uitgezonden
militairen uit de Gemeente Weerselo, in alfabetische volgorde.
(vindplaats ?)
- Hovinga, H., *Met de dood voor ogen. Overleven in de strijd om Indië*. Franeker, 2005; 220 blz.
Twaalf verschillende verhalen over periode 1942-1949 in Indonesië. Op bladzijden 151-185 staat een
verhaal over vaandrig Aernout.
NIMH; KB; KITLV; KTOMM.
- Janssen, G., *Dorp en dessa; verhaal van een dorp in Brabant en zijn jongens-soldaten en de
vrijheidsstrijd van Indonesië 1945-1951*. Reusel, 1989; 351 blz.
Aan de hand van foto's, brieven en dagboekfragmenten wordt een algemeen beeld geschetst van het leven
van enkele militairen uit Reusel in Nederlands-Indië.
NIMH; KITLV.
- Kamp, J. van de (red.), *De rijst is al pap geworden. Indië-veteranen vertellen hun verhaal*.
Kampen, 2001; 136 blz.

Zeven veteranen aan het woord over hun ervaringen. Samengesteld door een dochter van Indië-veteraan K. van de Kamp, die van 1947 tot en met 1950 in Nederlands-Indië verbleef.
NIMH; COGIS; KNLWM.

- Kamp, J. van de (red.), *Geliefde ouders en verdere familie. Brieven van Indiëganger Maarten Schaafsma*. Kampen, 2002, 204 blz.
OVW'er Maarten Schaafsma vertrekt medio 1947 voor een driejarig verblijf naar Nederlands-Indië. In brieven aan zijn ouders en andere familieleden doet hij verslag van zijn opleiding in Schotland en zijn diensttijd op verschillende locaties op Java.
NIMH; KITLV; COGIS.
- Koetsier H., en T. Koetsier-Korvinus, *Vijftig jaar 'Merdeka': in gesprek met Indonesiërs en Nederlanders*. Kampen, 1995; 172 blz.
Veertien interviews, onder andere met de Indiëveteraan Goos Blok die zijn levensgeschiedenis vertelt op blz. 133-141.
NIMH.
- Kooistra, J., *Gevallen uit Friesland in Nederlands-Indië : het vergeten leger 1946-1950*. Leeuwarden, 1995; 352 blz.
Korte levensbeschrijvingen van de 157 in Nederlands-Indië omgekomen Friese militairen.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM.
- Korporaal, T., *Polderjongens tussen de sawah's. Militairen uit Groot-Ammers*. Goudriaan, 1997; 160 blz.
Het betreft hier de te boek gestelde ervaringen van Indiëveteranen uit de gemeente Groot-Ammers. (vindplaats onbekend).
- Krosenbrink, H. (samensteller), *Wij, de jongens overzee*. Doetinchem, 1989; 288 blz.
Dit boek spitst zich toe op de belevenissen van Indiëgangers uit de Achterhoek en de Liemers en is samengesteld uit dagboekfragmenten.
NIMH; COGIS; KITLV; KNLWM.
- Krosenbrink, H.(samensteller), *De Indiëgangers 1945-1950*. Doetinchem, 2003; 382 blz.
Dit boek is een vervolg op *Wij, de jongens overzee*. en behandelt op basis van egodocumenten de ervaringen van de Indiëgangers uit de Achterhoek en de Liemers.
NIMH; KNLWM; KITLV.
- Lammers, R. (red), *Tabee orang Someren: uit en thuis... maar niet voor allen!* Someren, 1997; 168 blz.
Stichting Oud-Indiëgangers Someren. Ervaringen in Nederlands-Indië van militairen uit Someren.
KNLWM.
- Lezer, A., *Makassar vierde feest*. Makassar, 1948; 32 blz.
Fragment uit een soldatendagboek over de periode augustus-september 1948 met een beschrijving van de feestelijkheden ter gelegenheid van het regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina.
NIMH; KNLWM.
- Liberton, W. (samensteller), *Soldaat van Willebrord*. St. Willebrord, 1995; 176 blz.
Fotoboek. Uitgave van de Heemkundekring Willebrord over de inzet van militairen uit deze plaats tijdens WO-II en in Nederlands-Indië.
NIMH.
- Luiken, H., *Van de Beek naar de kali: Beekse herinneringen aan Nederlands-Indië 1945-1950, opgetekend door Hans Luiken*. Prinsenbeek, 2000; 96 blz.
Herinneringen van een 60-tal Beekse Indiëveteranen.
KTOMM; KB.
- Mooij, E. (red.), *Onze joës in de tropen 1945-1950*. Opmeer, 2007; 108 blz.
Persoonlijke herinneringen aan de diensttijd in Indie van militairen uit Spanbroek en Opmeer in Noord-Holland
KITLV.

- Muller, M., *Mijn tijd in Indië*. Z.p, z.j.; 44 blz.
Persoonlijk relaas van de auteur over zijn driejarig verblijf (1947-1950) in Nederlands-Indië. Weinig aandacht voor militaire verrichtingen, des te meer voor de fauna van Indië en voor het dagelijkse leven in het soldatenbestaan.
NIMH.
- Nijholt, J., en H.A.M. Haring (red.), *9 februari: Vulneratus nec Victus, Gewond maar niet Verslagen*. Bergen, 1995; 221 blz.
Het boek gaat voor een deel over ervaringen in Nederlands-Indië. De auteur ging als dienstplichtig soldaat naar Indië en diende voornamelijk op Oost-Java.
KITLV.
- Oijen, L.M.A. van, *Er stond een skelet op wacht. Soldatenverhalen aan de vergetelheid ontrukkt*. Deel 2. Breda, 1991; 180 blz.
Enkele verhalen gaan over Nederlands-Indië 1945-1950.
NIMH; KNLWM.
- Oijen, L.M.A. van, *Vrouwen schuwen het gevaar niet*. Breda, 1996; 77 blz.
Geromantiseerde aantekeningen van een officier van de Inlichtingen- en Veiligheidsdienst van het KNIL in de jaren 1945-1949.
KITLV; KNLWM.
- Oijen, L.M.A. van, *“Alle stations bedankt! ... uit” en andere verhalen*. Breda, 1998; 113 blz.
Gedenkboek met verhalen van onder andere Indiëveteranen (voornamelijk van de paratroepen).
NIMH; KNLWM.
- Oijen, L.M.A. van, *Met de para's in Indië en andere verhalen*. Eindhoven, 2002; 137 blz.
KITLV; KNLWM.
- Oppen, L.P. van, *“Als een goet instrument”; veertig jaar strepen, sterren en balken 1939-1979*. Utrecht, 1993; 176 blz.
Overzicht van de loopbanen van drie verschillende militairen die het van soldaat tot generaal brachten. In dit boek is ook aandacht voor de verrichtingen van KNIL/KL in de jaren 1945-1950.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Peters, H. (samensteller), K. van den Oord (red.), *De Luchtbrug: contactblad tussen Elshout en de Indië-gangers 1949-1950*. Vlijmen, 1998; 80 blz.
Geredigeerde heruitgave van dit blad.
COGIS.
- Ringoir, H., *Nederlaag der overwinnaars*. Rotterdam, 2005; 340 blz.
Herinneringen uit notities die zijn bewerkt tot dit boek.
NIMH; KMA; KNLWM; KB; KITLV.
- Robinson, Tj., *Taaie en Neut*. Heemskerk, 1980; 89 blz.
Cartoons die verschenen in het blad *Wapenbroeders*.
NIMH; KITLV; KNLWM.
- Robinson, Tj. en H.A.G. Mensink, *Taaie + Neut : het ware verhaal van 'Taaie en Neut', twee Nederlandse militairen die hun dienstitijd in Nederlands-Oostindië volbrachten*. Batavia, 1991/1992; 84 blz.
Heruitgave van cartoons van Tj. Robinson.
NIMH; KNLWM.
- Ruiters, K. de, *De Indiëgangers: over de in de jaren 1945-1950 uit Hardinxveld en Giessendam uitgezonden militairen in de oorlog met de Republiek Indonesië*. Hardinxveld-Giessendam, 1998; 128 blz.
Over de persoonlijke lotgevallen van deze militairen met daarnaast aandacht voor de politiek-militaire

achtergronden.
NIMH; COGIS; KTOMM; KB.

- Rutgers, W., *Eelder jongens in Indië 1945-1990*. Tynaarlo, 1990; 101 blz.
Herdenkingsboek gewijd aan de uit Eelde afkomstige Indiëgangsters. Het boek bevat hun namen, persoonsbeschrijvingen en gegevens met betrekking tot hun militaire ervaringen.
KITLV.
- Schinck, P.J.G., *“En weer werd de vijand verslagen”*: dagboek Hein Peeters, Tjipanas 21 juli 1947, de Baarlose jongens in Indië 1945-1950. Baarlo, 1999; 176 blz.
‘Baarlose sprokkelingen 33’, bundel verslagen van verschillende Baarlose Indiëgangsters.
KITLV; KB.
- Schuppen, J. van (red.), *Sprang-Capelle: als militair naar Nederlands-Indië*. Sprang-Capelle, 1997; 146 blz.
Korte biografische schetsen van Indiëveteranen uit Sprang-Capelle (1945-1951).
KNLWM; KTOMM.
- Smits, A.A.M., *Nou, tabee dan, ik groet je... Wetenswaardigheden van een vijftienjarig verblijf in Indië 1945-1949*. Moergestel, 2006; 192 blz.
Verhalen over OVW’ers en dienstplichtigen uit de Kleine Meijerij, Moergestel, Helvoirt, Oisterwijk, e.d.
KNLWM; KB; KITLV.
- Snijders, R., *Wij werden misleid*. Oosterbeek, 2005; 72 blz.
Autobiografisch verslag van een oorlogsvrijwilliger.
KB.
- Spoor-Dijkema, H.T., *Achteraf kakelen de kippen*. Amsterdam, 2004; 304 blz.
Herinneringen aan generaal S.H. Spoor, legercommandant in Nederlands-Indië 30 januari 1946 – 25 mei 1949, opgetekend door zijn weduwe.
NIMH; KTOMM; KMA; KB; KITLV; COGIS; KNLWM.
- Sprang, A. van, *En Soekarno lacht!* Den Haag, 1946; 108 blz.
Journalistieke ervaringen van de oorlogscorrespondent Alfred van Sprang in de laatste helft van 1945 en het begin van 1946.
NIMH; KNLWM.
- Sprang, A. van, *Laatste acte: een cocktail van soldatenleven en politiek in Indonesië*. Den Haag, 1949; 80 blz.
Een verzameling impressies, gesprekken, gedachten en conclusies van de journalist Alfred van Sprang die zeven maanden met het leger in Nederlands-Indië optrok.
NIMH; KTOMM; KB; KNLWM.
- Timmermans, M.F.J., *Hop en palmen. Herinneringsboek van Schijndelse militairen in Nederlands-Indië 1945-1950*. Z.p., 1998; 353 blz.
Ervaringen van militairen uit Schijndel.
KNLWM.
- Timmermans, A.J.H., *Om niet te vergeten. De geschiedenis van de naar Oost en West uitgezonden militairen uit de gemeente Broekhuizen, 1945-1950, 1950-1962*. Broekhuizen, 2005; 105 blz.
De uitgave bevat verhalen over de reis naar Indië, de troepenscheppen en het verblijf en de strijd in Indië van 25 militairen uit Broekhuizen. Een van hen sneuvelde in de strijd.
KITLV; KB.
- Traa, F.G.M. e.a. (samensteller), *Tussen dorp en kampong*. Zundert, 2001; blz.
Herinneringsboek op basis van interviews met en verhalen van Indiëveteranen uit Zundert en omgeving. (vindplaats onbekend).

- Trip, F.H.P., *Brieven uit Indië: 1946-1949*. Amsterdam, 1990; 70 blz.
De belevenissen van een contactofficier (en latere minister) in Nederlands-Indië aan de hand van zijn brieven aan het thuisfront.
NIMH; KTOMM; KB.
- Trommelen, M., *"Ik zal blij zijn ak d'n Oostroutse toren weer zie". Oosterhoutse jongens in Nederlands Indië 1945-1950*. Oosterhout, 2006; 84 blz.
KB.
- Uithol, J.C., en J.M. van Wijk, *Gods trouw in de tropen: belevenissen van een aantal oudgedienden in het voormalig Nederlands Oost-Indië gedurende de jaren 1946-1950*. Barneveld, 1993; blz .
Tweedelige terugblik door diverse dienstplichtigen van (voornamelijk) gereformeerde huize.
KITLV; KNLWM.
- *Veghelse militairen in Indonesië, periode 1945-1950*. Veghel, 1991.
(vindplaats onbekend).
- Vergoossen, B., *Als het vaderland roept... Z.p.*, 2010; 84 blz.
KB.
- Verstegen-Maesen, N., *Spinninghe. Sevenumse Indiëgangens. De vliegende Pieëlhaas*. Sevenum, 2000; 279 blz.
Met verhalen van en over de ervaringen in Nederlands-Indië en het contact met het thuisfront.
KB; KNLWM.
- Vos, R., *Tropen jaren. Cranendonckse jongens in Indië en Nieuw-Guinea, 1945-1962*. Z.p., 2009, 3^e druk; 339 blz.
NIMH.
- Wal, C. van der, *Klappermelk & klompen : veteranen vertellen over Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea*. Utrecht, 2008; 96 blz.
NIMH; COGIS.
- Wassing, G., *Vogels over de Lembangweg*. Den Haag, 1989; 112 blz.
Auteur maakt een reis door West-Java en haalt herinneringen op aan de periode 1947-1950 toen hij als dienstplichtig militair in Indië bij de staf van de Adjudant-Generaal in Batavia en Bandoeng diende.
COGIS; KITLV.
- Westra, J.R. (samensteller), *Jong volwassenen in de knel: dienstplicht in Indonesië 1946-1950*. Zutphen, 1999; 69 blz.
Samengesteld uit dagboekuittreksels uit genoemde periode.
COGIS.
- Winter, A.T. de, *Oorlogsveteranen sterven niet; nooit vertelde oorlogsverhalen*. Zoetermeer, 2009; 290 blz.
NIMH; COGIS.
- Wolf, H.J., *De levensloop van 30 militairen geboren in Breda of Oosterhout en omgekomen in voormalig Nederlands-Indië, 1945-1950*. [Breda], 2006.
KMA; KB.

F. Fictieve literatuur

- Ankoné, G.A., *Gedichten over een leven in oorlog en vrede*. Delft, 2003; 432 blz.
Bundel gedichten over oorlog en vrede. Een deel ervan gaat over de ervaringen van Ankoné als oorlogsvrijwilliger in Nederlands-Indië.
KNLWM; KITLV; KB.
- Anoniem, ‘Paradijs der malloten’, *Oud Wapenbroeders* 7 (1958) 4, 117-118; 5, 149-150.
Twee *sobats* die tijdens hun diensttijd in de tropen onafscheidelijk waren, komen elkaar na terugkeer in Nederland weer tegen. Oude tijden herleven wanneer ze samen besluiten om bij wijze van grap in de kroeg Maleis te praten. Vervolgverhaal in twee delen.
KTOMM; KNLWM; KMA; KITLV; KB.
- Berg, Joop van den (red.), *De keerzijde van de medaille. Verhalen van Nederlandse en Indonesische auteurs. 1945-1950*. Den Haag, 1982; 255 blz. *Bersiap*. Den Haag, 1992, herziene druk; 159 blz.
Fragmenten uit verhalen van vijftien Nederlandse en Indonesische auteurs die zo gepresenteerd zijn dat ze twee kanten van dezelfde geschiedenis weergeven.
NIMH; KTOMM; KMA; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Boomsma, Graa, *De idioot van de geschiedenis*. Haarlem, 1986; 148 blz.
Roman die door de auteur is herschreven en in 1992 onder de titel *De laatste tyfoon* opnieuw is uitgegeven. Boomsma maakt gebruik van historische gebeurtenissen en van de ervaringen van zijn vader om het Nederlandse militaire optreden in Indië te beschrijven. Zie ook onder *De laatste tyfoon* (1992).
KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Boomsma, Graa, *De laatste tyfoon*. Amsterdam, 1992; 183 blz.
Herschreven versie van *De idioot van de geschiedenis* (1986). Verhaal vertelt door de zoon van hoofdpersoon Kerst. Deze zoon is op zoek naar de belevenissen van zijn vader tijdens het militaire optreden in Nederlands-Indië. Boomsma spreekt zich in dit boek duidelijk uit over geweldsexcessen en keert zich tegen het Nederlandse beleid in het conflict met Indonesië.
NIMH; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Boomsma, Graa, *Westerling. Libretto voor kameropera*. Amsterdam, 1995; 83 blz.
Boomsma legt in dit libretto de nadruk op de rol die kapitein Raymond Westerling heeft gespeeld tijdens het conflict in Nederlands-Indië. In tien scènes komen verschillende betrokkenen bij het optreden naar voren, onder wie Van Mook, Spoor en verschillende Indonesische militairen.
NIMH; KITLV; KB; COGIS.
- Boomsma, Graa, *De witte berg*. Amsterdam, 1995; 69 blz.
Toneelstuk over Poncke en Eric bestaande uit vijf bedrijven waarin ze met elkaar praten over schuld en verantwoordelijkheid. ‘Poncke’ verwijst naar Johannes Cornelis (‘Poncke’) Princen, een Nederlandse dienstplichtige militair die overliep naar de Indonesische kant en ‘Eric’ verwijst naar de officier J.H.C. (Henk) Ulrici. Ulrici was de aanvoerder van de Compagnie Eric die jacht maakte op Princen.
NIMH; KITLV; KB; COGIS.
- Canaponi, Patrizio [ps. Van A.F.Th. van der Heijden], ‘Een gondel in de Herengracht’, in: *Een gondel in de Herengracht*. Amsterdam, 1978; 222 blz.
Kort verhaal over een man en zijn stiefzoontje. De man beïnvloedt het gezinsleven door zijn onverwerkte verleden in Nederlands-Indië. Hij was destijds naar huis teruggezonden toen bij hem tropenkolder werd geconstateerd.
KB.

- Duzee, Lucien, *De scorpioen*. Amsterdam, 1984; 138 blz.
Thriller naar de gelijknamige film van Ben Verbong over een corruptiezaak en de moord op een militair (de vaandrig Aernout-affaire) die zich afspelen in 1948. Anno 1956 raakt hoofdpersoon Loe Wolff betrokken bij deze zaak die onverwacht zijn hele leven gaat beheersen.
KTOMM; KITLV; KB.
- Dussel, W., *Heklichtjes*. Rotterdam, 1948; 160 blz.
Korte, humoristische verhalen van een marinierscorrespondent.
KITLV; KB.
- Eb, V.L. van der, *Van afgeschreven zaken*. Hoorn, 1967; 248 blz.
Deze soldatenroman, die zich afspeelt in 1949, gaat over hoofdpersoon Wipper die met de mariniers in de Riouw-archipel zit. Er is ruimschoots aandacht voor de dagelijkse bezigheden van Wipper en de andere mariniers uit zijn peloton.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV; KB.
- Eijkelboom, Jan, *Het krijgsbedrijf. Vijf benaderingen*. Amsterdam, 2000; 112 blz.
Een bundel met vier verhalen, waaronder 'De terugtocht' en een gedicht 'Voorval op Java', die al eerder zijn verschenen, maar de bundel bevat ook twee nieuwe verhalen. Evenals de andere verhalen zijn deze gebaseerd op de ervaringen en herinneringen van Eijkelboom als militair tijdens het conflict in Nederlands-Indië.
NIMH; KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Eijkelboom, Jan, 'De terugtocht' in: *Libertinage 5*, 1953.
De hoofdpersoon is werkzaam bij de inlichtingendienst en wordt verliefd op het hoertje Soemiati. Als hij wordt overgeplaatst, verhuist zij met hem mee. Wanneer hij haar terugbrengt naar de kampong keert zij enige tijd later gewond weer bij hem terug. Ze trekt opnieuw bij hem in, maar probeert later zelfmoord te plegen. Uiteindelijk brengt hij haar naar een gesticht.
KITLV; KB.
- Gooyer, A.C. de, *Op wacht in de dessa*. Baarn, 1948; 205 blz.
Het door een journalist geschreven verhaal gaat over vier dienstplichtige militairen en hun luitenant die worden gerekruteerd voor inlichtingenwerk. Het boek kent een vervolg dat meer ingaat op de terugkeer van de militairen in de Nederlandse samenleving, gepubliceerd onder de titel: *Met groot verlof* (1952).
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Groen, Hannie, *De Slavische mars*. Breda, 1987; 95 blz.
Autobiografisch verhaal waarin een vrouw terugkijkt op haar jeugd aan de hand van dagboekaantekeningen. Haar vader diende in Indonesië en zij werd daar op school op aangesproken. Fragmenten van ervaringen en herinneringen van haar vader heeft ze geprobeerd te verwerken tot een consistent verhaal. Uiteindelijk concludeert ze dat haar vader opzettelijk heeft gezwegen om zo 'geen last te leggen op de schouders van anderen'.
KITLV; KB.
- Heide-Kort, Ans van der, *Tropenvuur. Over een strijd die niet gestreden lijkt*. Driebergen, 1992; 240 blz.
Een kijk achter de schermen van het leven van drie militairen in Nederlands-Indië tijdens de politieke acties. Het verhaal is grotendeels gebaseerd op documentatiemateriaal van oud-soldaten.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Helmer, Hans, *Dit volk is uw vijand niet*. Den Haag, 1950; 187 blz.
Vijf hoofdpersonen afkomstig uit Suriname die, onder de voorwaarde dat ze bij elkaar mogen blijven, tekenen om naar Nederlands-Indië te gaan. Daar aangekomen wordt de groep toch uit elkaar gehaald. Het gaat om een Javanen, een Creool, een Chinees, een Hollander en een Hindoestaan; zij staan gezamenlijk bekend onder de bijnaam de 'Sullivans'.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Hermans, W.F., *Ik heb altijd gelijk*. Amsterdam, 1951; 258 blz.
Hoofdpersoon Lodewijk Stegman heeft moeite zijn weg te vinden in de maatschappij na zijn terugkomst uit Nederlands-Indië waar hij heeft deelgenomen aan de politieke acties. De roman gaat voornamelijk

over de problemen die hij ondervindt in de naoorlogse Nederlandse maatschappij.
KTOMM; KITLV; KB; COGIS.

- Hornman, Wim, *De hele hap. Jungle-oorlog van de mariniers op Oost-Java*. Amsterdam, 1953; 208 blz. De zeventienjarige Jack Bender wordt in Amerika opgeleid tot marinier. Een jaar later vertrekt hij naar Nederlands-Indië waar hij zijn onschuld verliest. Veel aandacht voor patrouillelopen en vuurcontact met Indonesische strijdkrachten. Bender wordt tot ongenoegen van een medesoldaat bevorderd tot korporaal. NIMH; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Jacob, M. [ps. Jacob Vredenburg], *De opstand*. Den Haag, 1986; 146 blz. Hoofdpersoon is Gerrit Vermeer die als oorlogsvrijwilliger deelneemt aan het Nederlandse militaire optreden. Samen met drie collega-militairen loopt hij in een hinderlaag. Twee sterven direct, Vermeer en de andere soldaat worden gevangen genomen. Eind 1948 wordt de hoofdpersoon vrijgelaten en keert hij terug naar Nederland. Een herziene versie uit 1990 kreeg als ondertitel *Het relaas van een krijgsgevangene*. De nieuwe versie verscheen onder de echte naam van de auteur: Jacob Vredenburg. NIMH; KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Jonker, Annafiet, *Als honden van stro*. Amsterdam, 1991; 133 blz. Het meisje Delfine wordt volwassen in Nederlands-Indië, waar het gezin na de bevrijding van Nederland naar toe verhuist. Haar vader is militair bij het Nederlandse leger en zodoende hebben zij vaak militairen over de vloer. Als meisje vindt zij het allemaal vreemd, maar ook interessant. KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Keith, Frank [Ps.], *Liefde en haat in de kampong. Een realistische roman*. Den Haag, z.j. [ca. 1954]; 217 blz. Het boek gaat over twee bevriende militairen in Nederlands-Indië, van wie er één als psychopaat wordt afgeschilderd die tijdens zijn dienstdtijd allerlei wreedheden begaat, seksuele uitpattingen beleeft en standrechtelijke executies uitvoert. KITLV; KB.
- Koster, Jan, *De gele armband*. Rijswijk, 1996; 128 blz. Ervaringen van de leden van een peloton in de strijd tegen de Indonesische guerrillastrijders in Zuid-Sumatra in 1947. Niet alleen het leven van Nederlandse militairen wordt beschreven, maar tussendoor zijn er ook verhalen over twee Japanse deserteurs en militairen van de TNI. Deze soldaten komen er meestal niet goed vanaf; zij worden in negatieve termen beschreven. NIMH; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Laurens, Ben, *Het peloton*. Rotterdam, 1986; 234 blz. In deze roman wordt gedurende tien weken een peloton Nederlandse infanterie gevolgd dat in het najaar van 1949 in het berggebied van West-Java opereerde en geconfronteerd werd met de Hizboellah's van de Daroel Islam. De schrijver was dienstplichtig soldaat in Nederlands-Indië. NIMH; KTOMM; KMA; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Laurens, Ben, *De vreetpatrouille*. Rotterdam, 1987; 132 blz. Twaalf verhalen over de dagelijkse belevenissen van een kleine eenheid militairen die op een buitenpost in Java het Nederlandse gezag moet handhaven tegenover een meestal ongrijpbare tegenstander. NIMH; KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Leeuwen, Abram van, *Bandjir. Vuurstorm over Java. Een oorlogsroman die echt gebeurd moet zijn tijdens het drama in Indonesië*. Utrecht, 1990; 310 blz. Luitenant Leo Verhagen is een idealistische officier die gedurende het militaire optreden in Nederlands-Indië rechtvaardig tracht te handelen. Maar het blijkt toch vooral een gewelddadige strijd tussen Nederland en de Indonesische guerrillastrijders te zijn, waarin voor rechtvaardigheid en idealisme weinig plaats is. De auteur heeft getracht een evenwichtig beeld te schetsen van de jaren 1945-1950. NIMH; KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Morris, Lea [Ps. Louise Stolk-Polak], *En toch haten wij niet*. Assen, 1961; 227 blz. De roman is opgedeeld in vier verhalen waarin de ontwikkelingen van vier afzonderlijke personages beschreven staan: een Indonesische, een Chinese en een Nederlandse jongen en een oorlogsvrijwilliger.

Telkens staan de gebeurtenissen in Nederlands-Indië tijdens en na de Japanse bezetting centraal. Met name het laatste verhaal van oorlogsvrijwilliger Gerard gaat in op het Nederlandse militaire optreden. KTOMM; KITLV; KB; COGIS.

- Nobel Loes, *Moessonstroom*. Eindhoven, 2001 (latere uitgave Leidschendam, 2006); 78 blz.
Een novelle over de liefdesgeschiedenis van Hugo en Lastri. Hugo was als soldaat gelegerd in Nederlands-Indië. Daar werd hij verliefd op Lastri, een Indonesische vrijheidsstrijdster. Zij werd door Indonesiërs vermoord vanwege haar relatie met Hugo. Weinig aandacht voor het Nederlandse militaire optreden.
KITLV; KB.
- Ombroso, B., *Voor de vrijheid*. Harderwijk/Antwerpen, 1974; 124 blz.
De hoofdpersoon van deze oorlogsroman is een dienstplichtige soldaat. Hij komt in contact met Iri, een Indonesische onderwijzeres die voor de vrijheid is. Hij loopt vele malen patrouille en komt in contact met guerrillastrijders. Uiteindelijk doodt hij Iri en blijft hij - naar zijn zeggen - voor eeuwig haar gevangene, terwijl zij en haar land vrij worden.
KITLV; KB.
- Oosterbroek-Dutschun, Annie, *De verte roept*. Bussum, 1951; 232 blz.
Deel twee van een serie romans over de familie Van Marle. In dit deel vertrekt Albert Jan van Marle als oorlogsvrijwilliger naar Nederlands-Indië waar hij deelneemt aan de strijd tegen de Indonesiërs. Hij huwt er een Indonesisch meisje en krijgt een dochter. Zijn vrouw wordt vermoord, waarna hij naar Nederland terugkeert met zijn dochter.
KITLV; KB.
- Ross, Tomas, *De broederschap*. Baarn, 1995; 303 blz.
De Nederlands geheim agent Pieter Nolten moet een groep politici en zakenlieden uitschakelen die de stichting van de republiek Indonesië wil verhinderen. Generaal Spoor en kapitein Westerling spelen een hoofdrol in het complot om Indie voor Nederland te behouden.
KITLV; KB.
- Rossum, G.M. van, 'Senapan masin', *Oud Wapenbroeders* 6 (1957) 4, 124-128.
Verhaal over de belevenissen van militairen in Nederlands-Indië. Onder leiding van een majoor gaat een troep de jungle in om de fouten van een planter te herstellen.
KTOMM; KNLWM; KMA; KITLV; KB.
- Sapu, John [Ps.], *De vuile was*. Rotterdam, [1970]; 237 blz.
Het verhaal van soldaat Gerard de Bruin, ingedeeld bij de '7 December'-divisie die zowel de Eerste als de Tweede Politionele Actie heeft meegemaakt. De nadruk ligt op uitgebreide beschrijvingen van seksuele uitspattingen van de hoofdpersoon.
NIMH; KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Schilt, Jan, *Soldaatje spelen onder de smaragden gordel*. Amsterdam, 1969 (verbeterde uitgave 1989); 196 blz.
Autobiografisch getinte roman die past bij de hernieuwde openheid over het militaire optreden in Nederlands-Indië vanaf het jaar 1969. De hoofdpersoon 'Soldaat' en de andere personages vinden veel steun bij elkaar, want van buitenstaanders hoeven ze die niet te verwachten, zo is hun ervaring. Het langverwachte verlof in de stad valt ook tegen. 'Soldaat' is pessimistisch gestemd over de juistheid van het militaire optreden.
NIMH; KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Schneiders, A.L., *In de boom*. Utrecht, 1987; 16 blz.
Kort verhaal waarin de hoofdpersoon dertig jaar na het militaire optreden spreekt van een guerrillaoorlog tussen Nederland en Indonesië. Eerder gepubliceerd in *Hollands Maandblad* oktober 1979.
KITLV; KB.
- Schneiders, A.L., *Langs het schrikdraad*. Amsterdam, 1961; 164 blz.
Bundel van onderling samenhangende verhalen. De hoofdpersoon is voor vertrek naar Nederlands-Indië sterk gekant tegen de manier waarop Nederland de onafhankelijkheidsstrijd aanpakt, maar raakt

uiteindelijk als militair zelf betrokken bij de strijd.
NIMH; KITLV; KB.

- Scholte, Lin, *Takdiran en andere verhalen*. Amsterdam, 1977; 99 blz.
Verhalen vanuit een Indo-Europees/Indonesisch perspectief, veelal in de ik-vorm geschreven. Ze gaan over de Bersiap en over het latere militaire optreden, maar behandelen het Nederlandse militaire optreden zelf slechts zijdelings. In sommige verhalen worden de politionele acties genoemd.
KITLV; KB; COGIS.
- Sillevius Smitt, J.H. en A. van Kampen, *Het keerpunt*. Den Haag, [1955]; 31 blz.
Twee kerstverhalen, waarschijnlijk geschreven voor de Nederlandse troepen in Indië. Het tweede verhaal van Anthony van Kampen gaat over een kerstpreek van veldprediker Jan Martein. Martein ervaart dat soldaten steun bij hem vinden en dat doet hem goed.
KITLV.
- Spaninks, Kees, *Briefsnippers in de kali*. Franeker, 2000; 184 blz.
Hoofdpersoon Stan, een Rooms-Katholieke jongen uit Brabant met de bijnaam “de kleine soldaat”, wordt in 1946 naar Nederlands-Indië gezonden. Het zit hem niet mee, hij schiet een Indonesisch meisje dood tijdens een actie bij een kampong om het leven van een medesoldaat te redden. Later in het verhaal ontvangt hij een brief van zijn vriendinnetje die het uitmaakt, omdat ze een ander heeft. Pas in 1950 keert zijn peloton terug naar Nederland.
NIMH; KTOMM; KMA; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Springer, F. [ps. C.J. Schneider], *Zaken overzee*. Utrecht, 1978; 173 blz.
Bundel met verhalen, waarvan het eerste verhaal ‘De verovering van Bandoeng’ zich afspeelt in 1950. Drie vrienden repatriëren naar Nederland en ontmoeten elkaar in een vakantie bij een van hen thuis. In dat huis komen mannen bijeen die aan het trainen zijn om een bijdrage te leveren aan de coup van Mister X, een verwijzing naar de APRA-coup van R.P.P. Westerling in januari 1950 in Bandoeng.
KTOMM; KITLV; KB.
- Sterrenwichelaar, *Melkweg, zijnde de kroniek van mijn leven onder de sterren*. Buitenzorg, z.j.; 120 blz.
100 Humoristische schetsen uit het leven te velde der 1^e Infanterie Brigade Groep C-divisie ‘7 December’ met als hoofdpersonen Wichelaar en Pleuntje (soldaat 1^e klasse). De teneur van de verhalen kan worden samengevat in de zin: ‘*Als een burger klaagt heet dat critiek; als een militair hetzelfde doet heet dat kankeren.*’
KNLWM; KITLV.
- Suurland, Kees, *Geweren spreken geen Maleisch*. Enschede, 1999; 352 blz.
Autobiografische roman. Het boek vertelt het verhaal van twee personen: de Nederlandse Herman en de Indonesische Pardi Sutomo. Het accent ligt op het Nederlandse verhaal. Herman is van 1947 tot en met 1950 in Nederlands-Indië/Indonesië. Hij is tegen het gebruik van geweld tegen Indonesiërs die het peloton tegenkomt op patrouilles. Als hij uiteindelijk zelf iemand neerschiet, is hij er kapot van.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KB; COGIS.
- Sytzen, J. [Ps. H. Jonker], *Niet iedere soldaat sneuvelt*. Leiden, 1953; 280 blz.
Deze eerste roman uit een trilogie gaat voornamelijk over het liefdesleven van de hoofdpersoon Willy Besoyen die als beroepsmilitair commandant is van een compagnie OVW’ers. Wanneer de compagnie wordt aangevuld met een lichte dienstplichtigen ontstaat enige wrijving, maar al gauw herstelt de eenheid zich weer.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.
- Sytzen, J. [Ps. H. Jonker], *Gods ravijn*. Leiden, 1954; 245 blz.
Roman over het soldatenleven van hoofdpersoon Gijs Kottling. Tweede deel van een trilogie. Gijs heeft een vriendin, de Engelse Cynthia, maar wordt in Indië verliefd op de verpleegster Noortje. Hij loopt uiteindelijk tijdens een gevecht een buikwond op.
KTOMM; KITLV; KB.

- Sytzen, J. [Ps. H. Jonker], *Landgenoten*. Leiden, 1955; 264 blz.
Derde en laatste roman uit een trilogie. Verhaal speelt zich maar voor een klein gedeelte af in Indië.
KTOMM; KITLV; KB.
- Sytzen, J. [Ps. H. Jonker], *Soldaat/Ravijn/Landgenoten*. Leiden, 1960; 656 blz.
Een nieuwe editie in één band van drie eerder verschenen romans. Zie de korte toelichting bij elk boek afzonderlijk.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KMA; KITLV; KB; COGIS.
- Tulp, Gerrit, *Marsbevel op Java. Aan- en afvoertroepen april 1946-juli 1949*. Bedum, 1989; 258 blz.
Reportageroman over de Aan- en Afvoertroepen (AAT) op Java, periode april 1946-juli 1949. De auteur heeft het leven van hoofdpersoon Gerard, die dient bij een transporteenheid tijdens de strijd in Nederlands-Indië, tot onderwerp genomen.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV; KB; COGIS.
- Varenne, Jan [Ps. Jan van Waveren], *Eer de haan kraait... Een serdadoe soesoe tussen de peloppers op Java*. Amsterdam, 1969; 118 blz.
Semi-autobiografische roman over huzaar Jenver die eind 1948 naar Nederlands-Indië wordt gezonden. Het verhaal is al geschreven in 1951/52, maar in 1969 bewerkt tot deze publicatie. Heden en verleden volgen elkaar op waardoor de auteur informatie waarover hij pas na 1950 kon beschikken toch kan verwerken in zijn roman. Evenals de roman van Schilt is dit verhaal typerend voor de hernieuwde belangstelling en openheid over het Nederlandse militaire optreden vanaf 1969.
NIMH; KTOMM; KITLV; KB.
- Vermeulen, G.J., *Dagboek van een halve mens*. Leiden, 1951; 198 blz.
Geschreven als dagboek van soldaat Jan Krijgsman. Hij schrijft over alle beslommeringen en problemen van het leger in Nederlands-Indië, zoals het langdurig patrouillelopen en – in zijn ogen - onbekwame meerderen. Krijgsman raakt uiteindelijk zwaargewond tijdens een beschieting. Hij verliest beide benen.
KTOMM; KITLV; KB.
- Verrips, Ger, *Vaders en zonen*. Amsterdam, 1990; 311 blz.
Axel Radon wordt ingehuurd als privédetective om Rogier Sluisman op te sporen. Radon vindt hem en leert hem kennen als een oorlogsvrijwilliger die naar Nederlands-Indië is gegaan en later beroepsmilitair is geworden. Sluisman, afkomstig uit een pacifistisch, socialistisch gezin is een doorgewinterde militair geworden die zijn zoons met discipline heeft grootgebracht. Hij doet openhartige uitspraken over het Nederlandse militaire optreden in Indonesië.
KITLV; KB; COGIS.
- Verweerd, Joke, *Wapenbroeders*. Zoetermeer, 2002; 95 blz.
Het verhaal speelt zich vele jaren na de gebeurtenissen in Nederlands-Indië af. Twee vrienden hebben er samen als militair gediend en zien elkaar regelmatig. Een conflict ontstaat als Floor en Minny, de dochter van Govert (een van de twee vrienden), besluiten om samen naar Indonesië af te reizen. Er is weinig aandacht voor het militaire optreden.
KTOMM; KITLV; COGIS; KB.
- Vinkenoog, Simon (ed.), *Lucebert 1948-1963 gedichten*. Amsterdam, 1965; 326 blz.
Gedichten van Lucebert waarin onder andere ‘Minnebrief aan onze gemartelde bruid Indonesia’, ‘Terreur’ en ‘Adieu tropenweelde’ zijn opgenomen. ‘Minnebrief’ is een aanklacht tegen de Tweede Politiele Actie. Ook de twee andere gedichten veroordelen het Nederlandse militaire optreden tegen Indonesië.
KB.
- Vonk, Maria, *Oude soldaten sterven niet*. Amsterdam, 2008; 175 blz.
De mannelijke hoofdpersoon lijdt aan de ziekte van Parkinson en haalt het verleden en het heden door elkaar. Hij was beroepsmarinier en diende in Nederlands-Indië. Deze periode, maar ook zijn tijd in Nieuw-Guinea, heeft een sterke uitwerking gehad op zijn verdere leven. In Nieuw-Guinea moest hij weken achtereen patrouillelopen.
KB.

- Vuyk, Beb, *Gerucht en geweld*. Amsterdam, 1959; 110 blz.
Vijf novellen die afwijken van Beb Vuyks vooroorlogse werk, dat overwegend autobiografisch was. Het eerste verhaal in de bundel, *Full of sound & fury*, gaat over het militaire optreden in de jaren 1945-1950. De ervaringen van Indonesiërs tijdens het militaire optreden staan centraal. Hieruit blijkt dat zaken achteraf gezien anders zijn gelopen dan sommige personages hebben willen doen voorkomen.
KTOMM; KITLV; KB.
- Waal, L. van der, *Loep*. Amsterdam, 1995; 240 blz.
Autobiografisch getinte roman over sergeant Jan Loep die in Nederlands-Indië bij de militaire politie van de Mariniersbrigade wordt ingedeeld. De nadruk ligt op de laatste twee jaren van de strijd met de Indonesische guerrillastrijders. Loep is niet tegen de onafhankelijkheid, maar hij is in de eerste plaats voor het neerslaan van het verzet van de opstandelingen.
NIMH; KTOMM; KITLV; COGIS.
- Wiersma, Gait, *Weerzien met Tikoës. De weg van een theeplanter in de Preanger*. Franeker, 1978; 192 blz.
Semi-autobiografische roman over een jongeman, Andries, die soldaat is in het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger. Als soldaat keert hij terug op de plantage waar hij voor de oorlog woonde. Daar ontmoet hij de Javaanse Tikoës weer, maar het weerzien is slechts van korte duur. Een van zijn medesoldaten schiet haar neer.
NIMH; KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Willems, Margit, *Vijand zonder uniform*. Amsterdam, 2005; 174 blz.
Autobiografische roman die zich deels in de jaren zestig en deels in het heden afspeelt waarin de vrouwelijke hoofdpersoon op zoek gaat naar informatie over de dienstitijd van haar vader in Nederlands-Indië. Hij was gelegerd in Menado, Noord-Celebes.
NIMH; KTOMM; KITLV; KB; COGIS.
- Wind, J., *Bericht van je jongen*. Baarn, 1950; 79 blz.
Gefingeerd dagboek van soldaat Arend Vermeer die vlak voor de Eerste Politionele Actie in Nederlands-Indië aankomt. Hij heeft heimwee naar zijn vriendin en bemerkt dat hij door zijn verblijf in Indië verandert. Hij ziet om zich heen allemaal jongens met tropenkolder. Hij sneuvelt na de Tweede Politionele Actie.
NIMH; KTOMM; KITLV; KB.
- Wolkers, Jan, *De walgvogel*. Amsterdam, 1974; 431 blz.
De oom van de hoofdpersoon vertelde altijd verhalen over Nederlands-Indië. Als de hoofdpersoon zich aan het einde van de Tweede Wereldoorlog kan aanmelden als oorlogsvrijwilliger doet hij dat direct. Samen met een vriend van vroeger meldt hij zich bij de kazerne in Nijmegen en niet veel later schepen ze in naar de tropen. De tweede helft van het boek gaat over de (militaire) ervaringen van de hoofdpersonen in de archipel.
NIMH; KITLV; KB.
- Wolkers, Jan, *De kus*. Amsterdam, 1977; 396 blz.
Hoofdpersoon en Bob keren terug naar Indonesië waar Bob als militair gediend heeft tijdens het militaire optreden in de jaren 1945-1950. Het boek is gegoten in de vorm van een reisverslag door het moderne Indonesië.
KITLV; KB.
- Wolkers, Jan, *Ach, Wim, wat is een vrouw? Brieven aan een jeugdvriend*. Amsterdam, 2005; 140 blz.
Brieven van Jan Wolkers aan zijn overleden vriend Wim de Kler uit de periode 1946-1949. De Kler was als dienstplichtige gelegerd in Nederlands-Indië. Het is geen fictieve literatuur, maar deze uitgave sluit aan bij de aan Indonesië gewijde romans van Wolkers.
KITLV; KB.

- Zantinge, Jan, *Flustern zunder zwiegen. Een keuze uit verhalen en gedichten van Jan Zantinge*. Zuidwolde, 2007; 138 blz.
Een bundel van verhalen en gedichten, geschreven in het Drents, over de politionele acties in Indonesië.
KITLV; KB.
- Zomeren, Koos van, *Het verhaal*. Amsterdam, 1986; 131 blz.
Autobiografische roman waarin de hoofdpersoon geïntrigeerd is door het soldatenleven van zijn oom in Indonesië. Zijn oom pleegde zelfmoord, vermoedelijk omdat hij zich schuldig voelde over zijn deelname aan militaire acties bij de plaats Tjiawi. Uiteindelijk komt de hoofdpersoon erachter dat zijn oom daar nooit geweest is.
KITLV; KB; COGIS.
- Zwaan, Jacob, *Soldaat in Indië. De geschiedenis van een peloton*. Zwolle, 1969; 304 blz.
Roman gaat over het dagelijkse leven van een peloton infanteristen in Nederlands-Indië in de periode 1945-1950, verteld vanuit het perspectief van de hoofdpersoon Jaap Koornman. De auteur heeft zelf deel uitgemaakt van de '7 December'-divisie.
NIMH; KTOMM; KNLWM; KITLV.

Index

Acksen, W.H.
Akker, W.F. van den
Alberda, J.E.
Alberts, M.
Alders, T.
Ameling, F.
Amersfoort, H.
Ankoné, G.A.
Anoniem
Ansems, H.J.

Baarsen, P.
Baarsen, P.W. van
Babeliowsky, M.
Backer Dirks, F.C.
Bak, P.
Bakker, P.
Bakker, T.
Bals, K.
Bank, J.
Bartels, J.A.C.
Bartels, Jacques
Bastiaansen, J.
Beets, N.
Bennink, H.
Bentschap Knook, F.
Berends, P.
Berends, P.F.
Berenpas, K.
Berg, J. van den
Berg, Joop van den
Bergen, L. van
Bergh, N. van den
Bergmans, A.H.J.
Berlo, B. van
Besten, C. den
Bevaart, W.
Bierbooms, F.
Bijker, H.A.
Bijkerk, R.
Bijnen, J.F.C.M.
Binsbergen, J. van
Bleijenberg, J.H.
Blijdorp, B.A.
Blokker, J.
Blom, V.J.L.
Boeijen, J.D.
Boer, A.E. de
Boer, C. den
Boer, G. de
Boer, J.
Bonnet, K.
Boomsma, Graa
Boomsma, J.
Borghart, C.

Bosdriesz, J.
Bosman, J.
Bosscher, Ph. M.
Bottema, J.K.M.
Bout, H. van den
Brandt, W.
Breen, W.F. van
Brendgen, J.H.J.
Brink, E.A.B.J. ten
Broek, P. van den
Bronke, B.
Brouwer, A.M.
Brugman, P.
Budding, R.P.
Buddingh, G.P.F.
Bugnum, H.C. van
Buissink, L.M.B
Buiting, W.
Burgers, G.J.
Busselaar, L.F.M.
Buurkes, H.

Calmeyer, M.R.H.
Camping, J.
Canaponi, Patrizio
Casius, G.
Cate, A. ten
Casteren, J. van
Cats, B.C.
Cleeff, A.S. van
Corbeij, J.G.M.H.
Cornelese, A.I.
Cribb, R.B.
Cuperus, C.

Dalen, H. van
Dames, G.W.T.
Dekker, H.G.
Derks, J.
Dijk, R. van
Dijkstra, L.C.
Dijkstra, T.
Dissel, A.M.C. van
Doeleman, F.
Dommelen, C.M.J. van
Donckers, A.J.
Doorn, J.A.A. van
Dorp, L. van
Dorren, C.J.O.
Dresens, J.
Dreumel, F. van
Drunen, J.F.M.
Dulm, J.F. van
Duppen, J.C.
Düren, Th. van
Dussel, W.
Duzee, Lucien

Eb, V.L. van der

Eijkelboom, Jan
Elands, M.
Elizen, J.G.M.
Elzen, A. van den
Engelbronnens, E.R. d'
Ensch, J.K.
Erk, J.P. van
Ern,, B.H.
Escher, R.Th.
Esterik, C van
Evers, F.C.M.

Faber, B.
Fabri, H.F.
Fenema, J. van
Fennis, F.
Fiedeldij Dop, J.M.
Fokkens, J.
Fonteyn, H.
Franken, H.M.
Fris, G.W.

Gaag, P. van de
Geelen, H.J. van
Gemert, J. van
Geerts, W.
Geijn, A. van de
Geldhof, N.
Gellekink, A.B.
Geneste, W.J.J.
Gerritsen, H.
Giebel, C.
Giesing, L.
Glissenaar, J.
Goes, A. van der
Golde, J. de
Goossens, L.A.M.
Goossens, P.T.A.
Gooyer, A.C.
Gordt Dillie, J. la
Graaff, Ant. P. de
Groen, Hannie
Groen, J.M.H.
Groen, P.M.H.
Groenewege, M.P.
Groenhart, R.J.
Groot, J.A.J. de
Groot, O.
Groot, P.A.M.
Grooten, T.

Haan, J.R. de
Hagens, J.
Ham, M.L. van
Hamersvelt, W. van
Hanswijck de Jonge, H.A.G.J.P.
Hardeveld, J.H. van
Harrewijn, H.
Harrewijn, J.H.

Hart, N.M.
Hartman, P.
Hartog, L. de
Hazekamp, F.C.
Heek, G. van
Heide-Kort, Ans van der
Heijboer, P.
Helfrich, C.E.L.
Helmer, H.
Helmer, Hans
Helmer, R.
Helvoort, A. van
Hemkes, R.
Hendrikse, D.
Hermans, W.F.
Hertog, A. den
Heshusius, C.A.
Hetebrij, B.
Heuvel, E.
Heuvel, C. van den
Heuvel, M. van den
Hibma, H.
Hoeks, G.
Hoekstra, H.
Hoffenaar, J.
Hofstad, M. van de
Hofwijk, J.W.
Hoksbergen, R.W.
Holst Pellekaan, R.E. van
Honselaar, L.
Hooftman, H.
Hoogeboom, G.C.
Hoogh, G.J.M. de
Hornman, W.
Hornman, Wim
Hottenhuis, A.
Hovinga, H.
Huizinga, L.
Hulsbus, J.

IJzereef, W.
Imandt, F.
Iongh, D. de
Ittersum, W. Baron van

Jacob, M.
Jalhay, S.M.
Jansen, E.
Jansonius, D.
Janssen, G.
Janssen, J.A.M.M.
Jensen, M.W.
Joncheere, J.M.P. de
Jong, A.P. de
Jong, J.W. de
Jong, L. de
Jonge, B.A. de
Jonge, J. de
Jonge, J.A. de

Jonge, M.W.C. de
Jongen, H.
Jonker, Annafiet
Jorna, T.

Kalmeijer, N.
Kam, P. de
Kamp, A. van de
Kamp, J. van de
Kampen, A. van
Keith, Frank
Keppy, H.
Kerkdijk, G.
Kerkhof, F.
Kingma, T.
Kippers, G.J.
Klaauw, B. van der
Klijn, K.
Klijnen, T.
Klinkert, W.
Kluis, A.T.W. de
Kock, W.J.A.M. de
Kock, W.J.E.
Koenen, J.
Koerselman, H.M.
Koetsier H.
Koevoets, N.A.J.
Kok, R.
Kolenberg, P.G.G.
Koning, C. de
Koningsberger, J.C.
Koningsbruggen, H.J.J.M.
Kooistra, J.
Koops, J.
Kop, H.J.E. van der
Kornaat, K.
Korporaal, T.
Korremans, C.N.W.
Kort, Th. de
Koster, Jan
Koster, L.P.
Kot, W. en J.
Kout, B.
Kraamwinkel, G.
Kramer, W.
Kretschmer de Wilde, C.J.M.
Krijger, T.A.
Kroes, J.
Kroeze, E.
Krosenbrink, H.
Kruls, H.J.
Kruyswijk-van Thiel, S.

Laak, G. van de
Laak, G.J. van de
Laan, Y. van der
Lach de Bère, R.
Lagendijk, A.
Lammers, R.

Lange, J. de
Lapré, S.A.
Laurens, Ben
Leeuwen, Abram van
Leeuwen, G.I. van
Lensink, H.
Lezer, A.
Liberton, W.
Liempt, A. van
Linden, A. v.d.
Lodders, J.N.
Loderichs, M.A.
Loohuis, J.B.H.
Loontjens, A.
Looyen-van Reusel, M.C.A.
Lucassen, J.
Lucebert
Luesen, C.J.
Luiken, H.
Lutgert, W.H.
Luyting, M.

Maalderink, P.G.H.
Maas, J.G.
Mahler, E.
Malta, J.J.
Manders, A.L.
Maurik, H. van
Meel, P. van
Meelhuijsen, W.
Meiboom, W.E.
Meier, G.
Meij, J.N.J. van der
Messing, M.W.J.
Meulen, van der, G.J.
Meulenbroeks, G.
Meyer, H.
Molenaar, L.
Molman, H.
Mooij, E.
Mooij, W.
Moor, J.A. de
Moraal, W.
Morris, Lea
Muller, M.
Müller, M.

Nass, J.G.M.
Neppelenbroek, E.H.
Neuman, H.J.
Nicolas, C.B.
Nieskens, T.
Nijenhuis, H.
Nijholt, J.
Nijlunsing, W.
Nobel, Loes

Oijen, L.M.A. van
Ombroso, B.

Onnen, M.
Ooms, C.M.B.
Oonk, G.M.
Oosterbroek-Dutschun, Annie
Oppen, L.P. van
Osch, G. van
Osch, P.M. van
Oud, D.
Overgaauw, A.J.

Peters, H.
Peters, H.C.
Peters, J.P.H.
Peters, P.G.
Piersma, H.
Pieterse, F.J.
Ploeg, J.T.
Pluygers, W.
Poel, H.
Poels, H.G.
Poll, W. van de
Polman, J.
Pool, R.
Poppe, A.Th.
Portielje, J.N.C.
Post, H.
Pothof, P.
Put, P. van der

Raatgever, J.G.
Rade Jr., F.
Ramakers, E.P.M.
Raven, G.J.A.
Reijgwart, A.W.
Reijnierse, W.
Rijnhout, B.M.
Ringoir, H.
Robinson, Tj.
Rockx, K.
Rombout, M.W.
Ronner, B.
Roo, J.F. de
Roodenburg, L.C.
Rooijen, K. van
Roos, L.
Rooy, de P.
Rooyen, C.W. van
Roozenbeek, H.
Rosheuvel, Ch.A.
Roskam, J.
Ross, Thomas
Rossum, G.M. van
Ruiter, K. de
Rutgers, W.

Salleveldt, H.
Santen, A. van
Sapu, John
Scagliola, S.

Schaap, D.
Scheer, W.
Schenk, G.
Schermers, G.
Schilling, T.
Schilt, Jan
Schinck, P.J.G.
Schmidt Crans, P.H.A.
Schneiders, A.L.
Scholte, Lin
Schoonoord, D.C.L.
Schotsman, J.
Schouten, J.
Schouten, T.
Schouten, W.A.
Schrover, H.J.
Schulten, C.M.
Schulten, J.W.M.
Schumacher, P.
Schuppen, J. van
Schüssler, B.
Schut, J.
Seijn, W.K.
Senhorst, H.
Seyffert, P.J.
Sikkens, A.
Sillevis Smit, J.H.
Simons, Y.
Sipkes, C.
Sittrop, R.
Slotboom, M.G.H.
Sluiter, A.
Smids, F.P.
Smidt, H.A.R.
Smits, A.A.M.
Smulders, R.M.
Snijders, R.
Snijsheuvel, C.
Snitker, W.
Somers, E.L.M.
Somerwil, C.A.
Spangenberg, R.O.
Spaninks, Kees
Spinhoven, C.
Spoor-Dijkema, H.T.
Sprang, A. van
Spreeuwens, R.
Springer, F.
Spronk, E.N.
Stallinga, T.
Steenhuis, M.A.
Sterkens, F.J.G.
Sterrenwicheelaar
Stoop, A.R.
Straus, J.
Stürler Boekwijt, R.J. de
Suermondt, L.A.E.
Suurland, Kees
Sytzen, J.

Teitler, G.
Thomson, A.A.J.J.
Tibben, W.G.
Timmermans, A.J.H.
Timmermans, M.F.J.
Traa, F.G.M.
Trip, F.H.P.
Trommelen, M.
Tulp, Gerrit

Uithol, J.C.

Vaders, G.
Varenne, Jan
Veen, A.J. van
Veen, H.J. van
Veenendaal, C.
Veenschoten, J.G. van
Vegt, J. van der
Vegt, K. van der
Venema, R.
Vens, P.J.
Vergoosen, B.
Verhoog, A.
Verhulst, A.
Vermeulen, G.J.
Verrips, Ger
Verstegen-Maesen, N.
Vervaart, J.
Verweerd, Joke
Vinkenoog, Simon
Visker, D.A.
Visser, G.
Visser, T.
Vliet, J.L. van der
Vogelpoel, J.F.R. van
Vonk, Maria
Vos, R.
Vrande, L.G.W. van de
Vreeken, I.
Vries, J.G. de
Vries, K de
Vries, W.C. de
Vriesendorp, F.
Vrijburg, G.S.
Vuyk, Beb

Waal, L. van der
Waanders, B.J.
Wal, A.L. van der
Wal, C. van der
Walles, G.C.
Ward, O.G.
Warner, B.
Wassing, G.
Waterreus, J.C.
Wentholt, J.G.J.M.
Wester, P.T.

Westerling, R.P.P.
Westerop, W. Th. van
Westra, J.R.
Wierenga, H.
Wiersma, Gait
Wigbold, H.
Wijn, J.J.A.
Wijngaarden, J.H.P. van
Willems, Margit
Willeumier, J.P.
Wilmar
Wilmar, H.A.
Wilming, F.P.A.
Wind, J.
Winter, A.T. de
Wit, A.P. de
Wit, G.H.O. de
Wit, H. de
Witkamp, F.
Witlox, A.P.
Wittert van Hoogland, R.W.C.G.A.
Woensel, J.T.W.H. van
Wolf, H.J.
Wolkers, Jan
Wolters-van Trigt, I.
Wolthuis, R.

Zantinge, Jan
Zeeuw, J. de
Zillessen, M.
Zomeren, Koos van
Zwaan, J.
Zwaan, Jacob
Zwanenburg, G.J.
Zwart, H.
Zweers, L.
Zwitzer, H.L.

Afkortingen

AAT	Aan- en afvoertroepen
Afd.Art.	Afdeling Artillerie
afl.	aflevering
AG	Adjutant-Generaal
arb.cie.	arbeiderscompagnie
Ar.bat.	Artilleriebataljon (Mariniersbrigade)
ARVA	Artillerie Verkenning Afdeling (Squadron)
AT Art.	Anti-Tank Artillerie
AVA	Afdeling Veldartillerie
b.d.	buiten dienst
BI	Bataljon Infanterie
blz.	bladzijde(n)
BVD	Binnenlandse Veiligheidsdienst
CENSIO cie	Centrale van Samenwerkende Indische Organisaties compagnie
CRI-KM	Centrale Reproductie Instelling KM
CZMNI	Commandant Zeemacht in Nederlands-Indië
Det.	Detachement
DMKL	Directie Materieel Koninklijke Landmacht
DMKLu	Directie Materieel Koninklijke Luchtmacht
Dpl.	Dienstplichtigen
e.a.	en anderen
esk.	eskadron
GBI	Gezagsbataljon Indië
GM	Gouvernementsmarine
GRG	Garderegiment Grenadiers
GRJ	Garderegiment Jagers
GRPI	Garderegiment Prinses Irene
GVC	Genievelcompagnie
HAMOT	Harer Majesteits Ongeregelde Troepen
HDML	Harbour Defence Motor Launch
HpVA	Hulpplaats Verbandafdeling
Hr.Ms.	Harer Majesteits
IBVI	Instructie Bataljon voor Indonesië
IIB	Indisch Instructie Bataljon
Inf.	Infanterie
jrg.	jaargang
KB	Koninklijke Bibliotheek
KIM	Koninklijk Instituut voor de Marine
KITLV	Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde
KL	Koninklijke Landmacht
KLu	Koninklijke Luchtmacht
KM	Koninklijke Marine
KMA	Koninklijke Militaire Academie
KMar	Koninklijke Marechaussee
KMG	Kwartiermeester-Generaal
KMP	Korps Militaire Politie
KNIL	Koninklijk Nederlands-Indisch Leger
KNLWM	Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum 'Generaal Hoefer'
KP	Knokploeg
KTOMM	Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek
KU	Katholieke Universiteit
KNLWM	Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum Generaal Hoefer
LIB	Light Infantry Battalion
Li.LUA	Lichte Luchtdeelartillerie

LMD	Leger Materieeldienst
LSK	Luchtstrijdkrachten
LT (LCT)	Landing Craft Tank
LTD	Leger Technische Dienst
LUA	Luchtdoelartillerie
MARVA	Marine Vrouwenafdeling
MGD	Militair Geneeskundige Dienst
MLD	Marine Luchtvaartdienst
ML-KNIL	Militaire Luchtvaart KNIL
MMR	Mariniersmuseum (Rotterdam)
MP	Militaire Politie
MWO	Militaire Willems-Orde
NEI PEP	Netherlands East Indies Personnel and Equipment Pool
NIMH	Nederlands Instituut voor Militaire Historie
NIWIN	Nationale Inspanningen Welzijnszorgen Indië
OVW'er	Oorlogsvrijwilliger
PAW	Pantserwagens
plv.	plaatsvervangend
Reg(t).	Regiment
RHvB	Regiment Huzaren van Boreel
RI	Regiment Infanterie
RJ	Regiment Jagers
RMWO	Ridder Militaire Willems-Orde
RP	River Patrol
RS	Regiment Stoottroepen
RVA	Regiment Veldartillerie
TC	Territoriaal Commando
tit.	titulair
TLT	Tweede Luitenant
TNI	Tentara Nasional Indonesia
TTC	Territoriaal Troepencommando
VA	Veldartillerie
VARWA	Verkenings- en Artilleriewaarnemings Afdeling
Verk.	Verkenings
VEW	Vechtwagens
VHK	Vrouwenhulpkorps
VK-KNIL	Vrouwenkorps KNIL
VMMA	Verbruiksmagazijn van Materieel en Munitie
VN	Verenigde Naties
VORA	Verplegings, Onderhouds en Reparatie Afdeling (Mariniersbrigade)
VTI	Verenigde Staten van Indonesië
VTD	Verpleging- en transportdienst
WO-II	Tweede Wereldoorlog
ZIB	Zelfstandige Infanteriebrigade
ZIBVA	Zelfstandige Infanteriebrigade Verbindingsafdeling
z.j.	zonder jaartal
z.n.	zonder naam
z.p.	zonder plaats
ZVE	Zelfstandige Verkenings Eskadron

Geraadpleegde instellingen en tijdschriften

Instellingen

COGIS

Stichting Cogis (voorheen ICODO)
Nienoord 5
1112 XE Diemen
telefoon: 020-6601930
e-mail: info@cogis.nl
website: www.cogis.nl

NIMH

Nederlands Instituut voor Militaire Historie
Alexanderkazerne
Gebouwen 203, 204 en 205
Van Alkemadeaan 357
2597 BA Den Haag
Postbus 90701
2509 LS Den Haag
telefoon: 070-3165836
e-mail: nimh@mindef.nl
website: www.defensie.nl/nimh

KB

Koninklijke Bibliotheek
Prins Willem-Alexanderhof 5
2595 BE Den Haag
Postbus 90407
2509 LK Den Haag
telefoon: 070-3140911
e-mail: via www.kb.nl/contact

KITLV

Koninklijke Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde
Reuvenplaats 2
2311 BE Leiden
Postbus 9515
2300 RA Leiden
telefoon: 071 527 2295
e-mail: kitlv@kitlv.nl
website: www.kitlv.nl

KMA

Koninklijke Militaire Academie
Kasteelplein 10
Postbus 90002
4800 PA Breda
telefoon: 076-5273656
e-mail: bibliotheek@kma.nl

KNLWM

Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum 'Generaal Hofer'
Korte Geer 1
2611 CA Delft
telefoon: 015-2150500
e-mail: info@legermuseum.nl
website: www.legermuseum.nl

KTOMM

Koninklijke Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek
Velperweg 147
6824 MB Arnhem
telefoon: 026-3763555
e-mail: loket.ktomm.bronbeek@mindef.nl
website: www.bronbeek.nl

MMR

Mariniersmuseum
Wijnhaven 7-13
3011 WH Rotterdam
telefoon: 010-412 9600
website: www.mariniersmuseum.nl

NIOD

NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies
Herengracht 380
1016 CJ Amsterdam
e-mail: info@niod.nl
website: www.niod.nl

CAV

Cavaleriemuseum
Barchman Wuytierslaan 198
3818 LN Amersfoort
website: www.cavaleriemuseum.nl

RSPB

Stoottroepenmuseum
Johan Willem Friso Kazerne
Balkenweg 3
9405 CC Assen
website: www.stoottroepers.nl

Tijdschriften*Genie*

Maandblad van de Vereniging van Officieren der Genie.
1950-2003 (KNLWM; NIMH)

De Groene Baret

Periodiek van de Commandostichting.
1956-2003 (KMA; KNLWM; NIMH)

Legerkoerier/Landmacht

Maandblad van de Koninklijke Landmacht.
1951-2003 (KMA; KNLWM; NIMH)

Marechaussee Contact

Tijdschrift van de Stichting Marechaussee Contact.
1988-heden (NIMH)

Marineblad

Orgaan en uitgave van de Koninklijke Vereniging van Marine-officieren.
1951-2003 (NIMH)

Mars et Historia

Orgaan van de Nederlandse Vereniging ter beoefening van de militaire historie.
1966-2003 (KNLWM; NIMH)

Mededelingen van de Vereniging Officieren Cavalerie

1946-2003 (KNLWM; NIMH)

Militaire Spectator

Maandblad van de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap.
1945-2003 (KMA; KNLWM; NIMH)

De Nieuwe Trom

Orgaan van de Nederlandse Bond van oud-militairen.
1968-1987 (KNLWM; NIMH)

Ons Leger/Armex defensie magazine

Officieel orgaan van de Nederlandse Vereniging 'Ons Leger'.
1945-2003 (KNLWM; NIMH)

Ons Wapen

Tijdschrift van de Koninklijke Marechaussee.
1955-1977 (NIMH)

Onze Vloot

Maandblad gewijd aan het Nederlandse zeewezen.
1945-1959 (NIMH)

De Opmaat

Periodiek van de Stichting Dienstverlening Veteranen.
1995-2000 (KNLWM; NIMH)

Checkpoint

Periodiek van het Veteraneninstituut.
2000-2003 (KNLWM; NIMH)

Orgaan van de Garde

Orgaan van de Koninklijke vereniging van Grenadiers, Jagers en Fuseliers.
1946-1966 (KNLWM; NIMH)

(Oud) Wapenbroeders

Voorlichtingsbulletin van het Veteranenlegioen Nederland.
1951-2003 (KMA, KNLWM; NIMH)

Sobat

Officieel orgaan van de Vereniging Oud Militairen Indië- en Nieuw-Guineagangers.
1986-2003 (KNLWM; NIMH)

Stabelan

Periodiek van de Stichting Vriendenkring oud KNIL-artilleristen.
1947-2003 (KNLWM; NIMH)

(Onze Brug, Tong-Tong) Moesson

Onafhankelijk Indisch tijdschrift voor Indische Nederlanders.
1957-1987 (KITLV)

N.B.: De overige in deze bibliografie voorkomende tijdschriften zijn in ieder geval bij het Nederlands Instituut voor Militaire Historie in Den Haag te raadplegen.